

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

Vizita de stat a tovarășu'ui
NICOLAE CEAUȘESCU,
împreună cu tovarășa
ELENA CEAUȘESCU, în Turcia —
strălucită acțiune de politică
externă, în folosul reciproc
al popoarelor român și turc,
al cauzei generale a păcii
și înțelegerii internaționale.

(Comentariul în pag. 2 — 3)

Acum, mai mult decât pînă acum, să-i dăm pămîntului apă!

pag. 4-5

Legea ne apără,
să o cunoaștem,
să o respectăm!

pag. 19

Un adult sănătos provine
numai dintr-un copil
sănătos

afirmă

**dr. ALEXANDRU
PESAMOSCA**
în pag. 7

Natura, sursa și resursa
noastră vitală

pag. 6

Lumea văzută de copii

pag. 12-13

Pămîntul nostru

Cînd spunem pace
Inseamnă e-o vrem.
Cînd spunem țară
Inseamnă e-o-avem

LUIZA-MARIA CONDURAT
Cl. a IV-a Buhuși, jud. Bacău

Fără titlu

Colacul de vara trecută
mi-a rămas mic
Asta pentru e-am crescut
și nu mai mi-e frică
Oare și marea mi-o fi rămas mică?

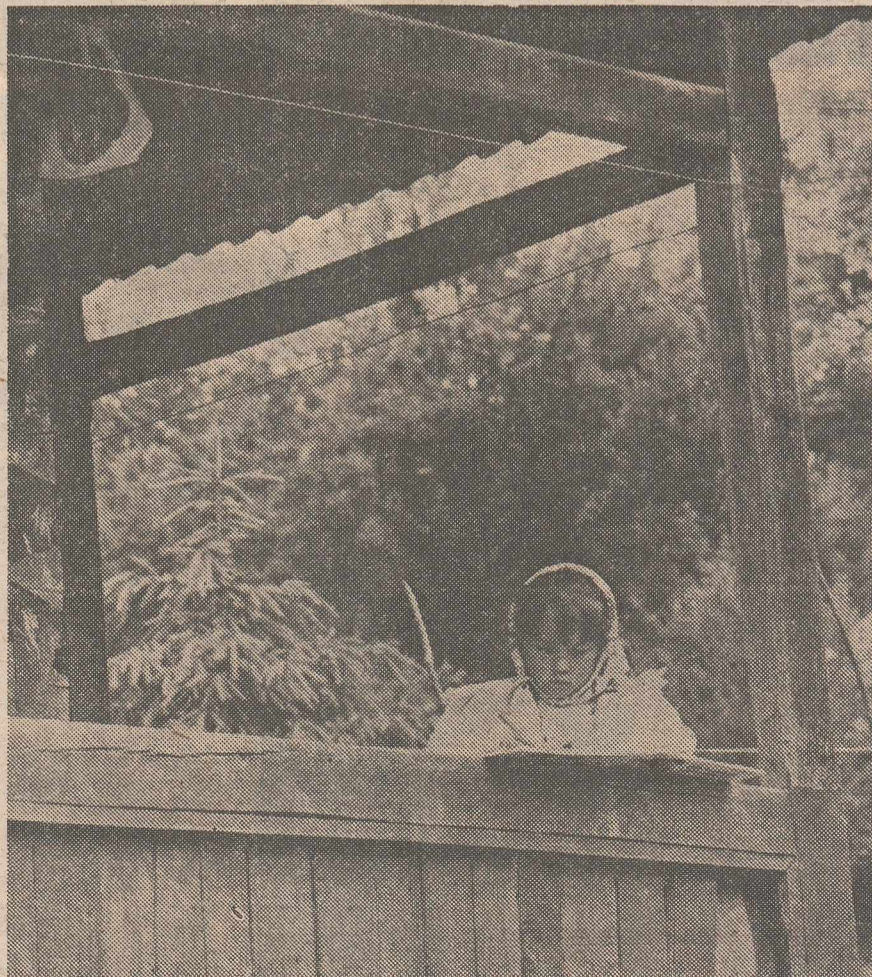
ALEXANDRA DRAGOMIR,
4 ani, București

Mai

Mai al meu, te duci către toamnă
(Iată ciresul greșește din nou
Rodind peste floare, rodind)

Și-ngenunchezi suav
la Botticelli
să nu-ți vadă încălțările
scilicite de drum.

DINU LUCA
București

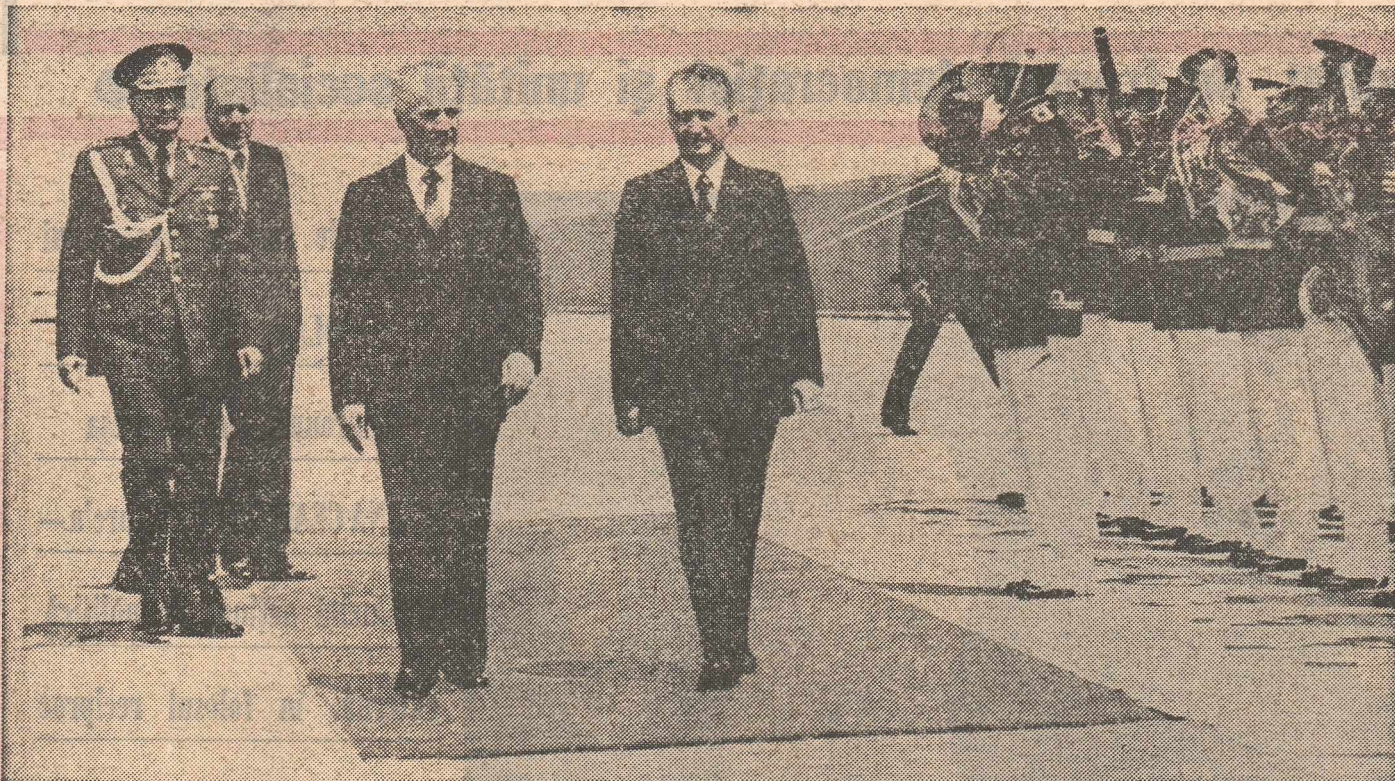

De la Huta-Certeze, reporterii noștri relatează
fapte petrecute la Simbra Oilor

pag. 8

Importantă contribuție la lărgirea și întărirea relațiilor româno-turce

Vizita de stat a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU,

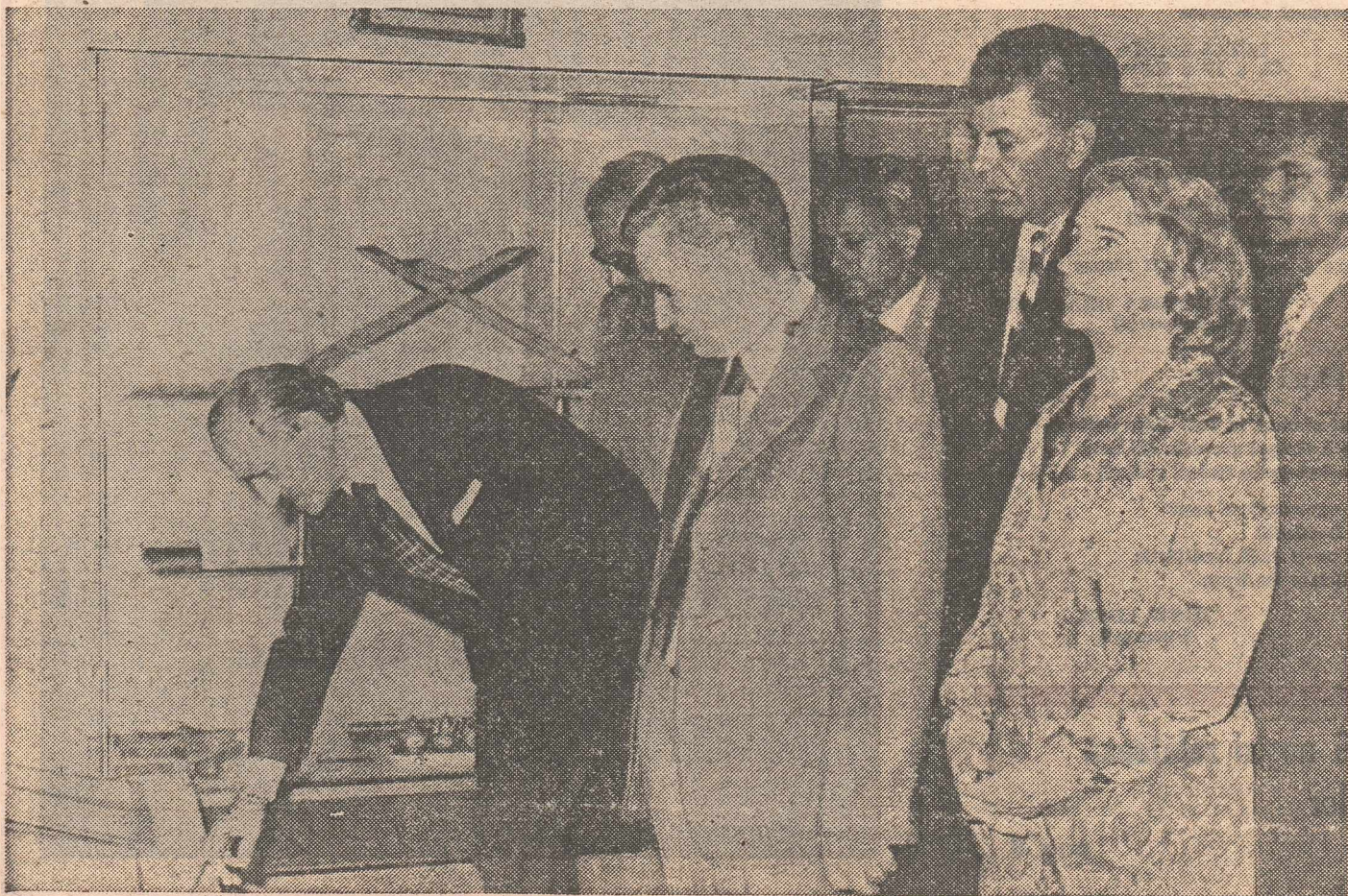

Avind tradiții vechi și fiind întemeiate pe principiile deplinei egalități, ale respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Turcia au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare puternică pe toate planurile. S-au intensificat schimburile economice reciproce, s-au desfășurat cu succes o serie de acțiuni de cooperare în producție și s-au inițiat altele noi, s-au înregistrat progrese evidente în lărgirea colaborării tehnico-științifice și culturale. În determinarea și menținerea acestui curs, un rol hotărâtor l-au avut întâlnirile româno-turce la nivel înalt. În acest context se înscrie și recenta vizită de stat efectuată în Turcia de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Republicii Turcia, Kenan Evren.

În cadrul convorbirilor oficiale româno-turce, desfășurate sub semnul dorinței comune de a dezvolta și întări și mai mult raporturile de prietenie și colaborare dintre cele două țări, în toasturile rostite, în documentele semnate cu prilejul vizitei, a fost exprimată hotărârea de a impulsiona și mai mult dezvoltarea generală a colaborării româno-turce, și în mod deosebit a relațiilor economice, a conlucrării și cooperării în producție, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei păcii și cooperării în Balcani, în Europa și în întreaga lume. În acest cadru, cei doi șefi de stat au examinat noi posibilități și noi domenii ce pot face obiectul colaborării dintre România și Turcia, precum și măsuri ce se impun pentru intensificarea cooperării bilaterale, având în vedere posibilitățile multiple pe care le oferă economiile celor două țări, aflate în plin proces de dezvoltare. Au fost relevate posibilitățile existente pentru creșterea în continuare a schimburilor economice între cele două țări, astfel încât volumul acestora să ajungă în următorii ani la 700 milioane de dolari. S-a exprimat, totodată, voința comună de a se da un nou impuls schimburilor pe planul științei și tehnicii, al învățămîntului și formării cadrelor, în domeniile artei și culturii, turismului și în alte sectoare de activitate.

Hotărârea celor două țări și popoare de a dezvolta în continuare raporturile de prietenie și colaborare în folosul și spre binele reciproc, al progresului și prosperității României și Turciei, în interesul cauzei păcii, securității, înțelegerii și cooperării, a fost consemnată în Declarația comună româno-turcă, semnată de președintele Nicolae Ceaușescu și de președintele Kenan Evren. Au fost, de asemenea, semnate Programul privind dezvoltarea pe termen lung a comerțului și cooperării economice și Programul pentru aplicarea Acordului de reglementare a schimburilor științifice și artistice dintre țările noastre.

Abordind problemele ale situației internaționale actuale, cei doi conducători de stat și-au manifestat îngrijorarea față de încordarea existentă în relațiile internaționale și s-au pronunțat pentru inițierea de acțiuni și măsuri care să ducă la oprirea agravării raporturilor pe plan mondial, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, pace și respectare a independenței naționale a tuturor popoarelor, pentru eliminarea forței și amenințării cu forța, pentru respectarea dreptului fiecărei națiuni de a se dezvolta liber și independent. S-a subliniat că una din problemele cele mai acute ale lumii contemporane o constituie cursa înarmărilor, care generează încordare în relațiile internaționale, ducă la irrosirea unor fonduri uriașe, constituie o grea povară pentru toate popoarele și sporește continuu pericolul de război. În cadrul convorbirilor, o atenție deosebită a fost acordată situației din Europa, unde sînt concentrate cea mai mare parte a armamentelor și aproape totalitatea armamentelor nucleare, ceea ce reprezintă o gravă amenințare la adresa păcii și securității statelor din zonă și din lume, afectînd colaborarea economică, culturală și în alte domenii între statele europene, între toate popoarele. Avînd acestea în vedere, a fost subliniat imperativul opririi amplasării de noi rachete pe continent, a retragerii și distrugerii celor existente, în scopul fărîmării unei Europe unite, a colaborării și păcii, fără arme nucleare. „În cadrul eforturilor pentru înfăptuirea securității europene — se spune în toastul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la dîneul oficial —, acordăm o atenție deosebită situației din Balcani. Ne pronunțăm ferm pentru dezvoltarea unei largi colaborări bilaterale și multilaterale în Balcani, pentru soluționarea pe calea tratativilor a tuturor problemelor dintre țările acestei regiuni, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăți, a păcii și colaborării, lipsită de arme nucleare. Considerăm că este în interesul profund al păcii și securității în Balcani să fie intensificate eforturile pentru a se ajunge la o soluție politică în problema Ciprului, pornindu-se de la necesitatea asigurării independenței și suveranității acestei țări, a conviețuirii pașnice a celor două comunități cipriote. România consideră că organizarea unei întâlniri la nivel

Împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în Turcia

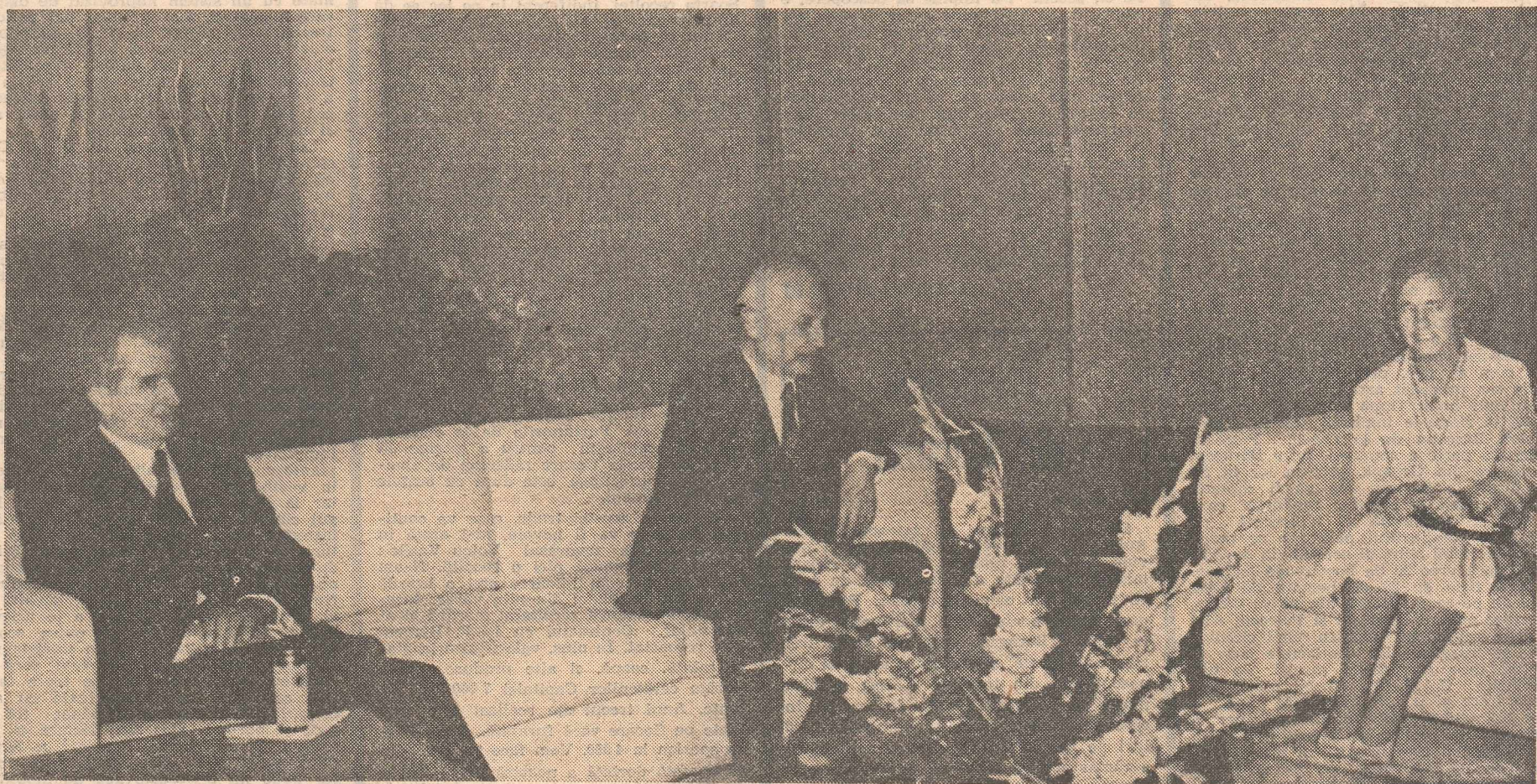
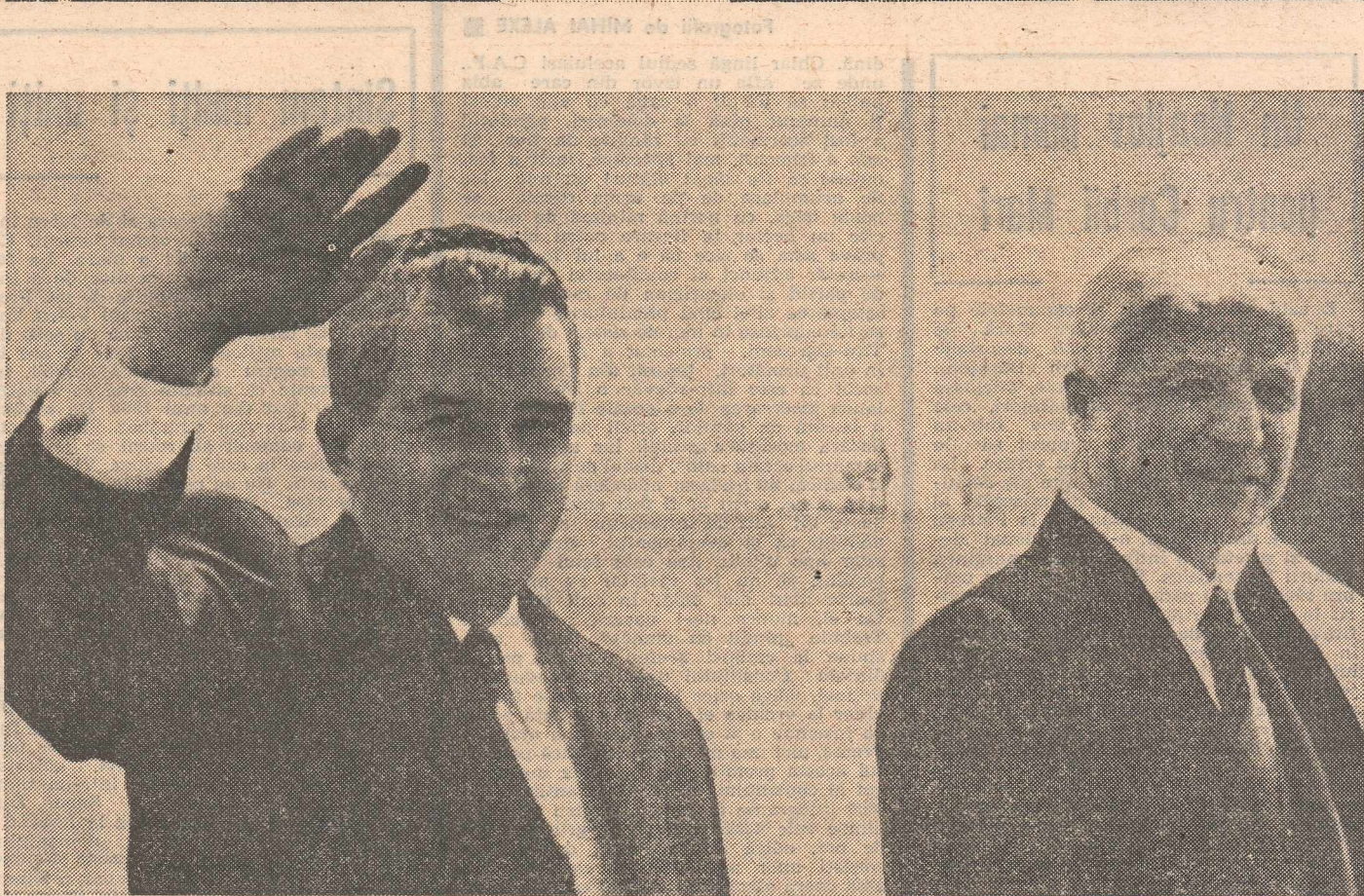
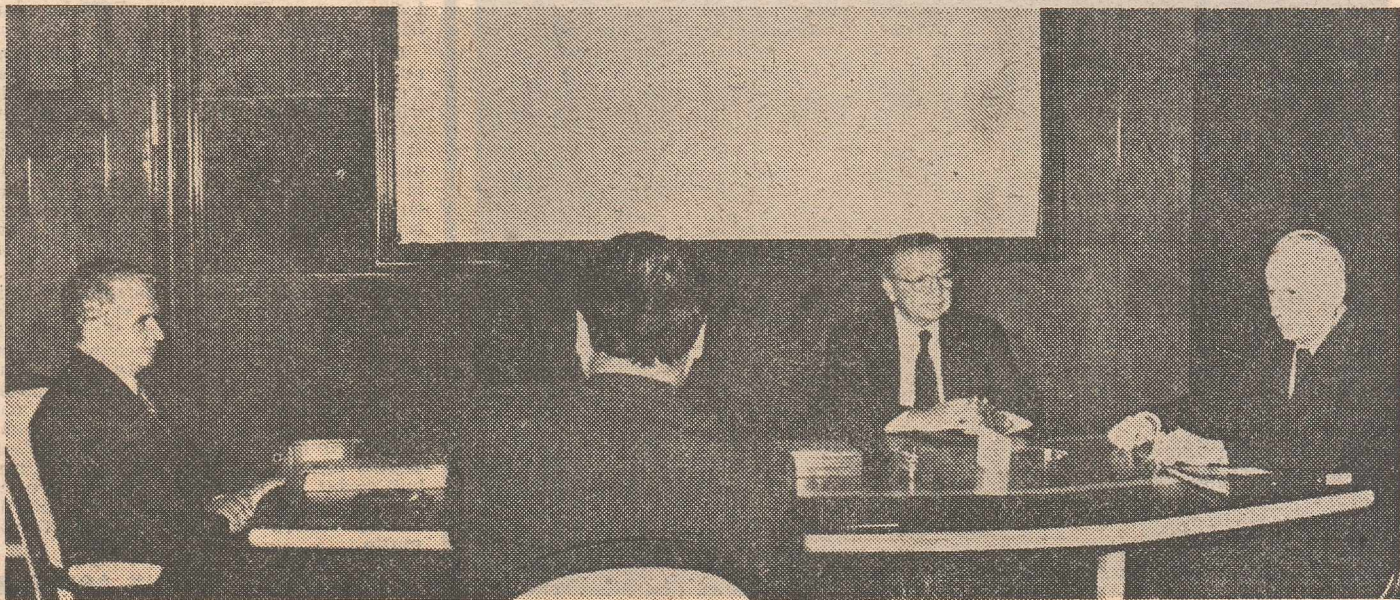
înalt a statelor din această regiune, care să discute căile întăririi încrederii și colaborării în Balcani, ar fi deosebit de utilă și s-ar înscrie ca un important act pozitiv în viața întregului continent".

În timpul vizitei în Turcia a înalților oaspeți români, tovarăsei academician doctor inginer Elena Ceaușescu i s-a conferit titlul de „Doctor Honoris Causa” al Universității Tehnice pentru Orientul Mijlociu din Ankara. Decernarea acestei înalte distincții constituie un cald omagiu adus personalității și activității tovarăsei Elena Ceaușescu, o nouă și grăitoare expresie a considerației de care se bucură ca eminent savant și om politic, a prestigiului internațional și marii valori a operei sale dedicate dezvoltării și înfloririi științei în țara noastră, prosperității României, progresului științei în lume. În cuvântarea rostită cu acest prilej, tovarășa Elena Ceaușescu a arătat că acordarea înaltului titlu constituie o expresie a bunelor relații dintre oamenii de știință și cultură români și turci, a dorinței de colaborare și a sentimentelor prietenești ce și le nutresc reciproc popoarele noastre.

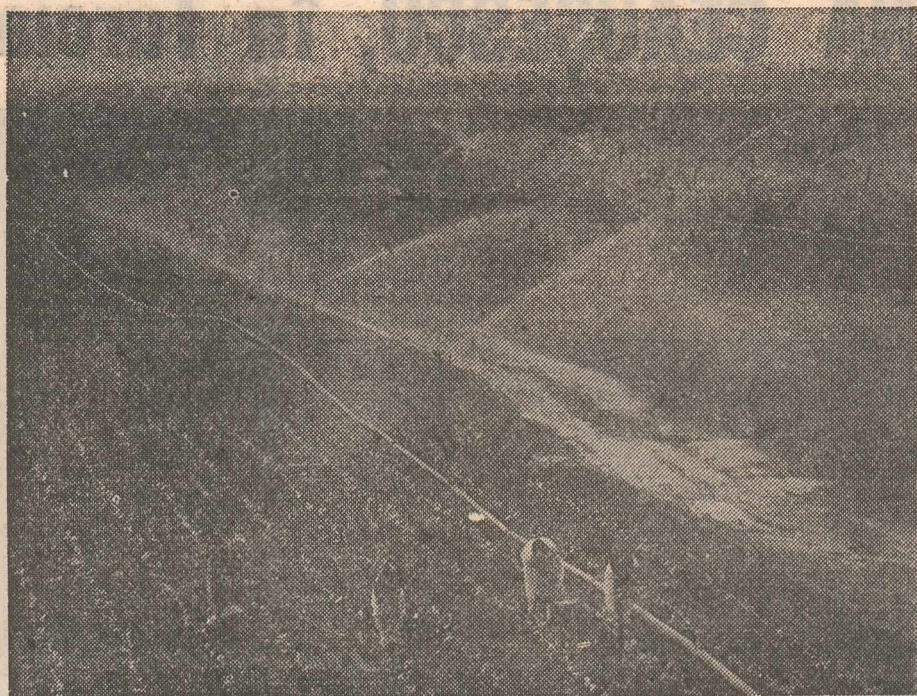
Conducătorii României și Turciei au dat o înaltă apreciere rezultatelor vizitei. „Vizita noastră — a spus tovarășa Nicolae Ceaușescu —, deși, într-adevăr, a fost scurtă, consider că se încheie cu rezultate deosebit de pozitive pentru dezvoltarea viitoare a colaborării economice, tehnico-științifice, culturale, dintre popoarele noastre, pentru întărirea conlucrării lor pe plan internațional, inclusiv pe plan balcanic, în direcția politicii de destindere, de pace și independență națională. Acordurile pe care le-am încheiat deschid perspective largi colaborării dintre țările noastre, și avem convingerea că există largi posibilități pentru extinderea lor și mai puternică în viitor”. La rîndul său, președintele Kenan Evren a declarat: „Bunele sentimente ale poporului turc s-au manifestat firesc, pentru că el este convins de faptul că între cele două popoare nu există nici un fel de probleme nesoluționate. Cunoșc că aceleași sentimente le nutrește și poporul român... Documentele semnate privind colaborarea dintre țările noastre reprezintă un fapt pozitiv. El va fi în folosul ambelor țări și cred că această colaborare va lua dimensiuni și mai mari în anii următori”.

Prin rezultatele sale, prin documentele semnate, care pun bazele unei etape noi, superioare în dezvoltarea colaborării dintre România și Turcia, atât pe plan bilateral, cât și pe arena internațională, noul dialog la nivel înalt româno-turc se înscrie ca o contribuție de seamă la lărgirea și întărirea relațiilor pe multiple planuri dintre cele două țări, la consolidarea tradiționalelor legături de prietenie, de bună vecinătate și colaborare dintre popoarele română și turcă, în folosul și spre binele lor, al cauzei păcii, securității și înțelegerii în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

IOAN D. GOIA

Acum, mai mult decât pînă acum,

Fotografii de MIHAI ALEXE

Un Neajlov numai pentru Corbii Mari

E cald că s-au topit și caramellele pe care gestionarul Alexandru Sincă le vinde, fără să le mai poată desprinde bine una de alta, copiii din Bărăceni. Dacă pentru masa asta cafele, sticloasă și dulce mai găsește cumpărători, cele câteva umbrele pe care le ține într-un raft al magazinului n-a putut să le vîndă însă nimănui în ultima vreme. La Bărăceni, ca și în celelalte sate ale comunei Corbii Mari, în șesul de miazăzi al Dimboviței, la Vadul Stanchii, la Petrești și Moara din Groapă, n-a mai plouat demult și seceta s-a întins pînă la marginea pădurii Pintenoaica. Pe-aici, pe lângă umbra răcoroasă a pădurii, Neajlovul a coborît în această primăvară din ce în ce mai firav și chiar de-ar fi venit mai bogat în apă e limpede că mai sus, pe firul lui, cineva se joacă și n-ar trebui să se joace. Poluat, riul își duce la vale apele pe jumătate moarte, iar localnicii, care știu ei ce știu, în loc să se apropie de el, se îndepărtează. La numai cîteva sute de metri el au început să taie albia unui riu nou, pe făgașul piriului care se numește și astăzi Anini, cu toate că din pădurea de odinioară, din care își trăgea apele, n-au mai rămas decît patru anini în jurul unui singur izvor. În coasta dealului pe care de la o vreme s-a întins o parte a satului Petrești, au fost redescoperite însă izvoarele vechi ale piriului pe-a cărui albie înaltea, din aval, o draglină. În urma acesteia, piriul a ajuns să aibă o lățime de vreo zece metri și să fie adinc de un metru și jumătate. Primarul Gheorghe Ciotan întrevide motive destul de întemeiate să spună că peste cîteva săptămîni riul cel nou va avea o lungime de aproape doi kilometri și că el va putea să mai împropăzeze astfel și să mai readucă în simțiri și Neajlovul care se scurge gales, pe alături. Deocamdată, 25 de hectare de căpșuni și alte 40 hectare de legume pot fi irigate, prin brazdă, cu apa izvoarelor despotmolite și pe măsură ce echipa alcătuită din Ilie Dinu, Marinică Paraschiv și Stan Craiu împreună cu fiu-său, Toma, dezgroapă izvoarele de demult, cărora numai bătrînii le mai știu locul, și le sapă canale de scurgere pînă în valea piriului Anini, se înmulțesc și nădejdiile că o fișie de vreo 20 de hectare din izlazul comunal va putea fi irigată, așa cum se zice, prin inundare. Acolo unde s-a procedat astfel, iarba a crescut ca-n anii buni. După cum ne încredințează la rîndu-le inginerii Valeria Clucă și Ion Rășcanu de la C.A.P. Petrești, într-altă parte a comunei, între Bărăceni și Moara din Groapă, într-un loc la fel de bogat în izvoare apa va fi captată, cit de curînd, și printr-o conductă care a și fost cumpărată și fi trecută pe deasupra Neajlovului pentru a se putea iriga pe malul sting al acestui riu devenit înutil încă vreo 20 de hectare de legume. O altă fișie de 20 de hectare de izlaz este de pe-acum irigată din piriul Obaia, ce trece printre Bărăceni și Petrești. Aici se lucrează numai noaptea, cînd circulația se intrerupe iar conductele pot fi întinse de-a curmezîșul șoselei. Pe pămînturile C.A.P.-ului Corbii Mari, pe unde trece și piriul Redivoaia, apa a fost adunată în spatele unui stăvilar și fără nici un consum de energie electrică sau motorină este lăsată să alunece pe un plan ușor înclinat, pe brazdele și printre răzoarele a 50 hectare de gră-

dină. Chiar lângă sediul aceluiași C.A.P., unde se afla un izvor din care abia puteai să umpli o cană cu apă cit ai fi numărat pînă la douăzeci, pămîntul a fost scormonit cu rîngile de fier și apa a izbucnit, mai spornică, încît a fost nevoie să fie săpat alături un mic lac de acumulare de pe urma căruia se poate iriga, cu normă minimă de udare, cite un hectar la fiecare patru ore. Ispravă asta se zice că e a lui Ion Pițur, secretar adjunct al comitetului comunal de partid și electrician de meserie. În așteptarea zilei cînd pămînturile lor or să fie cuprinse în marele sistem de irigații Titu-Ogrezeni, proiectat a se construi în anii următori, țărânii din Corbii Mari socot că este într-adevăr o ispravă de laudă încercarea de-a scoate fie și numai o bucată de pămînt, oricît de mică, din flacăra mocnită a secetei. Iar adevărul că pămîntul acesta „alb”, destul de puțin fertil la o adică, nu i-a lăsat niciodată pe oameni fără piine, oricît ar fi fost anul de greu, apare tot atît de întremător și plin de nădejdi ca și evenimentul descoperirii unor ape uitate. Așa este felul acestui pămînt, că nu i-a răsfațat cu producții foarte mari nici chiar în anii cei buni. Cu el, munca nu-i ușoară niciodată. Trebuie „pîndit cu munca”, după cum spune la rîndu-l Ștefan Neagu, președintele Consiliului unic agroindustrial Potlogi, adică orice lucrare trebuie făcută chiar la vremea ei, iar vremea asta poate să însemne o zi anume, nici una mai de vreme, nici una mai tirziu. Și dacă pămîntul acesta promite, acum, crede inginerul șef al consiliului, Tudor Constantin, peste 2000 kilograme în medie, pentru fiecare dintre cele 4855 hectare de griu și 1370 de orz, adică atît cit alții, demult rucordati unor mari sisteme de irigații, abia speră să obțină, meritul este de bună seamă și-al oamenilor acestora pentru care, cum spuneam, nici un an nu-i ușor. Pe ei, seceta i-a împins să descopere, și adevărat, cit mai multe surse de apă, dar nu și obișnuințe și munci pe care alții parcă dinadins le-au uitat iar astăzi sint nevoiți să și le reamintescă în grabă. De exemplu, dacă abia acum, pe vreme de secetă, unii se gîndesc să-și facă frunzare ca să aibă cu ce-și hrăni animalele mai tirziu, în iarnă, e bine de știut că numai la Corbii Mari au fost strînse anual 28 tone. Anul acesta o să fie strînse ceva mai multe, bineînțeles spune primarul Gheorghe Ciotan, și sîntem siguri că așa va fi chiar dacă gestionarul Alexandru Sincă o să reușească să vîndă pînă la urmă cele cîteva umbrele pe care le ține pe-un raft în magazinul satului Bărăceni.

DUMITRU ELIADE

Telegramă din Slobozia

Slobozia luni mai își așteaptă ploaia. Acum, așa cum este pămîntul, ar fi nevoie de multe răpăieli ca să se repare marea nedreptate a naturii față de ceea ce fac și vor oamenii acestia. Pămîntul este uscat, poate chiar mai uscat decît în '46. În Bărăgan, dacă nu plouă trei zile, este secetă. Și pămîntul n-a mai cunoscut apa din toamnă. A fost o mică ploaie care a căzut tocmai în locurile în care se irigase, bătînd pămîntul cu 40 litri pe metru pătrat, alături, uscăciunea a rămas aceeași. 3.300 ha de păioase sînt afectate; din 1.950 ha de griu, 950 sînt

calamitate; 800 ha din 1.250 de orz nu mai au viață. S-au înființat de urgență echipe de intervenții, funcționează 28 de motopompe. Nu se poate face chiar totul. La I.A.S. Iazu, din 2.968 ha s-au irigat 1.358. Pe raza Slobozia, din 7.000 ha s-au irigat 2.000.

Oamenii de aici se luptă. Cu lacrimi nu se poate iriga pămîntul. La 20 mai trebuia să se facă recepția sistemului de irigații construit de T.C.I.F. Aminări. Nu merg motopompele, sînt semnalate defecțiuni la conductele de aducțiune. Pămîntul se usucă, în timp ce oamenii de la T.C.I.F. prind pește în canalul care, la cîteva metri de cîmp, poartă apă spre oriunde. Pompele pentru „ploile de vînt” nu au presiune. Este atîta apă și totuși atîta pămînt uscat!

La Urziceni, 10.000 de oameni au ieșit la irigații cu cana, cu găleți și butoaie, cu ce-au avut mai pe-aproape. Sînt oamenii de la C.A.P. Manasia, Ciocirlia, Colilia, de la întreprinderile „Bărăganul”, „Tutunul”, „Ferite”, de la Cooperatia meșteșugărească. Dar cit pot face niște oameni ieșiți la irigații cu cana și cu găleata? Ar mai trebui imboldit T.C.I.F.-ul pentru terminarea lucrărilor. Ar mai trebui vorbit la T.M.A.I.A.-Baș, pentru ca tronsoanele de aluminiu să nu mai piardă apă la suduri. Ar mai trebui făcute multe...

PAUL AGARICI

Sîntem mulți și uniți

La C.A.P. Jilava, fiecare zi de lucru începe cu o sedință de comandament. Ca peste tot, și aici seceta e mare. La fel de mare e și efortul oamenilor de a înălțarea neajunsurile pricinuite de ea. Președintele C.A.P.-ului, tovarășul Voicu Vasile, cel ce dirijează împreună cu șefii de fermă toate mijloacele pe care le are la dispoziție pentru combaterea secetei, își aduce aminte că situația grea ca aceasta nu a mai fost din anul 1968. De atunci, lucrurile s-au mai schimbat. Și în urmă cu 15 ani oamenii au reușit să iasă din situația grea în care se aflau. Vor ieși și de data asta. Nu se poate altfel. Din cele 1.500 hectare, proprietatea cooperativelor, 840 sînt irigate prin amenajări locale, aspersie și inundare. În condițiile actuale, trebuie însă udat totul sau aproape totul. Oamenii au sărit ca uful: cooperatori, muncitori de la întreprinderile de pe raza comunei sau chiar mai de departe. Conducerea sectorului 4 al Capitalei a dirijat spre C.A.P. Jilava toate forțele de care dispune: 500 de oameni în fiecare zi. Se lucrează în trei schimburi, ziua și noaptea. În plus, față de sistemul de irigații, pe care îl are C.A.P., se irigă 250 hectare furaje, 220 hectare legume în cîmp. Se udă porumbul la rădăcină cu cana, găleata, butoiul. Au mai fost săpate într-un timp record încă 16 puțuri din Sabar. Din București au sosit cisterne de la I.M.U.C., Energoutilaj, Administrația domeniului public a sectorului 4. La această acțiune participă pe lângă toată suflarea comunei muncitori, funcționari, copii în frunte cu profesorii lor. Nu este vorba de o problemă locală, ci de una generală. E firesc. Soarta recoltei, indiferent în ce loc se dă lupta pentru ea, ne privește pe toți. Cele 16 puțuri forate de Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, funcționează din plin. Ele au fost gata încă de la începutul primăverii. Întreprinderile de pe raza comunei: Progresul, C.A.T.C., I.B.C.J., U.R.B., Energoutilaj, I.M.U.C., I.C.S.I.M. consideră problema irigațiilor ca pe una de plan, de producție. Cu sprijinul și cu oamenii de la Tăbăcărie se irigă în plus 10 hectare de porumb. I.B.C.J. și-a asumat sarcina irigării a 15 ha de porumb. C.A.T.C. irigă 20 hectare. Toți au înțeles importanța acestei acțiuni. Sînt oameni minunați, spune despre ei președintele Voicu Vasile. Au tras tevi, au făcut racorduri. Lucrările începute cu această ocazie vor rămîne definitive. Deci, s-au găsit puterea și înțelepciunea să se depășească situația de provizorat și s-a realizat o lucrare temeinică și de durată.

În ziua cînd am fost la Jilava, tocmai sosiseră de la întreprinderea bucurestene rezervoare de apă, 30 metri cubi. Vor mai sosi și altele. Furtunurile de la cisterne au fost prelungește pentru a ajunge cit mai departe, la fiecare rădăcină de plantă. Unde nu ajunge, este dusă cu brațele de către oameni.

Rezultatul acestei trude, care va continua cit timp va fi nevoie, ni-l arată în cîteva cuvinte tovarășul Voicu Vasile: „Nu e compromisă nici o recoltă. N-am întors și nu vom întoarce nici o brazdă semănată. Recoltăm din plin varza. Începem zilele acestea recoltatul mazării și al tomatelor. Contractul cu I.L.F. Berceni este respectat. În plus, valorificăm la piață salată, ceapă, și alte produse. Zilnic livrăm cetățenilor Capitalei 7.000 litri de lapte. Anul trecut am realizat 3.600 litri lapte pe fiecare vacă furajată. Anul acesta sperăm la 4.000. Vom face tot posibilul ca această dorință a noastră să se transforme în realitate. Avem o grijă deosebită

pentru furaje. Trebuie să ieșim din seceta aceasta cu toate cele 1.350 vaci sănătoase și productive. Vom răzbi și de data aceasta pentru că sîntem mulți și uniți, dar tare bine ar fi să plouă. Am auzit că în sud a plouat. Poate vine și pe la noi. Ne e frică de griu”.

Indirjii, oamenii își vîd de treabă. Din cînd în cînd ridică ochii spre cerul care deocamdată se încăpătinează să rămînă luminos și înalt. Nici cînd buletinul meteorologic n-a avut mai mulți ascultători și este aproape singura emisiune pe care oamenii și-o îngăduie acum, cînd lupta contra secetei a atins cote înalte.

OPREA GEORGESCU

La Grădiștea se sapă cu nădejde fîntîni, cit mai multe fîntîni

De cîteva săptămîni, de cînd meteorologii prezic mereu timp frumos, Nicolae Ciocoveanu, primarul Comanei, chiar nu mai înțelege nimic. De fapt nu e singura sa nedumerire din începutul acestei de vară fierbinte, dar să pornim de la ea. Acesta e timp frumos? Cînd în satul lui, ca și la Vlad Tepeș, cooperatorii udă tarlalele de porumb cu găleata? Cînd aspersoarele, printr-o trudă fără răgaz, sînt mutate din loc în loc zi și noapte? Adică limbajul de toată ziua al meteorologilor, crede el, ar merita o firească rectificare. Acesta nu este timp frumos. Întocmai cum o firească rectificare traversează și obișnuințele mai noi ale țărănilor din Cimpia Română, reîntorși, în asemenea împrejurări de excepție, la inițiativa din arsenalul înaintașilor lor. Și la Comana, ca și la Grădiștea sau la Vlad Tepeș, nu se mai așteaptă totul de la tractor. Nu se mai așteaptă totul de la aspersor. Nici motorina nu mai este o zeitate adulată din cale afară.

La Comana, șirul lung al găleților purtate pe rîndurile și mai lungi ale porumbului însetat reprezintă în acest sens o mărturie. Ca și prașia manuală încheiată la timpul ei. Apoi, la Vlad Tepeș ne-am convins că o nenorocire nu vine niciodată singură. De cîteva zile, apele leneșe ale Neajlovului au fost poluate de niște nepricopsiți, în amonte. Repede, fără vorbă multă, președintele Nicolae Ghenu și oamenii lui au croit animalelor niște jghiaburi și le adapă acum din fîntîni. Asternut pe hirtie, totuși pare foarte simplu, dar nu este o glumă să aduni din fîntîni, cu gălețile și cu alte mijloace, 15 metri cubi de apă în fiecare zi. În vecinătatea imediată a comunei Mihai Bravu, 8 ha de lucernă se pirjolesc într-un soare intens. Și aspersoare peste cele ce revigorează cerealele nu mai sînt. Așa că fără îndemnuri prea insistente o mină de mecanici cu scaun la cap au înzestrat niște cisterne reformate cu un sistem improvizat de dispersare a apei și, mai chinuți, mai potînciți, treaba totuși merge. În sfîrșit, am coborît chiar în lunca Neajlovului, la Grădiștea, lângă truda și nesomnul președintelui Gheorghe Mirea, unde chipul acesta de a privi cu folos înapoi, la truda și nesomnul țărănilor de odinioară, se arată a fi și mai limpede, și pilduitor.

Lui Gheorghe Mirea, ca și lui Constantin Apostol, Stan Vlad, Dumitru Tudor, Dumitru Lisandru sau Vasile Oprea, nu le-a trebuit prea mult ca să chibzuiască și să-și reamintescă în ce chip anume s-ar fi descurcat părinții lor înaintea secetei. Ce este adevărat, e adevărat, ei, părinții lor, nu pluteau între atitea hirtii și nu săreau drepti la atitea telefoane, și asta nu i-a împiedicat, totuși, să stăpînească o înțelepciune a lor. Și sub această înțelepciune se mișcă și azi cei din Grădiștea. Acum, lucrurile sînt cum stau, au călcat obiceiurile din anii trecuți și au plantat 10 ha de roșii în lunca Neajlovului, unde pot fi udare mai bine și mai ușor. Și în privința acestor roșii Dumitru Costache nu mai are necazuri prea mari. De asemenea, împotriva obiceiului, se pregătesc să planteze după orz alte 10 ha de roșii, în vecinătatea orezării, unde apa le e iar la îndemînă. Și în timp ce în largul cîmpului o ploaie de scurtă durată a întremat cit de cit culturile, grijile turturor s-au întors către animale. Științindu-se bine că primejdia dintr-o secetă nu apasă doar asupra spicelor griului. Nutrețul e și el în pericol și, laolaltă cu el, peste 500 vite. Pentru a le asigura hrana, au scos tot ce se putea scoate din iarba pădurilor, ca și din stufărișurile bălților locului. Și au semănat sorg în amestec egal cu porumb pe toate taluzele canalului care alimentează cu apă orezăria. Apoi au mai semănat tot cu sorg și porumb alte trei hectare și jumătate în apropierea imediată a Argeșului, unde apa într-adevăr prisosește. Iar unde nu prisosește apa au mobilizat fîntînarii din satele apropiate și au

să-i dăm pământului apă!

săpat cu nădejde fintini, cât mai multe fintini.

Astfel, atuu apărării țaranilor rămâne mobilitatea. Iuteala înaintea neprevăzutului. Dar Grădiștea, să se știe, ține de Comana. Și primarul Comanei, Nicolae Ciocoveanu, cum am spus noi mai sus, are mai multe nedumeriri. Ultima lui nedumerire e hrănită de tărăgăneala care se ascultă și se iau în seamă propunerile țăranilor, la forurile județene și chiar la minister. Pe multe hectare se știe de-acum că nu se va scoate nici un bob de griu. În schimb, dacă s-ar secera acum, paiul griului compromis ar asigura un nutreț excelent pentru animale. Cu alte cuvinte, și această nedumerire a lui Nicolae Ciocoveanu este deplin justificată. Nu e timp frumos, cum se încăpățânează să ne asigure meteorologii. Iar situația la zi a culturilor din județul Giurgiu nu se poate aprecia de pe acoperișul Ministerului Agriculturii nici cu cea mai perfecționată lunetă.

MIHAI PELIN ■

Zănoaga, numele tău e iubire

Cele 28 000 de hectare arabile ale C.U.A.S.C. Zănoaga, județul Dolj, nu sînt loc faimoase pentru recolte, dar oame- le-au vrut faimoase și au izbutit, prin muncă năprasnică, să le apropie de dorința lor. Pe un pământ care cînd plouă se înmoaie ca un aluat, iar cînd e secetă se întărește și crapă (brun roscat de pădure, pe alocuri nisip), lipsit de canale de irigație, lipsit de multe, nu și de dragoste omenească, anul trecut s-au scos producții cu care nici cernoziomul nu s-ar rușina prea mult. Cele 5 000 de hectare de griu și cele tot vreo 5 000 de porumb, stăpînite de 8 C.A.P.-uri, au dat cîte 3 800 și, respectiv, cîte 4 320 kilograme de boabe. Pentru anul acesta, recolta, așa cum se înfățișa în dimineața ei, prevestea o zi a culesului mai bună ca niciodată. Chiar și acum, deși din septembrie n-a mai căzut din cer un strop de apă, orzului arată încă bine, cel puțin în destule zone, griul la fel, porumbul are foile lucioase și tari, frumos mode-

late, parcă sculptate în ceară. Ca pe o ceară, poți lua, pe placa acestei privești, amprenta unei munci pe care, nămint-o năprasnică, n-am șovăit deloc la cuvînt. Ca să construiești un etaj vegetal deasupra acestei țărîne slab productive, slăbite de secetă pînă la anemie pernicioasă, trebuie să trudești, într-adevăr, cumplit, să inchipui lanurile și să le zidești cu o forță de uriaș. Aceeasi energie, îndrumată spre alte scopuri, s-ar fi putut încheia în întreprinderi gigantice, ar fi putut zidi piramide.

Dar acum, seceta amenință să nărule totu. Nu e picătură de apă în sol, adică apă ar fi, dar la adîncimi de peste un metru, unde rădăcinile plantelor nu ajung. Deci acum, la sfîrșitul unui an de trudă, oamenii trebuie s-o ia de la capăt, să regîndească și să rezească totu, să caute nu în pămînt, ci în ei, acele forțe care să salveze, să țină dreaptă construcția vegetală amenințată de prăbușire.

Cel ce ne povestește aceste lucruri, inginerul Marin Pirvu, directorul S.M.A. Zănoaga, este un om pe care viața l-a învățat s-o ia de la capăt. La vîrsta cînd templele se umplu de soare, la vîrsta cînd omul se cuvîne a fi de mult așezat în niște rosturi de neclintit, el a fost silit să părăsească un drum pe care-l pavase durabil prin ani de muncă și s-o apuce pe altu, necunoscut și nerostuit. A fost ani de zile directorul S.M.A. Apele VII, de lîngă Craiova, și, după ce a făcut din acest S.M.A. un model de organizare și înzestrare tehnică, a trebuit să-și ia în spate sacul cu amintirea tuturor acestor ani și să se mute la Zănoaga, stațiunea Apelor VII desființîndu-se din motive pe care, rațional, nu și sentimental, inginerul-director le-a înțeles. La Zănoaga a găsit un teren care trebuia defrișat, un teren virgîn, dar apt să primească sămînța noului, prin dragostea față de el a celor ai locului. Și, cu ajutorul lor, a defrișat și s-a apucat să construiască.

Asistă la discuție un alt om care, la vîrsta cînd ar fi trebuit doar să întindă mina și să culeagă roadele efortului unei vieți, a luat-o, nu silit, ci prin voia lui, de la început, socotînd că așa e bine și drept să fie. Acest om este Ilie Diaconu, președintele C.U.A.S.C.-ului, cîndva pre-

ședintele C.A.P.-ului Castranova, unul din cele opt pe care le păstorește acum. În 1974, după ce a adunat recolta, președintele de C.A.P. Ilie Diaconu a dat examen de admitere la Facultatea de agronomie din Craiova, a reușit și s-a făcut student „la zi”, renunțînd la președinție și trăind, ca orice student, numai din bursă. A devenit coleg cu fiică-sa, cu Olgața, care, odată cu el, dăduse examen la București, la cibernetică economică și statistică. Acum, inginerul agronom Ilie Diaconu, devenit între timp activist de partid, conduce un C.U.A.S.C. a cărui moșie e mai întinsă decît pămîntul arabil al unui întreg județ din nordul țării.

Însoțit de cei doi, ne îndreptăm, cu un ARO, spre teatrul bălăii cu seceta. Cerul e înnorat, aerul umed, dar „nu miroase a ploaie”, zice trist inginerul Pirvu. Prin aerul împiclit, ca prin geamul unui acvariu, se văd vaste întinderi de griu viguros, frumos, dar și porțiuni cu plantele arse de soare, galbene de-ai zice c-ar fi zăcut nu știu cît într-o mare de apă, plante ondulînd nesigur în unda turbure a văzduhului, ca firele de mătasea broaștei. De-ar ploua în citeva zile, încă s-ar mai drege ce s-ar mai drege. Pînă atunci, omul care aduce ploaia, atît cît poate, este omul locului.

Citeva lacuri de acumulare, stringînd în ele tot ce se poate strînge dintr-o rețea de izvoare și de piraie deloc bogată prin aceste locuri, trimiț, prin conducte, seve dătătoare de viață spre mai multe zeci de hectare. Nu e vorba de cine știe ce lacuri întinse. Sînt doar vreo 3 hectare de luciul de apă la C.A.P. Teslui, 1,5 hectare la C.A.P. Preajba, 8 la Leu, 2 la Dioști, 1,5 la Radomir și vreo 12 în Castranova lui Ilie Diaconu. Oamenii care montează conductele sînt aceiași care, cu sapele, deschid brazdele prin care se scurge apa. Tot ei, în zile fierbinți, fără duminici, deseori fără somn, au ivit aceste inedite forme de relief care sînt lacurile. Lacuri care, odată create, au fost, ni se spune, bine primite de natura locurilor, dovadă păsările care prind să le tircolească. Da, zice Ilie Diaconu, cînd păsările iau act de existența unui punct geografic, făcîndu-și-l loc de popas, înseamnă că natura l-a votat, l-a acceptat definitiv.

Încinta aflată sub presiunea apelor venite din lacuri desenează forma anatomică a unui mușchi, sau a unui sistem muscular, în condiții de efort extrem. Dar există o inefabilă și blestemată secundă în care elasticul acesta de argilă, devenit rigid prin miliardele de plante și prin sule de oameni care-l țîn încordat, ar putea ceda. Este secunda în care apa n-ar mai ajunge, n-ar fi destulă, și în care, drept consecință, pămîntul s-ar despică, ar crăpa, ivind către cerul cinic nenumărate, mari și insetate guri deschise. Oamenii refuză însă să primească această clipă, trudind ca apa să se reverse necontenit. Într-o imagine și mai exactă, incinta de recoltă hrănită cu apă din lacuri mi s-a părut un pacient întretînut în stare de preinfarct sau de precomotie cerebrală, printr-un efort medical extrem.

Alți oameni, răspîndiți prin grădinile C.A.P.-urilor, le hrănesc cu apă cărătă cu miinile ori cu spatetele. Îi vedem cum fac cozi la fintinile de pe marginea drumurilor, fiecare din ei cu cite două găleți, puse pe cobilițele cu care cîndva ne-guțau roșiile și ardeii, alții cu saci de plastic, transformați ad hoc în burdufuri, alții cu butoaie așezate pe cărucioare improvizate. Iau apă, o cară în cîmp, se întorc, iau apă, și asta de zeci, de sute de ori, de cînd se crapă de ziuă și pînă noaptea, cînd îți bağı degetele în ochi. Cîtă apă poate căra un om? Mai mult cînd solul e încă uscat, mai puțin cînd începe să fie umed, și mai puțin cînd, tot udat și udat, devine clisă, prinzindu-te

de picioare, nemaiîsîndu-te să înaintezi. Tot ce fac ei, acești oameni, nici nu mai intră la capitolul trudă, este mai mult decît trudă, este ceva ce trece direct în beneficiul ideii de eroism. Eroismul lor, metaforic vorbind, înseamnă piinea, piinea țării. S-a făcut, iată, seară, și ei, acești oameni, acești eroi care apără piinea țării, încă n-au ostenit. Îi vedem, prin lumina scăzută, ca pe niște umbre. E o proiecție de umbre care se amestecă, pe ecranul nostru interior, cu primele umbre ivite pe-aici încă din zori, cu primele umbre ivite încă din zorii istoriei. Pămîntul acesta, de cînd se știe, a fost păstrat de oameni cu greu. L-au pirjolit, l-au ars, l-au frămîntat în lungul timpului nenumărate zguduiri. Dar de sub cenușa atîtor dezastru, de sub încercările vremilor, de sub colbul de foc adus din cele patru vînturi, efigia lui înconfundabilă a tot lăsat la lumină, ca într-un miracol, prin efortul pămîntenilor, care mereu au luat-o de la capăt, cu sudoare, cu singe, cu geniu, cu o îndărătnicie rivală forțelor naturii, cu tot ceea ce explică ființa și dăinuirea noastră.

În rest, zic interlocutorii noștri, trebuie ar merge, toate lucrările sînt „în grafic”, prașilele mecanice s-au isprăvit, peste citeva zile o să înceapă culesul orzului, după care, fără pauză, sau cu o pauză sumară, va veni rîndul griului. N-o să fie întors nici un petec de griu sau de orz, tot ce se vede va fi recoltat, chiar dacă recolta va fi mai puțină ca în alte dați. Dar în vara asta cumplită orice bob cîștigat va valora cît un bob de aur.

Zănoaga — sau iubirea de glie, de țară!

ILIE PURCARU ■

Lungul drum al apei pînă la aspersor

Cuvintele aspersor, stație de bază, stație de punere sub presiune au devenit familiare nu numai pentru înșii maturi și responsabili, dar și pentru copiii care în ultimele zile au dat un sens mai profund banalului obiect de joacă: gălețușa. La Tulcea, pămînt așezat temeinic între ape, irigațiile se întind pe mai bine de jumătate din suprafața arabilă a județului, mai exact pe 136 000 hectare. Directorul întreprinderii ce se îngrijește de bunul mers al irigației acestei întinderi de pămînt este un gălețean, care, într-un anumit moment al vieții sale, a făcut o deosebită pasiune pentru Maramureș. „Dar Dunărea n-o poți înlocui cu Săsarul”, explică inginerul Anghel Vasian, faptul că astăzi se află la Tulcea, încercînd să urce Dunărea pe culmi nebănuite. Dînsul se referă la faptul că aici, la Tulcea, în cea mai înaltă parte a Dobrogei, se află stațiile de pompare cu cea mai mare putere din țară, capabile să împingă apa pînă la aproape 300 de metri. Și în acest drum lung al Dunării către cîmpurile înalte ale Tulcei întîlniști destule, și oameni nedormiți de zeci de ore, și disciplină, și indisciplină, și copii cu găleți, și constructori care mai cred că pînă la urmă tot plouă, și tot acest drum te face să pricepi că irigarea este totuși o școală, fiindcă, deși intrată pe conductă, apa nu are întotdeauna obiceiul să meargă singură.

L-am însoțit pe directorul Anghel Vasian pe o bună parte a acestui drum, în

miez de secetă cînd, din Dunăre, este pompată o cantitate de 6 milioane metri cubi de apă, față de 1,5 milioane metri cubi cîți au fost trimiși pe cîmpuri în anii normali, în aceeași perioadă.

Stația de pompare de bază Cetate, care este așezată pe brațul Măcin, lîngă fosta cetate Troesmis și potolește setea a 8 000 ha, a trăit citeva ore agitate în noaptea de vineri spre sîmbătă. Ioan Darie, șef stație: „Ieri, pe la ora prînzului, s-a auzit un zgomot puternic. Eram numai trei oameni. Se străpunsese cablul de alimentare de 6 000 de volți. Am întrerupt tensiunea și am anunțat dispeceratul de la Măcin. Cei de la Măcin au anunțat Tulcea, echipa de intervenții. Am început demontarea, să nu pierdem vremea. La ora aceea era pirjol pe cîmp. În trei sferturi de oră băieții de la Tulcea au

fost lîngă noi. O chestie asemănătoare se mai întîmplase anul trecut, cînd se strecurase o picisă exact pe un contact. Tot o bubuitură ne scosesse de la pompe, numai că acum ne-am descurcat mult mai repede”. În 15 ore, adică sîmbătă, la 3 dimineața, după ce truseră la lumina lămpilor de control, stația funcționa din nou. Ioan Darie, deși are locuința lîngă stație, n-a dormit de 48 de ore, deoarece, colac peste pupază, i s-a îmbolnăvit schimbul. Nevasta îi plecase dimineața la treabă, la Măcin, și el mai apucase să-l pregătească pe cel mare de plecare la școală, 5 kilometri cu bicicleta pînă la Turcoaia.

Digul Turcoaia-Peeineaga. Dincoace de el, spre orezării, aproape 800 de copii de la școala din Turcoaia udau cu gălețile o pășune de 20 de hectare. Azi reușiseră să stropesc 4 ha. Copiii, printre care și cel al lui Ioan Darie, veniseră de dimineață cu mîncare la ei și aveau să stropescă pășunea zi-lumină. Era ceva, deși o pășune udată cu găleata, găleată care, din mină în mină, pierdea mai bine de jumătate din conținut, părea o muncă de Sisif lipsită de eficiență. Poate că la legume munca acestor copii dădea roade mai bune.

Stația de bază Pecineaga. Apa este pompată la 55 de metri. Pompele de la „Aversa” și electromotoarele de la Craiova își fac datoria și mulțumită lui Cosțică Nădrag, șeful de stație, care crede că în irigații trebuie să fie o disciplină ca la C.F.R. „Greșelile noastre se plătesc în recoltă. Aici, e cazul să explicăm ceea ce mulți nu știu: nu oamenii I.E.L.I.F.-ului mută aripile pe cîmp, ci oamenii beneficiarului. Noi aducem apa pînă la aspersor”.

Mergînd spre Ostrov, întîlnim din nou elevi. Milca Dache din clasa a VII-a, Școala generală din Ostrov, ne spune că împreună cu colegii ei au venit la prînsitul porumbului cu noaptea în cap și după pauza de prînz se întorc la cîmp. Mariana Scăpău cl. a VIII-a: „Patru zile am fost la sfeclă, dar în zilele acelea mergeam și la școală. Sistem aici elevi numai de clasele mari, de la a V-a la a X-a. Pentru porumb și sfeclă nici acum nu este foarte tîrziu să plouă”.

Dar nu plouă. Stația de pompare plutitoare Ostrov, una dintre cele mai mari de acest fel din Europa, expediază apa la 68 de metri. Două stații similare se află în lucru, ambele fiind într-o ușoară întîrziere în ceea ce privește stadiul lucrărilor.

Stația de repompare nr. 1 Dăneni, care ridică apa la 46 de metri, este dotată cu cele mai puternice electromotoare din județ. Este exploatată în paralel cu activitatea de montaj a constructorului: T.C.I.F. Constanța. Stația de repompare 2, cu 16 pompe, trimite apa Dunării mai sus cu 58 de metri.

Există în această rivnă de a pompa cît mai multă apă spre hectarele cultivate aflate între dealurile Tulcei ceva din focul continuu al furnalelor. Totul devine performanță și risipirea apei la aspersor în aceste condiții capătă alte dimensiuni. Aflăm că o antenă de la C.A.P. Făgăraș are aripile montate pe sfeclă de mai bine de o lună de zile, dar unele spărături pe conducte văduvesc pămîntul de apă. Potrivit celor afirmate de directorul Anghel Vasian, șantierul nr. 8 al T.C.I.F. Constanța, condus de ing. Paul Grozavu, nu răspunde nici la atenționări, nici la rugăminți. De asemenea, sînt de făcut remedieri și la C.A.P. Făgăraș, Topolog, Dorobanțul dar același șantier 8 este de neclintit.

Așadar, apa ajunsă în conducte, și în județul Tulcea sînt 3 000 kilometri de conducte pentru irigații, nu umbliă singură pînă la aspersoare: 15 stații de bază o pompează pe acele platouri înalte datorită muncii de zi și noapte a electromeccanicilor, oameni pricepuți și disciplinați ca niște șefi de gară.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Opinia unui alegător

Scurta tabletă

Sînt invitat la un interviu pe marginea cărții mele „Niște țărani” publicată aproape jumătate în foileton în paginile revistei care găzduiește și actuala Opinie de unde, recunosc, sper să se tragă foarte curînd și cartea pe care o voi intitula **Exploatarea scaunului de către Om**, sînt invitat, zic, la un interviu pe marginea cărții mele despre niște țărani exact acum cînd toată suflarea țărănească a intrat în bălăia cu nemiloasa secetă și îmi amintesc cum curgeau șiroaiele nădușelii pe fruntea lui **Năiță Lucean** într-o vară, mai de demult, la fel de secetoasă, dacă nu cumva asta de azi e și mai secetoasă.

Nu trecuse decît un an de cînd venise de pe front „am bătut cu piciorul tot pămîntul și trăgeam în noi și de la răsărit și de la apus și am scăpat” zicea el și stătea aplecat de dimineața pînă seara deasupra pămîntului udîndu-l cu găleata, cu ulciorul, cu cana, cu paharul, și cu nădușala frunții sale înnegrite de soarele ca o vipie.

Am trecut de curînd prin sate românești din Cîmpia Dunării, acolo unde

pămîntul e de unt negru, la **Rotunda** și la **Redea**, cît vezi cu ochii, mai jos de **Caracal**, pînă la **Corabia**, pămîntul negru ca untul negru se făcuse ca o cenușă și soarele ardea ca un pustiu de foc și deasupra pămîntului de cenușă mii de **Năiță Lucean** ai cîmpiei udînd cenușa de foc ca să o invie, cu găleata, cu ulciorul, cu cana, cu paharul...

La fiecare tulpină firavă de porumb o cană de apă cărătă peste cîmpurile arse din fintini în oglinda cîmpușii de mult nu se mai vedea chipul țaranului, la fiecare tulpină de floarea-soarelui o cană de apă, ca în poveștile cu însetații omenii la o margine de lan cu o gură de apă vie și soarele ca un cuptor deasupra miilor și zecilor de mii de **Năiță Lucean**, ca atunci cînd acesta venise de pe front și credea că se mai hodinește și el și a venit seceta pustiitoare din anul de după război.

Doamne, cine nu știe ce înseamnă să pui cu paharul apă la rădăcina fiecărei tulpini a florii-soarelui nu are cum să-i înțeleagă pe țărani!

Dar cine nu-i înțelege!

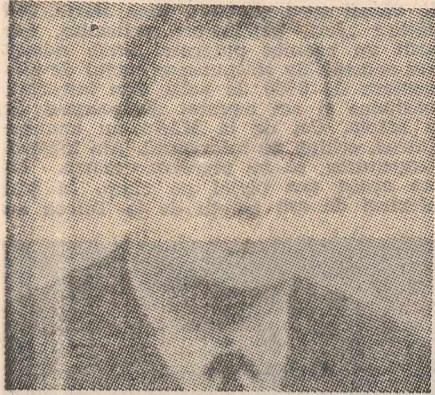
DINU SĂRARU ■

P.S. la **PLEDOAREA PENTRU FLORI** Dar regina crizantemelor și a freziilor în „laboratorul” condus de Viorica Canarache este, tot ingineră, Ana Buzatu (peste 140 varietăți de crizanteme !)

Natura, sursa și resursa noastră vitală

Prea multe, deși mărunte, în calea sucului natural din struguri

● **Interviu cu tovarășul GORUN SANDU-VILLE, directorul Stațiunii de cercetări vini-viticole Iași**

— V-am văzut tare necăjit în după-miaza aceasta, tovarășe director, la meciul dintre echipa de rugby Politehnica Iași și Selecționata de tineret a Angliei. V-a afectat într-adevăr înfringerea cu 9-46, suferiți atât pentru rugby?

— Am văzut în primul rând o echipă superbă, această selecționată a tinerilor rugbyști englezi în fața căreia puține formații de pe continent ar fi ieșit cu fața curată! Înfringerea mă afectează mai mult pentru că s-a considerat necesar ca echipa noastră să fie „întărită” cu 7 jucători care nu-i aparțineau, iar lipsa de omogenitate s-a văzut limpede. M-ați întrebat dacă „sufăr” pentru rugby — ar trebui să știți că am făcut parte din prima echipă a „Științei” Iași, în care am jucat ca taloneur și am fost, în perioada 1952-1953, principalul realizator al loviturilor de picior. Iubesc foarte mult acest sport minunat, care are menirea să-i călească pe tineri pentru lupta cu viața...

— V-am văzut că figurați la loc de cinste într-o monografie a rugbyului ieșean, care însă cuprinde și alte date despre dumneavoastră. Se spune acolo că ați terminat cursurile Institutului agronomic din Iași, absolvindu-le cu diplomă de merit în specialitatea vinificație, că din 1969 sînteți director al Stațiunii de cercetări vini-viticole din localitate, doctor în științe, profesor universitar consultant, specialist recunoscut pe plan mondial. Se mai zice că aveți publicate peste 120 de lucrări științifice, în țară și în străinătate, și că sînteți decorat cu numeroase ordine și medalii ale R.S.R. pentru activitatea științifică și sportivă. Totodată, ați rămas vicepreședinte al clubului Politehnica Iași. E corect?

— Da, și ce-i cu asta?!

— Tovarășe Sandu-Ville, sîntem la dumneavoastră pentru că am aflat că posedeați o excelentă rețetă de preparare a sucului natural din struguri. Știți probabil că este o mai veche campanie a revistei noastre în această direcție, cunoscîndu-se că țara noastră are nenumărate resurse în domeniul respectiv, resurse aproape total nefolosite. Ni s-a spus că dumneavoastră posedeați atît rețeta, cît și utilajele și materia primă necesare producerii unei cantități destul de mari de suc de struguri natural. Ce vă împiedică să treceți la producerea lui?

— Multe și mărunte — s-o spun cît se poate de direct. Avem de mai multă vreme

me în dotarea unității un utilaj complex, cumpărat pe valută, care poate produce între 400 și 500 kg de suc concentrat de struguri pe oră. El se face din must. Practic, se evaporă apa din must și rămîne doar „mierea”, suc concentrat. Mustul este suprasulfat, dar prin concentrare se elimină total sulfatul. Tehnologia e destul de simplă: din 4000-4200 kg de struguri se obțin circa 3000 de litri de must, care, prin concentrare, dau 400 de litri de suc concentrat pe oră, capacitatea concentratorului despre care v-am vorbit. La eventuala imbuteliere, prin adaos de apă, se pot obține 2600 litri de suc natural din struguri, care nu conține nici un fel de adjuvant chimic, conservant sau colorant. Sucul natural astfel obținut ne numește UVA (de la latinescul uva-uve), avem cîteva sticle aici, puteți gusta și dumneavoastră. El a fost omologat în 1972.

— De ce nu se produce? Au trecut totuși peste zece ani!

— Prețul lui de desfacere cu amănuntul a fost stabilit prin ordinul M.C.I. din decembrie 1973: „Suc natural de struguri UVA, cu minimum 125 g zahăr/litru — în sticle de 1 litru și 1/2 litru, preț 8,50 lei, respectiv 4,40 lei”. Acest preț, veți constata imediat, este descurajant. El a fost stabilit fixîndu-i-se un rabat comercial de 13 la sută și un impozit pe circulația mărfurilor de 28-30 la sută. Practic, întreprinderii producătoare nu-i mai rămîne decît circa 18 bani pe sticlă beneficiu. La vin, ca să facem comparația, rabatul comercial e de doar 11 la sută! Este cel puțin curios; vrem să cîștigăm mai mult de la sucuri decît de la vinuri?! În ceea ce ne privește, noi sîntem unitate experimentală, de cercetare științifică, dar avem și plan de producție. Sînt 248 de hectare de vie, de pe ele trebuie să aducem statului un beneficiu anual de 17 milioane! Făcînd sucuri, pierdem prea mult.

— Dar este evident că sucurile răcoritoare care se găsesc astăzi pe piață nu mulțumesc pe nimeni. Ele sînt doar lăptine (mă gîndesc la costurile producătorului), dar n-au nimic în afară de apă colorată, bioxid de carbon și zahăr. Nu mai spun că prin alte părți aceste substanțe colorante au cam fost interzise! Or, se știe bine că sucurile naturale conțin glucoză și fructoză, elemente nutritive foarte sănătoase, ca și alte asemenea produse naturale.

— De acord, dar trebuie să se știe că la aceste sucuri naturale materia primă este foarte scumpă. Avem o serie de tehnologii pentru producerea de sucuri concentrate din coacăze, din vișine sau cireșe amare — însă nici nu îndrăznesc să mă gîndesc cît ar costa un asemenea sac de fructe.

— Și ce propuneți?

— Acum, de curînd, noi am propus prețul de 9 lei pentru sticlă de jumătate de litru de suc concentrat, lucru care ne-ar aduce un beneficiu de circa 0,50 lei pe sticlă. La vin, evident, cîștigăm mai mult...

— Dar materie primă suficientă există, tovarășe director?

— Cred că anul trecut noi am fost primii în... Europa! Am obținut 25000 de kg de struguri la hectar, față de 11500 planificate. Practic, n-am mai avut unde să depozităm vinul! Dar asta-i altă poveste.

— Atunci, nu-i adevărat că ați putea produce și miine sucul concentrat de struguri?

— Ba da, cum să nu! Ca să vă spun sincer, eu și acum am vreo 5 vagoane în stoc. Apoi, prin prelucrare, după calculele noastre s-ar putea imbutelia circa 52000 de sticle de jumătate de litru în fiecare zi. În Iași sînt probabil 100000 de copii, le-ar ajunge la fiecare din două în două zile cîte o sticlă de suc natural din struguri — nu numai foarte bun și sănătos, dar chiar hrănitor.

— Și ce se așteaptă?

— Stabilirea prețului. Astfel ca el să fie atît competitiv pe piață cu sucurile răcoritoare chimice, cît și rentabil pentru unitățile producătoare. E o problemă grea, dar cineva trebuie odată și odată să ia taurul de coarne.

— De acord cu dumneavoastră. Este ceea ce, încă o dată, încercăm să facem, tovarășe Gorun Sandu-Ville. Apropo, de unde vă vine acest „Ville”?

— De la bunicul meu, francez la origine. Dacă țineți minte, la sfîrșitul secolului trecut, vîile noastre au fost atacate de filoxeră. Între specialiștii chemați să repare vîile din România a fost și bunicul meu, Iosif Ville. El a fost mai întîi la Pietroasele, acolo a refăcut tot Dealul Mare, iar apoi la Drăgășani. S-a căsătorit aici și a avut trei fii, toți deveniți ingineri agronomi, între care și tatăl meu, Constantin Sandu-Ville, cel mai mare dintre ei, care a ajuns academician, doctor în științe, profesor de fitopatologie la Institutul agronomic din Iași. Sora mea i-a călcat pe urme, lucrează la aceeași catedră de fitopatologie, fiind căsătorită tot cu un inginer agronom. Soția mea, Gabriela, este ingineră horticultoare, specializată în vinuri și degustătoare de renume, sefa laboratorului din stațiune. Mai am o cumnată tot horticultoare, apoi alți veri, cumnați — pînă la numărul de 22 de ingineri agronomi în toată familia! Numai fiica-mea a schimbat tradiția, a devenit inginer mecanic, s-a căsătorit tot cu un inginer, dar cred că pînă la urmă îi aduc și pe ei la agricultură, că după mine aici e viitorul!

— Și cu vinul cum e?

— Tot la spații de depozitare ajungem.

Primum

Doresc să vă atrag atenția asupra unor realizări cu totul deosebite în una dintre cele mai delicate specializări ale chirurgiei. Mă refer la neurochirurgie, cu veche tradiție în istoria medicinei românești, fundamentată științific, la începuturile sale, printre alții, de savantul român de prestigiu mondial dr. Gheorghe Marinescu. Am fost determinat de starea sănătății unui membru al familiei, a cărui viață nu putea fi salvată decît prin o extrem de delicată intervenție, să cunosc nemijlocit colectivul Secției VII neurochirurgie din Spitalului „Gheorghe Marinescu” din București, secție condusă de doctorul Leon Dănilă. Colectiv entuziast, cu înaltă ținută profesională și morală, ale cărui realizări concurează, după informațiile mele, pe cele obținute în acest domeniu pe plan mondial. Pacienții, internați pentru accidente vasculare, deficiențe circulatorii dobîndite accidental sau din naștere, hematoame, anevrisme, tumori benigne sau chiar maligne, boli exteriorizate dramatic prin pareze, hemiplegii, pierderea vederii sau a vorbirii, mari tulburări de echilibru, pierderi temporare ale conștiinței plecau, fără excepție, la două-trei săptămîni după intervenție vindecăți complet sau cu manifes-

la calitatea dopurilor și a sticlelor. Pentru ca vinul să aibă calitate superioară, el trebuie învechit. Mai mult decît atît, trebuie să aibă gustul de strugure, așa e „moda” acum. Aici, în jurul Iașului, noi avem mai mult vinuri seci, de mare calitate, ce se cer însă a fi imbuteliate în maximum 6 luni după culegere și ținute la sticlă cel puțin 2-3 ani. Reglementările permit însă prea puțin acest lucru. Dealtfel, diferența de preț dintre un vin de 6 luni și unul de 2 ani este ridicolă: 1 leu! Deci, după 2 ani, prețul sporește în medie cu 1 leu pe fiecare an vechime cîștigată, la 5 ani, să zicem, 5 lei... După mine, sporul de calitate ar trebui „taxat” cu cel puțin 30 la sută din valoarea inițială. Mă gîndesc de asemenea la o creditare financiară din partea statului, fiindcă vinul fi am în stoc, spre învechire, chiar dacă anul bugetar trebuie încheiat. În fine, ca să învechești un vin, ai nevoie de dopuri perfecte (aici plasticul nu merge) și de sticle corecte, să le zicem, nu deformate, fără concitate la gîturi. Pluta pentru dopuri, știm cu toții, ne vine din import, pe bani grei. Ea e în general de o calitate submediocră, aproape că te poți uita prin dopuri... Apoi, sticlele. Acum vreo 2 ani, dacă mi-aduc bine aminte, cuiva, dintr-o anumită fabrică, i-a venit ideea micșorării dimensiunilor peretilor sticlelor, dar numai pe dinăuntru, cum să vă spun, păstrînd dimensiunile stas la corpul măsurat pe exterior. Pînă să ne dăm seama că într-o astfel de sticlă avînd o capacitate de 700 ml intrau de fapt cu 30 ml mai mult, am pierdut vreo 3 vagoane de vin! Unele dintre aceste sticle s-au dus la export, altele probabil mai circulă și acum prin țară.

— Și atunci, nu vă rămîne decît să imbuteliți și să livrați vinul la 6 luni „vechime”...

— Pentru consumul curent la intern. Pentru clienții străini, regimul e altul. Așa-zisul vin de masă. Trecerea lui într-o calitate nouă, paradoxal, este mai mult o problemă administrativă, după cum ați văzut.

DUMITRU GRAUR

țări mult ameliorate, recuperabile și acestea într-o perioadă relativ scurtă, apți pentru a fi reintegrați în circuitul social, pentru a duce o viață normală. Seria acestor rezultate de vîrf, devenite practic obișnuite, ușor de verificate statistic, se datorează după cum am putut observa nu numai deosebitelor pregătiri profesionale a doctorului Leon Dănilă, dar și folosirii unor noi tehnici operatorii, special elaborate în acest scop. Intervenția se execută sub microscop, cu minuția adecvată, fapt care dublează sau chiar triplează atît durata operației cît și efortul depus de chirurg dar, în același timp, micșorează spectaculos riscurile.

Am urmărit întotdeauna cu mult interes, în revista „Flacăra”, paginile dedicate progresului medicinei românești, eforturile depuse pentru popularizarea ideilor noi, îndrăznețe, sprîjinul larg acordat celor care, și în acest domeniu, aduc contribuții valoroase și am convingerea că rezultatele obținute de colectivul Secției VII neurochirurgie, tehnicile folosite, marchează o nouă etapă în evoluția neurochirurgiei noastre și pot interesa nu numai cercuiri restrînse de specialiști ci și marea masă a cititorilor revistei „Flacăra”.

Vă urez din toată inima mult succes în rodnică dumneavoastră activitate.

MIHAI PASCU
București

Romulimul se apropie de start

Cu inginerul Sergiu Stamate, șeful compartimentului vehicule neconvenționale din cadrul C.C.S.I.T. „Electroputere” Craiova, și inginerul Mihai Juncu, coordonatorul colectivului care se ocupă efectiv de realizarea primului vehicul românesc cu motor liniar, am intrat direct în subiect.

— Care mai e soarta Romulimului?

— Rom-u-lim 01, căci așa-i zice corect — ne informează dintr-un început inginerul Stamate — se apropie de start. Adică se află în faza finală de execuție și poate fi văzut chiar acum în hala de montaj.

L-am revăzut, într-adevăr. Nu mai semăna deloc cu ML-02 sau „Papucul zburător”, prototipul experimental pe care-l întîlnisem cu aproape doi ani în urmă la testări în standul din Valea Fetei, ci a devenit un veritabil bolid cu alură modernă, cu forme aerodinamice. Are ceva din vechile expresuri sau rapide care circulau, cu cîteva decenii în urmă, pe principalele căi ferate ale țării. Nu, nu este un superexpres ca acela care acoperă cu peste două sute de kilometri pe oră distanța dintre Okayama și Tokyo. Dar e al nostru, românesc, și poate că, tocmai de aceea, mie mi se pare mai frumos, mai apropiat de sufletele și inimile noastre.

Cu cele trei segmente ale lui formînd un tot unitar, necompartimentat, cu scaunele pentru călători dispuse confortabil de o parte și de alta a interio-

rului, el seamănă mai degrabă cu metrourul bucureștean — este de părere inginerul Juncu. E un fel de metrou aerian...

— Pe 15 septembrie 1975, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a vizitat uzina și i-am prezentat posibilitățile de realizare a unui astfel de vehicul feroviar de concepție proprie — își amintesc inginerul Sergiu Stamate —, dumnealui s-a arătat foarte interesat și ne-a indicat atunci ca, împreună cu unele instituții de învățămînt superior, să începem neîntîrziat cercetarea, să concepem și să realizăm acest vehicul urban economic, rapid și de mare utilitate. Și iată că l-am realizat!

— Cine sînt, practic, realizatorii?

— Electroputere, în colaborare cu institutele politehnice din Timișoara și Iași. Sufletul puternicului colectiv de concepție și realizare îl constituie conf. univ. dr. ing. Ion Boldea, asist. univ. ing. Erwin Hauler, prof. univ. dr. ing. Vasile Hoancă, prof. dr. ing. Valentin Bota și prof. dr. ing. Lorin Cantemir. Împreună am realizat modelul experimental ML-02 pe care a fost testată concepția tuturor echipamentelor pentru prototipul industrial prevăzut să intre în probe finale în luna iulie a.c., cu șase luni înainte de termen. La construirea prototipului au participat cîteva dintre cei mai buni specialiști ai fabricii de locomotive a Întreprinderii „Electroputere”, avîndu-i în prim plan pe maestrul Ion Gane, șeful de atelier Năstase Pufan și lăcătușul Stelică Olteanu, șef de echipă.

— În fond, ce înseamnă Rom-u-lim 01?

— Primul vehicul românesc urban cu motoare de inducție liniare.

— Am dori, tovarășe inginer Mihai Juncu, să ne prezentați și cîteva din principalele lui caracteristici.

— Este un vehicul dublu, articulată, cu o capacitate de 500 locuri. Poate atinge 120 kilometri pe oră, realizînd viteze comerciale de 52 km/oră pentru distanța dintre stații de un kilometru, pe un traseu lung de 19 km. O adevărată performanță.

— Spuneți că se află într-un stadiu avansat de construcție...

— Exact. S-a început montajul echipamentelor, urmează să-l vopsim chiar în aceste zile, iar luna viitoare îl vom scoate la probele experimentale finale. Tot în standul din Valea Fetei.

— Avantajele folosirii unui astfel de sistem de transport?

— Sînt multiple. De pildă, față de metrou, consumul de energie electrică este cu 20-30 la sută mai mic. Practic, consumul de energie în exploatare este de numai 1,8 MW pe oră și sens, la un trafic de 20000 călători/oră și sens. Apoi, investițiile sînt de cîteva ori mai mici.

— Și unde va lucra primul nostru Romulim, tovarășe Stamate?

— Un răspuns ferm e greu de dat. Deocamdată, așteptăm... Sînt deja încheiate studiile de realizare a unui traseu experimental Craiova — Combinatul chimic, lung de circa 7 kilometri, cu posibilități ulterioare de extindere în oraș și cu o a doua variantă a traseului, fără a stînjeni cituși de puțin mai vechiul proiect de introducere a tramvaiului.

De asemenea, s-au făcut unele studii pentru introducerea lui în cîteva din orașele mari ale țării, cum ar fi Cluj-Napoca, Piatra Neamț — Onești, Constanța — Eforie — Mangalia și, în conexiune cu metrourul, chiar în suburbiile Bucureștiului, vizînd descongestionarea transportului de persoane urban.

— De ce ați mai avea nevoie, la ora de față?

— Întîmpinăm unele greutăți; avem nevoie, ca de aer, de o decizie de investitie. Noi sîntem printre primii în lume care realizăm un vehicul cu motoare de inducție în linie. Canadienii se ocupă și ei de ceva asemănător și vor fi gata să-l prezinte la Expoziția de la Toronto din 1984. Spre a nu rămîne în urmă, este absolut necesar să fim prinși urgent în planul cuiva. Știm și sîntem pe deplin conștienți că efortul financiar nu-i deloc de neglijat; dimpotrivă, numai linia Craiova — Combinatul chimic, cu materialul rulant și cu stațiile de alimentare aferente costă cam 30 de milioane lei per kilometru, însă nu trebuie uitate marile avantaje care fac investiția să fie amortizată într-un timp relativ foarte scurt. Aș voi să înțelegeți asta ca un apel, dar și ca un ajutor pe care revista dv. nu a întîrziat, niciodată, să-l dea în astfel de cazuri.

— Cînd va fi, deci, vehiculul definitiv gata?

— La sfîrșitul anului viitor, Romulimul va fi pregătit să ia startul. Rămîne să vedem cine îl va pune efectiv în exploatare: Craiova, Cluj-Napoca, Constanța sau Bucureștiul?...

MIHAI STĂNESCU

Alexandru Pesamosca:

„Un adult sănătos provine numai dintr-un copil sănătos“

Alexandru Pesamosca a devenit medic în anul 1954. Un medic bun, de o necuprinsă omenie, iubindu-și cu patimă profesia căreia îi dăruiește și îi sacralifică tot, întreaga sa ființă. Chirurgul de copii, renumit și căutat în și din toată țara (și chiar de peste hotare), s-a născut la Constanța în 1930 și, în 29 de ani de profesie are în palmares peste 15.000 de intervenții operatorii, cucerind teritoriile cele mai delicate și mai puțin descifrate până acum ale celei mai noi și mai dificile domenii ale chirurgiei, cea pentru copii, cea pediatrică în limbaj profesional. Este medic primar, doctor în medicină, cadru didactic la I.M.F., membru al Societății Internaționale de Chirurgie și al Societății Internaționale de Gastroenterologie, autor a numeroase lucrări științifice în domeniul chirurgiei pediatrice și își desfășoară activitatea ca șef al secției de chirurgie viscerală de la Spitalul central clinic de copii „Grigore Alexandrescu” din București.

— De ce chirurgia copilului, doctore Pesamosca?

— Deși îmi dorisem să mă dezvolt ca un chirurg de adulți, s-a întâmplat ca, în 1957, să optez pentru postul de învățământ de preparator principal, care era liber, în clinica de chirurgie de copii, unde, începând cu profesorul Cosăcescu, se pusese bazele chirurgiei pediatrice moderne în țara noastră.

— Până atunci deci, copiii erau operați de către chirurgii de adulți?

— Nu chiar așa, această clinică de chirurgie infantilă ce în curând va implini un secol de existență, deci o vechime destul de mare, delimitase oarecum teritoriul de care trebuia să se ocupe chirurgul copilului. Cred că este meritul prof. Cosăcescu de a pune bazele acestei specialități în sens modern, așa cum se făcea ea în țările mai dezvoltate, în care chirurgia pediatrică avea o dezvoltare impetuoasă. Dealtfel, este una dintre specialitățile cele mai tinere ale chirurgiei generale din care s-a și desprins având astăzi un teritoriu foarte vast. Specialitatea noastră dedicată în exclusivitate vârstei copilăriei, de la 0 la 16 ani, înglobează toate ramurile chirurgicale, mai puțin neurochirurgia copilului (care își are un serviciu independent în cadrul clinicii mari de neurochirurgie generală) și cea cardiovasculară (ce își găsește și ea rezolvarea tot în serviciul specializat al adultului), menținute în aceeași unitate, în aceeași clinică în care se rezolvă atât problemele de chirurgie viscerală cât și cele de ortopedie, cât și cele de urologie, de ginecologie de copil, de traumatologie, de chirurgie plastică, de chirurgie toracică și altele. Tendința actuală în toată lumea — și, de ce să n-o spunem, și în țara noastră — este ca toate serviciile de chirurgie a copilului, recte, toată asistența chirurgicală pediatrică să fie concentrată într-o unitate spitalicească unde cei mici să poată beneficia ușor de toate, absolut toate subspecialitățile ce astăzi devin din ce în ce mai de actualitate. Dacă ne-am gândi, de pildă, la copilul politraumatizat pe care nu poți, și nu e normal, să-l porți de la o clinică la alta pentru a i se rezolve toate urgențele chirurgicale ce se impun. Prin urmare, ar fi nu numai de dorit, ar fi necesar să avem în această unitate spitalicească atât chirurgie cardiovasculară cât și neurochirurgia precum și toate subspecialitățile chirurgicale, destinate copilului, cum sînt cele efectuate în serviciile O.R.L., oftalmologie... Dacă în 1957, cînd am venit aici, eram chemați să rezolvăm în corpore toată chirurgia copilului, astăzi, progresul tehnologic și științific impus în fiecare subspecialitate a făcut ca să existe și în acest sector secții cu profil bine stabilit — cum ar fi ortopedia, chirurgia viscerală, urologia... Dealtfel, scotocesc foarte firesc ca asistența chirurgicală a copilului să beneficieze de aceeași structură organizatorică existentă în cea pentru adulți.

— Nu beneficiază?

— Nu, nu beneficiază, și ar fi imperios necesar să fie revizuită, mai ales în perioada actuală, cînd nouă, celor care îngrijim copilul, ne revin niste sarcini deosebite privind creșterea sporului natural al populației. A sosit vremea ca noi, chirurgii de copii, să ne aducem o contribuție importantă la scăderea mortalității infantile, la o scădere a mortalității în general pentru perioada copilăriei. Vă spun toate aceste lucruri deoarece încă acum cîțiva ani de zile sesizaserăm forurilor noastre medicale superioare, diferențele importante ce există între modul de organizare al chirurgiei adultului și modul de organizare al chirurgiei infantile. Dacă în țara noastră copilul reprezintă a patra parte din populație, și mai întâi de toate reprezintă viitorul acestei țări, nu au, în schimb, și a patra parte din numărul de paturi de spitalizare față de numărul celor existente în clinicele pentru adulți, ceea ce este valabil nu numai pentru chirurgie. Este vorba de permanentizarea unei situații mostenite încă demult și pe care nimeni dintre organizatorii și conducătorii asistenței sanitare nu o schimbă. Am mai ridicat și cu alte prilejuri și un alt aspect care mi se pare absolut fără nîc o justificare și în același timp fără explicație. Există paturi pentru copii și foarte mulți copii internați în serviciile pentru adulți și prin urmare, mi se pare un nonsens să nu existe paturi suficiente pentru copii în serviciile de copii. Nu se poate asigura o asistență corectă celor mici în serviciile celor mari din multiple condiții obiective pe care trebuie să le

indeplinească o asistență acordată acestora. Dar sînt foarte mulți confrăți care scotocesc că chirurgia de copii se rezumă la intervenții banale, știu eu, apendicite, hernii... făcute după vîrsta de 7 ani, sau afecțiuni ortopedice ale copilului mai mare care pot fi efectuate oriunde. Dar nu acestea constituie problemele mari și importante ale chirurgiei pediatrice și nu văd și nu cred să existe rațiune ca un copil, cu orice afecțiune chirurgicală ar avea, să stea prin saloanele de adulți. Cred că este absolut nelogic și nemedical ca o fetiță cu o afecțiune, să zicem, la limita specialității de ginecologie infantilă să fie internată într-un salon de ginecologie sau un băiețel cu o afecțiune urologică malformativă, care se poate îngriji bine numai în spitalele de copii, să stea printre bolnavii operați de prostată...

— În context, doctore Alexandru Pesamosca, ce virtuți și ce pregătire trebuie să aibă în plus chirurgul de copil față de cel pentru adulți?

— În nici o clinică de adulți n-a fost internat vreodată un copil mai mic de 3-4 ani, ori clinica noastră a abordat demult, cum vă spuneam, adevărata chirurgie pediatrică, începînd de la noul-născut, de la copilul de o zi și pînă la 16 ani, abordînd toată gama malformațiilor congenitale și pornind de aici s-a abordat o chirurgie mai grea cum ar fi, de exemplu, esofagoplastiile, chirurgia hipertensiunii portale sau cea toracică... Limita de vîrstă pentru abordarea acestor teritorii a fost coborîtă tot mai mult pînă la cel de cîteva ore. Ca un fost chirurg de adulți pot să vă spun că dificultățile pe care le întîmpină medicul nu privesc atît tehnica chirurgicală propriu-zisă, dar mai ales îngrijirea acestor pacienți, importanța deosebită pe care le au anestezia și reanimarea la copil, pregătirea preoperatorie ca și condițiile postoperatorii specifice... Aș vrea să accentuez, prin urmare, faptul că, dealtfel, toate urgențele mari ale copilului, absolut toate, sînt îndrumate către serviciile existente în clinica noastră și nu numai din București, chiar din toată țara. Și care e, de fapt, greutatea? Ne vin foarte mulți bolnavi din provincie operați în serviciile pentru adulți, de chirurgi cu bună pregătire profesională care nu au însă obișnuința copilului, și foarte mulți dintre acești bolnavi, deși corect operați, sînt transferați în ultimă instanță la noi datorită unor complicații mai mari ori mai severe și totdeauna din aceleași motive de care aminteam — problemele de îngrijire minuțioasă, care depășesc, de ce să n-o recunoaștem, posibilitățile unui serviciu de adulți, în care și personalul, nu numai medicii, trebuie să se obișnuiască să efectueze o muncă de fiecare zi, specifică. Iată de ce scotocesc că un chirurg de copii este cu totul altceva decît unul de adulți, misiunea sa este mult, mult mai dificilă. Și foarte diferită; el nu trebuie să repare malformația sau deformația sau afecțiunea copilului, indiferent ce organ este interesat, pentru o perioadă scurtă de vreme, el trebuie să repare, să-l trateze de așa manieră încît acesta pentru tot restul vieții să fie capabil să-și desfășoare o activitate în parametrii normali. Și chiar complexitatea cazurilor este mai aparte, nici un caz nu seamănă cu celălalt și asta este motivul pentru care chirurgul de copii este în permanență sollicitat, confruntat

cu noul și este obligat să fie în curent cu toate cuceririle ce se acumulează vertiginos. Acest domeniu al chirurgiei pediatrice făcînd progrese uimitoare în ultimii 20 de ani, iar teritoriul ei de viitor fiind chiar chirurgia intrauterină, de a interveni și corecta eventualele anomalii, malformații ori afecțiuni chirurgicale încă din stare de făt.

— Se ridică firesc întrebarea cum se formează specialiștii pentru chirurgia pediatrică, stimate doctore Alexandru Pesamosca? Cum sînt ei selecționați, dintre chirurgii de chirurgie generală, dintre pediatrii? Noi am dezbătut în cîteva rînduri această reală problemă a formării medicilor specialiști, cum stau lucrurile în domeniul pe care îl practicați?

— N-aș putea să afirm că problema formării cadrelor de specialiști de chirurgie infantilă este foarte bine rezolvată în general, în toată lumea. Nici în țara noastră. Discuțiile sînt foarte aprinse încă în privința perioadei de pregătire a unui absolvent al facultății de medicină generală, să zicem, sau de pediatrie pentru a se dedica acestei specialități. Pentru unii nu se poate face mai devreme de 7 ani, pentru alții — de 5, pentru alții — de 4. Noi ne-am oprit la o formulă care este de compromis deocamdată. O realizăm prin formula actuală de secundariat, la care se pot prezenta toți medicii din circumscripțiile sanitare rurale precum și stagiarii care au terminat ultimul an de studii. Se pare că, atît cei de la medicina generală, cît și cei de la facultatea de pediatrie. Într-o oarecare măsură, pediatrii sînt dezavantajați în sensul că, în timp ce, colegii lor de la generală se pot prezenta și la concursul pentru chirurgie infantilă ei nu au dreptul să se prezinte la concursul de secundariat pentru o specialitate chirurgicală de adulți.

— Sînteți recunoscut ca un virtuos al chirurgiei malformațiilor congenitale, se știe — noi am mai scris, că abordați cu ușurință chirurgia esofagului (ceea ce este profesorul Gavrilu pentru adulți sîntei dumneavoastră pentru copii) ca și întreaga gamă a chirurgiei viscerale, toracice, urologice și că, mulți ani, v-ați dedicat chiar și celei ortopedice. În multe ați adus contribuții originale ori ați perfecționat tehnici operatorii și instrumentar, care v-au dat cele mai depline satisfacții?

— Deși mă mai prevalez de anumite înlesniri de a aborda, și astăzi, din cînd în cînd, cite o afecțiune ortopedică, domeniul care mi-a fost drag cu ani în urmă, în general m-am axat pe chirurgia viscerale și cu precădere cea a malformațiilor tubului digestiv, chirurgia esofagului, a hipertensiunii portale și chirurgia toracică. La chirurgia toracică am ajuns de nevoie; nu vreau să fac din asta nici un fel de extindere cu orice preț a teritoriului meu de bază, dar cum și copiii foarte mici sînt, de foarte multe ori, posesorii unor malformații toracice, începînd cu vîrsta chiar de nou-născut, am fost confrunțat cu situația de a nu putea fi rezolvați în altă parte, în afara clinicii noastre. Și asta ne-a determinat să aprofundăm asemenea afecțiuni. Dacă inițial am început doar cu cîteva cazuri, cum ar fi emfizemul bulos congenital și chistele aeriene ce constituie urgențe ale nou-născutului, ulterior, experiența s-a cumulat cu o cauzistică numeroasă și diversă. Dedicîndu-mă în mai mare măsură în ultimii 10-15 ani chirurgiei malformațiilor nou-născutului sigur că a trebuit să le aprofundez și așa am ajuns să aduc unele contribuții de care chirurgii noștri pediatrici, sper, va beneficia și în viitor. Cum ar fi, de exemplu, în megacolonul congenital, în care de necesitate mi-am creat și un instrument, o pensă, ce astăzi este difuzată în toate serviciile

de chirurgie de copii din țară, în extrofia de vezică, în care am obținut rezultate mai deosebite, în sensul prelungirii duratei de viață a celor operați, printr-un procedeu operator propriu, și în chirurgia hipertensiunii portale, o afecțiune de o etiologie mai diversă ce se manifestă clinic prin apariția unor sîngerări dramatice care nu pot fi înlăturate decît printr-o intervenție chirurgicală. Am avut unele contribuții în chirurgia ortopedică, în chirurgia feței, unele plastii utilizate în tratamentul unor hemangioame... Fiecare intervenție mai mare, mai de amploare, este practic, pentru fiecare chirurg o contribuție pe care și-o aduce în rezolvarea unui caz deosebit. În chirurgie nu există de obicei o schemă dinainte stabilită ce poate fi aplicată la toți bolnavii. În sala de operație fiecare poate fi un creator și chiar este, în măsura în care radă omului viața.

— În mintea multor cititori ar putea încolți întrebarea, de ce vă ocupați cu atîta înversunare, dăruire, perseverență de malformații, aceste rebuții ale vieții?

— Tocmai pentru a nu mai fi rebuții ale vieții, tocmai pentru a anula atîtea drame de familie, tocmai pentru că foarte mulți dintre acești copii pot deveni perfect normali, perfect sănătoși, perfect utili societății, tocmai pentru că, în toată lumea civilizată, mortalitatea infantilă, indice de o valoare incontestabilă pentru oricare dintre țări, poate fi scăzută prin existența unei chirurgii pediatrice bine pusă la punct, bine dezvoltate. Am pînă acum peste 3.500 de asemenea operații de malformații congenitale, tot atîția copii care cresc și se dezvoltă normal, care învață, care vor îmbrățișa, ca și ceilalți, meserii și profesii diverse care vor servi viața, familia, țara lor.

— Știm că vă străduiți de mai mulți ani să puneți pe picioare aici, la „Grigore Alexandrescu” un centru de chirurgie neo-natală modern care să se ocupe într-un serviciu specializat exact de acest gen de bolnavi. Cum mai stau lucrurile?

— Nici într-un fel, sau, mai exact, la fel. Sînt mulți chirurgi de copii entuziaști din țara noastră care doresc și vor din toată inima să-și aducă aportul la desfășurarea unei chirurgii a malformațiilor congenitale și în particular a nou-născutului și sugărilor pe niște principii moderne, dar nu au unde s-o facă. Revenim la organizare care, așa cum este, este destul de departe de ceea ce se impune să fie. Poate că ideea pe care s-a mers de a înființa în fiecare oraș mai important un compartiment de chirurgie de copii nu e cea mai bună, dar concentrarea unor atari specialiști în centrele din zonele cu populație mai densă, cu natalitate mai mare este absolut necesară, pentru a se realiza saltul calitativ ce se așteaptă de la asistența sanitară în scăderea mortalității infantile. Ce să mai vorbim, deși clinica noastră este și centru metodologic de formare și specializare a cadrelor de chirurgii pediatri, de 8 ani, de cînd a ieșit la pensie profesorul Vereanu, un profesor distins, nu și-a mai găsit înlocuitor, n-a mai avut alt profesor!

— Permiteți-mi o întrebare mai delicată: vi s-a acordat gradul întii de medic primar la care activitatea dumneavoastră profesională, științifică și didactică vă îndreptățește?

— Am rețineri să vă răspund, deoarece articolul dumneavoastră de acum cîțiva ani de zile pe această temă a lezat, se pare, multe persoane și personalități medicale. Sînt tot medic primar gr. III dar vă asigur și pe dv. și pe mulți alții că titlu pe care-l ai nu reușește să-ți dăruiască și pricepera de care ai nevoie.

CICI IORDACHE-ADAM

Scrisoare de la un laureat

Am scris nu demult, vezi „Flacăra” din 6 mai, că reputata Fundație „Wolfgang Goethe” din Basel a decernat omului de știință ieșean Laurențiu Palade o importantă distincție internațională, Premiul Europa pentru mediul inconjurător, drept recompensă pentru marile lui merite în domeniul arhitecturii peisagistice, al îngrijirii spațiului verde, al dendrologiei, al economiei forestiere ș.a. Notam acolo, alături de elogiile aduse savantului român de profesorul Roelof Jan Bentheim, unul din membrii Curatorului fundației elveteiene, și regretul de a nu-l fi întîlnit pe laureat, sosit pe insula Mainau (unde a avut loc iminarea premiului) direct din imensitatea pădurii ecuatoriale și întors, imediat, tot acolo, la 520 de kilometri de Brazavile, unde Laurențiu Palade lucrează, alături de soția sa Lucia (de asemenea inginer agronom), în calitate de expert F.A.O.

Iată însă că, zilele trecute, ne-a fost dat să primim, din îndepărtata Republică Congo, o scrisoare de la proaspătul premiat, de mulțumire mai ales, dar nu numai. Măgălit de cele citite în „Flacăra”, Laurențiu Palade a găsit de cuviință să ne adreseze cîteva cuvinte amabile, vorbind despre „activitatea curajoasă și nobilă a celei mai citite (mulțumim frumos) reviste din România”, dîndu-ne totodată vești despre munca sa, frumoasă, dar și aspră, de vreme ce ea are de înfruntat

mari riscuri, de la ploaie interminabile la drumuri desfundate, de la izolarea în plină junglă la pericolele pădurii tropicale etc., etc. Ne-a făcut plăcere și, încă mai mult, ne-a onorat scrisoarea în discuție, dar n-am fi ajuns cu ea în această pagină dacă, în finalul ei, omul de știință ieșean nu ne-ar fi atras atenția asupra unei greșeli comise în redactarea articolului din 6 mai. Eroarea s-a petrecut în clipa în care am scris despre Laurențiu Palade că e profesor, dînsul nefiind decît conferențiar. Să-l ascultăm: „Am fost propus profesor în 1971, avînd și toate aprobările în acest sens, deținînd o normă întreagă la Institutul Agronomic din Iași, în cadrul căruia am fost ales, în 1981, secretar științific, lucrînd la redactarea a 3 volume de cercetări originale. Timp de 3 ani, dosarul a zăcut, după care mi s-a înapoiat. Din nou am fost propus în 1974 și, mai nou, în 1979, dar titlul nu mi-a fost dat, deși în acest răstimp au fost promovate, ca profesori, între alții, și 18 dintre foștii mei studenți. Mă găsesc în Africa, într-o acțiune grea, dar încă nutresc speranța că, în temeiul meritelor mele, al muncii mele neobosite, ministerul de resort îmi va face dreptate”.

Urîndu-i neostenitului Laurențiu Palade mult succes în dificila și nobila sa misiune, onorantă pentru întreaga știință românească, nu ne rămîne, în încheierea acestor puține rînduri, decît să-i invităm pe cei în drept să reanalizeze situația, dîndu-i laureatului Premiului Europa pentru mediul inconjurător ceea ce, de fapt, i se cuvine.

Mulțumim, profesore Palade, spor la treabă și s-auzim de bine.

VIDIU IOANIȚOIA

Relatări de la Sîmbră Oilor

Civilizația modernă a eliminat, fatalmente, multe indeletniciri arhaice...

În ceea ce privește păstoritul, civilizația nouă, socialistă, nu are de rezolvat o problemă simplă, de „modernizare” a unei indeletniciri străvechi, ci una capitală...

Păstoritul nu e o indeletnicire ca toate celelalte, ci una, într-un sens bun, esoterică, întrucît conține pentru orice fiu bun al acestui popor secreta explicație a devenirii noastre, basmul ființei noastre naționale, de la incantația cosmică a Mioriței la Zalmoxis, și de la daimonul daco-geților la Pitagora, iar de la acesta la „grădinile instelate ale preafericitorilor de dincolo de Calea Lactee”.

„Toate viețile, toate sufletele, inclusiv cele ale animalelor și plantelor, provin în realitate, dintr-un mare suflet universal...” pe o anume treaptă de evoluție a umanității fiecare etnie descoperă, dacă i-a fost scris, marele suflet al lumii, unii ca japonezii, rămînînd pentru vecie „păstori de crizanteme”, alții păstori de miorite...

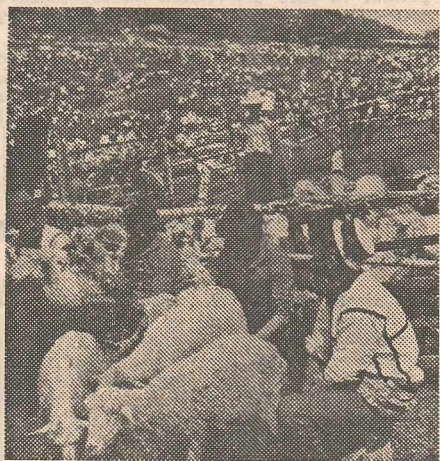
Mai veche (nu știu și dacă mai adevărată) decît Calea Singelui se vedește a fi Calea Laptelui, sufletul nostru, miel blindior, ne roagă să ne-mbrăcăm în straie albe de în ca preoții Egiptului și să-l priveghem ca o privighetoare căci are să ne poarte în grădinile instelate ale preafericitorilor.

CEZAR IVĂNESCU ■

să autentifice și să glorifice, de fapt, câteva componente ale firii noastre. Constanța firii noastre, constanța geografică și spirituală ei, da, tocmai această constanță, credem noi, ne-a făcut să durăm aici.

Așadar, iată-ne la Simbra Oilor, ediția 1983. Pe colinele de la Huta-Certeze vedem venind, rînduri-rînduri, oșenii de prin părțile locului, din Moșeni, Bicsad, Negrești-Oaș, Certeze, Turț etc. S-a adunat atîta suflare de om la un loc — vreo 15 000—20 000 de oameni — încît îți se pare că oamenii s-au contopit cu natura, dîndu-i un colorit specific, mirabil. Marea aceea de oameni, cu pădurea lor de voci, păreau înfloriți acolo, peste noapte. Așadar, iată-ne la Huta-Certeze urmărind un întreg ritual al mulsului oilor. Un oier mulge turma al lui oier. Nici un strop de lapte nu e bine să rămînă în ugerul oii. Va urma imediat și măsuratul laptelui pe „răboj”.

Întrecerea e strînsă între oierii-gospodari din Moșeni. Dealminteri, ei sînt recunoscuți ca buni crescători de animale. Moșenienii se „bat” pentru un petec de pășune. Și bine fac. Vedeți dumnea-voastră, descinzînd la stîna lui Nonuț

În partea cea mai de sus a ceea ce ne-am obișnuit să numim „căldarea oșenească”, la Huta-Certeze, se desfășoară, în una din duminicile lunii mai, o sărbătoare cîmpenească fără egal prin părțile locului și, poate, prin specificul și coloritul ei aparte, fără seamăn în țară. Este vorba despre Simbra Oilor, un ritual păstoresc străvechi. Este vorba de mulsul și măsuratul pe „răboj” al laptelui de oaie. Obiceiul odată somptuos sărbătorit (după cum se vede și din imaginile alăturate, semnate de fotoreporterul Martin Sarca), declanșează plecarea oierilor pentru luni de zile în inima munților și în împărăția codrilor, să spunem așa.

Istoriceste vorbind, dacă aruncăm o privire și stăruim asupra obiceiurilor generate de muncile și zilele de primăvară, asupra păstoritului în principal (pe care, iată, Simbra Oilor îl incununează an de an, așa cum se cuvine), constatăm, nu fără satisfacție, că sorgintea lor descinde din timpuri imemorabile. Gîndul te duce, involuntar, la obiceiuri din vechime, la ceremoniale, la rituri și carnavaluri care consfințeau marele ciclu vital al naturii descătuseate, al muncilor și zilelor primăverii. Obiceiuri de o stranie frumusețe, dar și de un țilc și o adîncime nepereche. Pentru a ne completa această idee și pentru a-zăbovi cu gîndul la cei vechi, vom spune pe bună dreptate că simpatia față de ritmurile naturii, solidaritatea cu natura-mumă și cu ritmurile cosmice, mai bine zis, sînt atît de specifice neamului românesc! Ele vin

Moiș, din Moșeni, nu-l „prinzi”, el respectă cu sfințenie același ritual. Nimic regizat, cum din păcate se mai întîmplă. Așadar, iată cit de frumos și nobil s-a păstrat unul dintre cele mai vechi indeletniciri ale poporului nostru — legat de păstorit și de plecarea oilor la munte. Am avut impresia, alături de mulți invitați, că particip efectiv la această „uvertură” a milenarei transhumante.

La drept vorbind, Simbra Oilor nu este numai un ritual păstoresc. Marele ciclu al naturii infoliate, desigur, trebuie și el sărbătorit ca la carte. „Simbrașii” invită oaspeții și rude la mesele lor. E un fel de-a zice mesele lor, întrucît, ștergările frumos colorate se înșiruie pe iarbă crudă și abia mijindă, apoi, pe șterguri se orînduiesc felurile bucate. Nu lipsește nici uiaga cu, horincă. Ea este dată din mină în mină, ca și cum ar fi vorba de vechi și statornici prieteni. Numai un spirit domnișoresc poate refuza obiceiul, dar refuzul pentru oșean este de-a dreptul scandalos, ca să nu spunem mai rău. Sigur că, de la acest festin nu lipsește nici cașul de oaie și cana cu „laptele de ștîmb”. Am băgat însă bine de seamă că pe la tonete erau prezenți și eternii mici și sticlele cu bere și vin. Unități sătmărene și-au etalat aici diverse „bunătăți”. N-au lipsit nici obiectele de artizanat, pe care oaspeții le cumpără ca un suvenir pentru cei dragi, de-acasă. Numai că nu toate obiectele de artizanat sînt autentice. Valoroase. Factorii locali s-au gîndit, și bine au făcut, să fie și în acest domeniu originali. În sensul că, în drum spre Huta-Certeze, la Negrești-Oaș, alături de Muzeul Țării Oașului — un remarcabil depozitar al valorilor etnografice și artistice ale oșenimii — s-a deschis și o splendidă expoziție cu ceramică, obiecte din lemn incrustat, împletituri, gube și costume oșenești etc. Invitații din județele limitrofe (Maramureș, Bistrița-Năsăud, Bihor, Arad, Sălaj) au avut ce vedea.

N-au lipsit nici cetera și „danțul” în acest decor firziu primăvărat. N-a lipsit nici țîpuritura zdravănă. S-au întrecut formații ale localnicilor, dar au fost și destui invitați la marea sărbătoare a oșenilor. Ansambluri folclorice și soliști. Dănțuitori. Alții puși pe glume, ca la iarbă verde, mă rog frumos. În memoria mea stăruie și acum acest vers emblematic: „Am fo ș-om fi”.

Iată că baț ceasurile inserării, Lumini și umbre se amestecă pe povîrnișuri. Convoitul de mașini și-a anunțat plecarea. Val-virtej. Un pic de brambureală. Dar trece, Lumea e foarte grăbită spre casă. Iată-i și pe oșenii în paloarea inserării, cu costumele lor frumos brodate. Albul predomină. Un contrast plăcut cu verdele crud. Pe coama colinelor, șiruri-șiruri, spre casele lor. Îi așteaptă animalele. Au treburi gospodărești. Doar v-am spus că oșenii își îngrijesc animalele „cu mare cinste și omenie”, cum zicea cu înțeleș Gavril Zetea, instructor principal la Comitetul de cultură județean.

Așadar, o sărbătoare cîstînd păstoritul și pe bunul oier și gospodar. Dar și o sărbătoare a primăverii infoliate, a tradiționalului, a prieteniei, a umanului, a omului din om, să spunem astfel. Sărbătoarea oșenească, ca și alte obiceiuri străvechi ale românilor, trebuie valorificată în spiritul just al valorizării și teaurizării folclorului și obiceiurilor românilor. Sărbătoarea oșenească nu se poate situa numai sub semnul consacării, ci al permanenței deja, care obligă la mai bine cu fiecare an, în înscrierea ei definitivă pe orbita spiritului și culturii.

DORIN SĂLĂJAN ■
Fotografii de MARTIN SARCA ■

Rotunjimea pămîntului face ca drumul de la București la Negrești Oaș să fie urcus. Ajuns în Țara Moșilor dai binețe tuturor ca și cum ai fi de foarte mult timp acasă. Mai apoi, într-o dîmineață de odihnă începe Simbra Oilor... Se face stîna pentru vîratul oilor. Nimeni nu știe ce cuvînt este Simbra. La unison, lucrurile se rezolvă singure: să fim împreună, să măsurăm laptele oilor, să înscriem CIT pe-o bucată de lemn, răboj la purtător, și mai apoi, să mîncăm și să bem, căci așa omul joacă mult mai bine. La Simbră e bine chiar să vil degeaba, să te sature de chipul oamenilor, de vorba lor,

prescurtată, de hainele și traiele lor, de tot ce este în jur făcut să te primească musafir. Și-apoi să te sature sau să nu te sature pentru că-ți trebuie un loc imens, un ceva gol ca să poți răspunde la toate invitațiile „poț-țiți la masă, nici unul să nu se supere, nici cel de la mijloc, nici cel de pe margine”. Să stai pe pămînt și să-i mîninci roadele. Oamenii spun: „e un pămînt rece”. Îngrășămintele chimice au secătuit pămîntul. Puțin înaintea Simbrei este „o noapte de gunoi” cînd oile sînt aduse ca să îngrășe pămîntul, să-l răstoarne din împotrivirea lui cu oamenii care-i cer să fie bun, să fie un an de primăvară...

Tîrșoț, Cămîrșana, Certeze, Bicsa sînt, în fuga mersului, numele de așezare al acestor oameni. Aspre ca și ei, ascuțite ca și cum ai asculta coasa trecînd prin iarbă. Sînt numele de stat al acestor oameni, de naștere și de murit, de muncă și petrecere, de aer și de umblet. În straiele lor, în atîția ani, au învîțat să fie. Și-au pus albul la temelie și respect; e semnul bătrîneții. Alb ca oile, alb ca brînză căci și brînză este bătrînețea laptelui, a laptelui măsurat de ei pină la cea mai mică existență. Un „picur” înseamnă ceva mic; mai mic nu se poate căci picătura este ceva indivizibil, este un cuvînt pe care, dacă-l rostești de mai multe ori ajungi să te sature, să sature o țară întreagă. Și să cinți; să „țipurești” din tot ce-i al tău ca să te audă munții, să te audă oamenii din alte locuri și să știe că ești fericit.

Acasă la ține.

PAUL AGARICI ■

flacăra

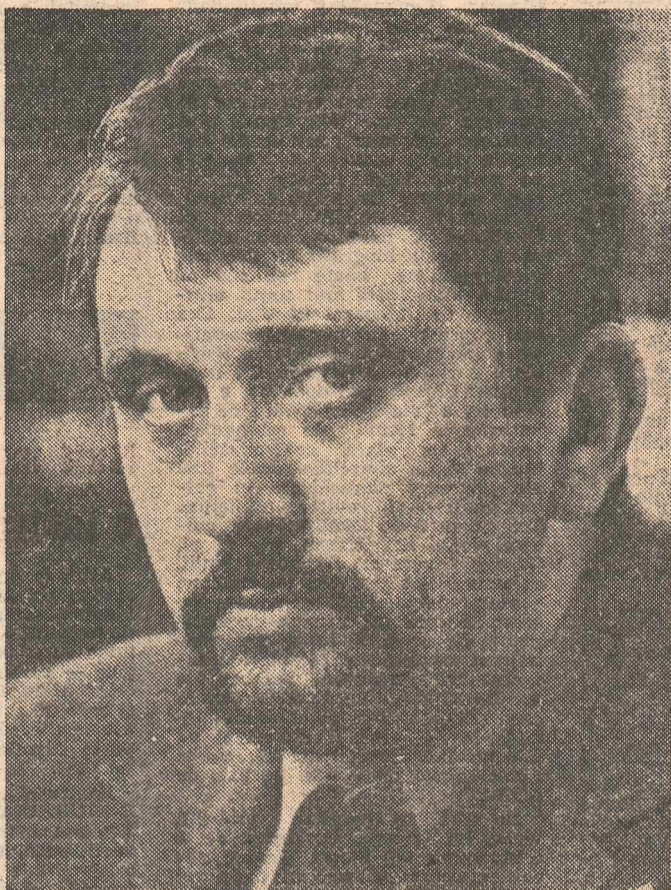
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Romulus

Guga:

„Cred mai întâi că literatura română își trăiește, în acest moment, un real apogeu“

Ne cunoaștem de 25 de ani. Într-o după-amiază dintr-un an măcinat de febre (1956), dintr-o toamnă apăsătoare l-am auzit citind într-un grup de colegi (într-un cinaclu) din Cluj, câteva versuri cu talent scrise. Anii au trecut și Romulus Guga a trecut din poezie spre roman, dinspre roman spre teatru și pare că evoluția sa nu va cunoaște niciodată cadrele rigide ale unui gen literar. De aceea, prima întrebare ce i-o adresăm cu ocazia unei vizite în redacția revistei Vatra, pe care o conduce, se referă la destinul său literar alături de sinuos.

— Nu am început prin a scrie poezie. De la primele semne am avut ambiția să scriu roman, să scriu teatru. Consider poezia un experiment necesar, un exercițiu pentru roman și pentru teatru. A fi poet înseamnă a-ți asuma o condiție eroică, din pornire, dar simțeam că am suflu de profesionist de cursă lungă, suflu pentru abordarea unor genuri care solicită mai intens puterea de creație, de imaginație, talentul de a construi, de a inventa situații, caractere și de a da replici. Iată de ce la poezie nu mă întorc decât atunci când resorturi intime, pe care nu le cunosc îndeajuns, mă îndeamnă să mă exprim la persoana întâia singular. Prefer să mă exprim prin intermediul mai multor „persoane“ și la toate timpurile. Prefer parabola pentru că mă apropie mai mult de poezie. În acest sens mă simt

bine ca poet. Imaginația mea poate să cutureiere liniștită prin toate continentele memoriei.

— Să revenim la poezia pe care o scriai în anii studenției la Cluj-Napoca, în atmosfera aceea încă tulbură de după război, când încă ne spălam rănile, cu memoria ultragiată de ororile bombardamentelor și refugiului.

— Întimplarea a făcut să mă descopere în acele zile poetul Anatol Eugen Baconski și să mă debuteze în revista Steaua. Un an mai târziu Rosa del Conte mi-a publicat câteva versuri într-o antologie a poeziei românești contemporane editată în Italia și lucrul acesta mi-a adus mustrările severe ale unor foruri administrative gata-gata de sancțiune pentru un alt gen de „poezie a putrefacției“ sau pentru un nou tip de „decadentism“. Asta pentru că aveam imaginație și purtam cu mine sechelele unui război din care ieșisem cu o sensibilitate rănită. Mă mir și astăzi cum de nu și-a dat nimeni seama că scriam așa cum scriam, poate tulbur și întunecat, pentru că eram încă prizonierii virstei noastre de adolescenți frământați, zbuciumați ai atitor spaime care continuau să explodeze în noi ca niște bombe uitate, cu întirziere, sau ca niște ecouri. A trebuit să treacă timp până să pot publica din nou acel gen de poezie care li s-a părut unora „decadent“ și „nerepresentativ“ pentru generația noastră. Pentru a-mi „spăla păcatele“ am fost constrins să scriu ceva timp o poe-

zile la comandă, o poezie legată direct de eveniment, de aniversări, o poezie festivă. Așa încît dacă te apuci să cauți revistele și ziarele în care am publicat, în vremea aceea, o să dai peste Romulus Guga, „poet de ocazie“. În acest fel am debutat. Noroc că istoria a curs și în favoarea noastră nu numai a celor care credeau că pot dicta cu minte îngustă și frunte fără riduri, cum trebuie să scriem noi, scriitorii, ca și cum scrisul nu ar fi reprezentat o profesiune de sine stătătoare ci un fel de indeletnicire de minimă rezistență, un fel de croitorie pe bani falși.

— Clujul acelor ani, împotriva unei atmosfere de recul de după război, a cunoscut totuși o formidabilă frământare intelectuală. Gîndește-te numai la faptul că atunci predau la catedră citiva din marii profesori, din marii noștri dascăli de la care am învățat nu numai carte ci și cum să existăm în republica culturii, cum să trăim, cum să ne facem din viață operă de artă.

— Atmosfera aceea de cultură și civilizație, care nu avea deloc un aer vetust ci un aer de respect al valorilor adevărate m-a ajutat enorm să mă descopăr pe mine însumi, să mă fac mai frumos pe dinăuntru. Existența unei reviste ca Steaua m-a ferit, de asemenea, de multe neplăceri cu mine însumi, m-a ajutat, adică, să devin scriitor în adevăratul înțeles al cuvîntului și nu făcător de versuri ocazionale. Aminteste-ți că în vremea aceea izbucneau în literatură Ioan Alexandru, Blandiana, Buzura, Pitul, Aurel Dragoș Munteanu, Breban, Sorin Titel și mulți alții, ale căror nume îmi scapă în acest moment. Era o emulație extraordinară. În ziua în care a apărut primul volum de proză al lui D.R. Popescu am trăit cu toții un eveniment. Vedeam cu ochii noștri că se poate publica o carte, că se poate aduna numele nostru pe o carte și lucrul acesta ne-a ambiționat pe toți. Volumul acela al lui D.R. Popescu a fost pentru noi, cei din generația tină, o piatră de hotar. Volumul se chema Fuga. Și el a constituit de fapt fuga noastră din clișeele unui dogmatism desuet și obsedant. Apoi a mai apărut în Cluj revista Tribuna. În fața acestui exploziv al publicațiilor românești pentru propășirea unei culturi cu adevărat realiste și cu o mare diversitate de stiluri, o contribuție esențială au adus-o revistele clujene Steaua și Tribuna care au constituit o rampă de lansare pentru noi, cei mai tineri scriitori ai cetății. Și nu numai pentru noi, cei din Cluj, sau aflați în Cluj-Napoca la studii, ci și pentru bucareștenii. Marii poeți de astăzi ca Nichita Stănescu, Cezar Baltag sau Grigore Hagiu au debutat sau publicat masiv în revistele clujene. Pentru mulți scriitori din generația noastră recunoașterea bucareșteană a venit mai târziu.

— Înțeleg că revistele clujene de cultură au debutat pe mulți poeți, critici sau prozatori reprezentativi pentru viața noastră literară. Dar în ce măsură și-au conjugat acest efort cu publicațiile din București. Pentru că în acel timp nu a existat numai Steaua și Tribuna ci a apărut, dacă-ți aduci aminte, chiar atunci, Luceafărul, cu extraordinara sa colecție dedicată debutanților.

— Peste Luceafărul, condus la acea

(Continuare în pag. 15)

ADRIAN DOHOTARU ■

Întoarcerea

la Shakespeare

Căldură mare. E din ce în ce mai greu acum să joci Hamlet sau Othello sau Richard al III-lea de William Shakespeare. Oamenii ar prefera spectacolul de agrement, comedia sau vodevilul, muzicalul sau feeria. Și cu toate acestea, deși buletinele meteorologice nu sînt favorabile marilor tragedii, deși oamenii trag mai mult la strand decît la teatru, în trei orașe din țară au avut loc sau se află în pregătire, trei spectacole cu trei din cele mai dureroase tragedii shakespeariene: Hamlet la Teatrul Național din Tirgu Mureș, Othello la Teatrul Național din Cluj-Napoca, și Richard al III-lea la Teatrul Mic din București. E adevărat, Shakespeare lipsea cam de mult din repertoriile teatrelor noastre. Și acum, dintr-o dată, în plină vară, cu termometrele ridicate la rampă, trei spectacole demne de antologie. Hamlet în interpretarea regizorului Nicolae Scarlat, este un spectacol solid, dens, bine articulat, cu toate sensurile desfășurate profund și matur sub reflector, arîmat și inegal jucat de actori dar un spectacol de emblemă. Ne era atît de dor de Hamlet. Chiar din clipa în care l-a părăsit Ștefan Iordache în faldurile cortinei de la Sala Studio a Teatrului Nottara. Hamlet, jucat de Cornel Popescu, actor care va fi greu de egalat în acest rol, cel puțin o vreme, reprezintă tragedia intelectualului care încearcă să rămînă lucid dar este zădărit de mecanismul puterii într-o societate violentă și plină de miasme otrăvitoare. Despre acest Hamlet de la Tirgu Mureș, despre decourile sugestive ale lui Octavian Dibrov și costumele expresive ale lui Anca Pîslaru se poate vorbi pe îndelete și numai cu mare respect.

Un lucru ne face să oțtăm pe marginea acestui spectacol: în sală se aflau doar patruzeci și cinci de spectatori! Nu e prima dată cînd înregistrăm la Tirgu Mureș un spectacol urmărit de citiva spectatori care se lasă numărați pe degete. E dezolant să vezi cum se irosească atîtea talente și atîta iluminare intelectuală fără ca publicul din oraș să acorde spectacolelor reprezentative ale acestui teatru atenția pe care o merită. Ce fac organizatorii de spectacole al teatruului? Astfel de organizatori de spectacole, nu mai au ce să caute pe culoarele teatruului în care lucrează! Hamlet la Teatrul din Tirgu Mureș este un moment de cultură, nu numai un spectacol. Ștefan Iordache se întilnește cu Richard al III-lea într-o zodie fastă a carierei sale. Și apoi sînt puțini actori în lume care se pot lăuda că au jucat pînă în jurul virstei de patruzeci de ani, un Hamlet și un Richard. George Nutescu, actorul care interpretează Othello la Cluj are cel mai impresionant palmares de personaje jucate pe o scenă din țară printre actorii contemporani. Și cu toate acestea destinul său s-a consumat într-un fel de anonim. Este victima statutului actorului de provincie care nu este exclamat de televiziune, de radio, de presă și care muncește, pe scenă, ca un alergător de cursă lungă întilnindu-se mai mult cu singurătatea sa decît cu celebritatea ce i se cuvine.

Cam în același timp, dar cu o perioadă de gestație mai lungă și cu o premieră aminată pentru toamnă, Teatrul Bulandra pregătește un Hamlet în interpretarea lui Ion Caramitru și în regia lui Alexandru Tocilescu. Cert este că pînă acum s-a adjudecat cea mai bună din variantele pentru scenă a acestui capodoperă shakespearlene, text care va putea intra în fondul principal al bibliotecii noastre de teatru. Pînă una alta însă Alexandru Tocilescu pune în scenă, printre repetițiile cu Hamlet, o comedie de Tudor Mușatescu la Teatrul Național din Budapesta. Nu există, nici un risc ca Hamlet să devină o comedie! Imaginația sa luxuriantă în registrul comic îl va solicita la... ora Europei centrale.

Prin urmare, un sfîrșit de stagiune încărcat de restituiri fabuloase. E minunată această întoarcere la Shakespeare... Dar să nu uităm că în anul care urmează sărbătorim 100 de ani de la premiera piesei O scrisoare pierdută prin care teatrul românesc și-a cucerit dreptul de a intra în tezaurul dramaturgiei universale. Unde se mai joacă, oare, Caragiale, la ora aceasta? În ce teatru? În ce oraș?

Căldură mare...

ARON DOMIDE ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Spirit de Haiku

Se dedică pictorul Györkös Mányi Albert

Seară, alb al ochiului pe irisul negru al pămîntului, privind cu destomnații arbori.

Ah, tu seară...

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

La Pomul Verde

Petru Vintilă este un om plin de defecte. Nici nu se putea altfel, pentru că s-a născut la Caransebeș, lângă închisoarea cu capace și multe roiri de lemn ciinesc. În orașul ăla eu n-am fost niciodată, dar Petrică susține că e foarte frumos. Într-o zi cu soare, într-o zi cu nor, vom trece pe-acolo și ne vom potrivi fițilul lămpii la buricul circumii din centru despre care am știți că s-ar chema „La Pomul Verde“. Să-mi trag glasul peste umăr și să vă spun despre Petru Vintilă ceva din ceea ce știu despre el. Știu că este un scriitor și un pictor foarte mare. Aici nu mai încap ocolșuri. Știu că taică-său a fost plutonier major și nu l-a bătut la timp pe fi-su. Că dacă-l bătea, alte vremuri se iscau pe fața pămîntului. De unde și vorba că nufăua care nu scoate singe din bucă trebuie aruncată pe foc în prima noapte de Crăciun. La Caransebeș, Petru Vintilă a giadit și a scris Mărirea și decăderea Păunel Varlaam, Dezertorul și Ciobanul care și-a pierdut oile. Tot acolo, sau în comuna Coșovăț din județul Caraș Severin s-a luminat de pictură naivă. Nuntă pe pămînt și nuntă în cer. Vintilă este un neghiob fără zăbale. Cînd vrea e de-a dreptul superb. Cînd nu vrea e mișcietor cu fiul său Tucurel. Cu mine a fost totdeauna hapsin: mi-a răpit toate femeile înalte; pe cele mici, cit vrăbiuța, nu le ta în seamă. În zăpada amintirii n-am să-l iert cu trei cazuri. Nu vreau să-l denunț, dar eu știu că el se gîndește foarte des la Venetia, la Domul din Köln, la Arca lui Noe, la ninsorile din copilărie, la muza pictorilor Îmbătați de culori frumoase, la niște bătrîni în bastoane sau în cirje, la orașul New-York, la vremea colîn-

(Continuare în pag. 13)

FĂNUȘ NEAGU ■

Eveniment

O carte in dezbatere:

BLAGA, OPERE I

Ediția critică a operelor lui Lucian Blaga, anunțată acum prin apariția primului volum, este astfel prefigurată de cunoscutul cercetător al poeziei marelui nostru scriitor George Gană în **Notă asupra ediției**: „Începem, cu acest volum, editarea critică a operei integrale a lui Lucian Blaga. Într-o primă secțiune (volumele 1-2) vom publica poezia, în următoarea — teatrul; vor urma scrierile care alcătuiesc sistemul filosofic al lui Blaga, eseurile, articolele, aforismele și însemnările, proza memorialistică, corespondența, traduceri. Ediția, care se va încheia cu o bibliografie a operei și a studiilor ce i-au fost consacrate, va cuprinde aproximativ 16-17 volume.” Cum studiul editor este tinăr și pasionat pentru acest grandios capitol al literaturii naționale, sperăm ca ediția critică Blaga să fie realizată în puțini ani și într-un tiraj adecvat (nu discret, cum se întâmplă de o vreme încoace cu marile opere: Eminescu, Părvan, Călinescu).

Primul volum al „Operele” lui Blaga, apărut acum, cuprinde **toate antumele publicate de poet**: 251 de poezii, de la volumul **Poemele luminii** (1919) până la serile de poeme apărute în **Contemporanul** și în **Iașul literar** din aprilie 1961; ultima în acest volum: **Răsunet în noaptea** (cu finalul premonitoriu: „Strins ținută sub surdina — / ca o pilpiire de lumină / inima tresare. / Și răspunde-n Ursa Mare”; p. 312). Blaga își publicase opera poetică în ediția definitivă de la Fundația în 1942: **Poezii**, care stă la baza actualii ediții critice, adăugându-i volumul **Nebănuitele trepte** din 1943 și cele 9 poeme lăsate deoparte acum patru decenii din ediția „definitivă” (1942); ele sunt incluse în **Addenda**, iar din periodice sunt incluse aici 17 poeme, tipărite de Blaga între 1910 și 1926 și alte 25 aparținând ultimei perioade: 1943-1961. Avem astfel în acest prim volum **toată opera poetică tipărită de Blaga**, așa cum a vrut el să apară, — o avem astfel pentru prima dată, însoțită de un documentat și competent studiu introductiv, cu evocarea procesului de elaborare, cu analiza valorilor artei literare a creației lui Blaga de-a lungul unei jumătăți de secol, dar și cu importante date despre ceea ce a rămas în cicluri succesive de la poet, pentru a constitui în doilea volum de poezii: **postumele**, în număr de 232. Știm acum exact că de la Blaga avem 483 de poeme, moment grandios, calitativ și cantitativ, al istoriei noastre literare; primul două volume, care le vor cuprinde, editorul ie va adăuga treptat restul operei imense a scriitorului, gânditorului, publicistului, cunoscut încă incomplet.

Ediția critică îngrijită de George Gană a început sub excelente auspicii; nu numai studiul introductiv, temeinic și edificator, dar și notele, variantele, comentariile asupra receptării aduc un material extrem de bogat, nou, instructiv pe fiecare pagină pentru cunoașterea elaborării, perfecționării și difuzării operei lui Blaga. O realizare demnă de toată lauda.

GH. BULGAR

Diagrama receptării critice

În articolul de față mă voi opri asupra dosarului critic al receptării poeziei lui Blaga, din anii interbelici, alcătuit cu maximă stringență și obiectivitate de George Gană, la sfârșitul vol. I, de **OPERE**, Lucian Blaga. Demersul puțin instructiv din mai multe puncte de vedere: felul cum creația unuia din cei mai importanți lirici români a fost situată estetic, comprehensivitatea sau opacitatea comentariilor la un moment dat, adecvarea și modernitatea (sau dimpotrivă) metodelor respective, variația gustului și a aprecierilor și, de ce nu, moralitatea și prejudecățile criticii. Desigur, aceste aspecte vor fi atinse tangențial dat fiind limitele spațiului de care dispunem. Volumul de debut a fost primit, în general, cu entuziasm, majoritatea recenzițiilor remarcând noutatea formulei sale poetice. Primul, care nu numai că a salutat apariția poetului dar a și intrerprins o analiză minuțioasă, este, paradoxal, un lingvist, Sextil Pușcariu. Citeva din afirmațiile sale referitoare la **modernitatea formei, relația filosofii-poetrie și la imagismul poetului** sunt valabile și astăzi. Lui i s-au alăturat Iorga și Agârbiceanu cu adeziuni înflăcărate dar cu argumente mai puțin literare. O recenzie favorabilă semnează și N. Davidescu care observă afinitățile manierei lirice din **Poemele luminii — concizie, eleganța formulărilor, concluziile aproape epigramatice** — cu poezia orientală (**Rubayatul** lui Omar Khayyam, **Nizam-Almuc** de Tantarini și **Ofranda lirică** a lui Rabindranath Tagore). Dintre reacțiile mai puțin favorabile notăm pe cele ale lui Al. Busuioceanu, Arthur Anășescu și cea violentă, a lui Ion Vinea. Al doilea volum, **Pașii profetului** (1921), determină atitudini contradictorii și revizuri de poziții. Spre exemplu, N. Davidescu consideră că în această plachetă spre deosebire de prima, unde originalitatea era autentică, predomină „voinea” de a fi original, iar Ovid Densusiașu care avusese unele rezerve la debut, acum se exprimă în termeni categoric negativi. Dintre recenziții care au primit favorabil volumul (Gib Mihăescu, Cezar Petrescu, Emil Isac ș.a.), cel ce face considerații critice cu adevărat prețioase, subtile, este Adrian Maniu. Demnă de notat este și reacția avangardiştilor care, cu program, au respins poezia lui Blaga. Dar cea mai interesantă pentru, așa spune, psihologia și ideologia criticii este poziția lui Iorga, cel ce primise cu elogi **Poemele luminii** dar care acum face o veritabilă și deloc înțeleasă execuție critică. Abia când noutatea de substanță a lui Blaga începe să se contureze apar și nedumeririle, neînțelegerile și reacțiile vehemente. O amplă analiză îi dedică Eugen Lovinescu în **Sburătorul literar**, judecățile sale exprimând o poziție de mare influență în epocă. Considerându-l un remarcabil creator de imagini, el adaugă: „scelipirile lor nu pot înlocui însă flacăra absentă. Opera d-lui Blaga pare, astfel, o Cale Lactee de pulbere poetică, fără a constitui și o poezie organică”. Dintre articolele și cronicile la următorul volum **În marea trecere** (1924), unul din piscurile liricii blagiene, ce a provocat, firească, adeziuni și respingeri, merită citate articolul lui Mihai Ralea ca exemplu de înaderență (poezia lui Blaga era considerată marginală în raport cu filosofia) și studiul lui G. Călinescu din **Gindirea** (1928) pentru intuirea unor note fundamentale ale universului poetic din **Pașii profetului și În marea trecere**. Cu **Laudă somnului** (1928) devine mai clară importanța ce a câștigat-o poezia lui Blaga în conștiința literară a vremii și prin faptul că locul comentariilor sau recenziilor descriptive este luat de analize tot mai serioase, mai pătrunzătoare și mai apropiate obiectului.

PAUL DUGNEANU

Poezia română

Se scrie astăzi în țara noastră poezie de mare valoare, după epoca Eminescu, cea a clasicilor dintre cele două războaie ar fi acesta al treilea ceas de aur al poeziei române început cu vreo două decenii în urmă care cuprinde poezii de diferite generații și care are încă lung drum de bătut.

Cărțile de poezie unele tipărite în zeci și zeci de mii de exemplare sunt citite cu adevărat, atâtea poeme învățate pe de rost din iubire față de adevărul Cuvintului ce îl mărturisesc.

Cred că două sunt pricinile acestei renașteri. Pe de-o parte numărul mare de intelectuali ridicăți de pe sate. În Transilvania bunăoară pe care o cunosc mai din aproape nu există localitate să nu-și fi trimis copii la învățătură înaltă, camenide știință mulți dintre ei dar și ai științelor umaniste de care țin pînă la urmă toate științele adevărate, foarte mulți dintre ei scriu. În jurul satului meu în satul meu chiar sintem mai mulți plecați la școli înalte care scriem. Veacuri de-a rindul dreptul la învățătură în Transilvania a fost un privilegiu acum a devenit un drept și mulți se folosesc de acest drept cu iscusință și har pentru cultura noastră, pentru afirmarea sufletului și darurilor lor morale și spirituale.

Apoi, faptul că s-a redat conștiinței noastre istoria noastră națională și implicit universală; în mare parte scrisul nostru a primit și primește o altă dimensiune mai profundă. Logosul rostirii devine Logos intrupat în istoria unui loc în ființa unei semintii care durează adevărul unei Patrii.

Odată cu primirea, asimilarea și exprimarea istoriei naționale sintem continuu în dialog cu istoria universală în care istoria noastră este impletită, fără de care ea nu poate fi văzută în spiritualitatea sa nepieritoare.

Pentru noi trecutul nu este un pumn de cenușă. Adevărul istoric pentru care a murit Constantin Brâncoveanu cu fiii săi pentru care s-a luptat Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul este o permanență a conștiinței noastre este și adevărul nostru ca mădulare ale acestui neam. Freca Voronețului și Anemonele lui Luchian vorbesc din aceeași comasiune și iluminare ce ne țin aici în jurul Carpaților de două milenii în spiritul aceleiași nădăjduiri. Legată de ființa Logosului intrupat în istorie în lumina căruia sintem frați cu toți oamenii cu toate popoarele.

Bunătațea inimii noastre, răbdarea, spiritul de toleranță, dragostea iertătoare de sine, pacea toate aceste daruri ale spiritului fac parte din ființa intimă cea mai fericită a neamului nostru acolo unde ea este lucrătoare și veghetoare.

Poezia română în limba lui Eminescu se scrie și se tipărește adesea cu jertfe dar cu iubire și pricepere din adine legămînt față de ființa Patriei de către poezii de diferite vârste care nu trăiesc în țara unii plecați de mult sau de copii de acasă. Cultivă limba, înțrețin amintirea istoriei naționale în sufletul copiilor lor a confraților lor și de atâtea ori versurile lor înfioară sufletul nostru cel al Păstorului din Miorita, al Luceafărului de ziua din lacrima lui Mihai Eminescu.

Un om care scrie versuri, care își cercetează sufletul său cu lumina Cuvintului este o ființă îmbunătățită, cum sînt textele noastre despre un om bun, anume că este un om îmbunătățit, care nu-și ia sufletul său în deșert.

Să-mi fie îngăduit să adaug îndemnul confrăților mei iubiti de a-și lumina viața prin scrisul lor și dacă viața lor se va feri în puterea Cuvintului la lumina vieții lor se vor ilumina sintem siguri și cei citiva (multii? mulți?) în mijlocul cărora trăiesc, trăind cu toții laolaltă ca frați. Iar cel mai mare dintre frați va fi mereu cel care iubeste cel mai mult, gata de-a fi slujitor tuturor.

IOAN ALEXANDRU

ESEU

Clasic și actual

Pentru aceia care nu cunosc mai nimic din eseistica pe teme filosofice și literare a lui George Uscătescu, „Erasmus” (ed. Univ. 1982, traducere Darie Năvăceanu) e o cartă se poate de necesară introducere, rezolvind cel puțin citeva din elementele principale pe care, începînd din 1949, le-a dezvoltat acest admirabil autor. „Erasmus” nu e, de altfel, unul din eseurile recente, înția ediție spaniolă s-a tipărit în 1969, la Madrid; însă nici contribuțiile mai noi, de felul „Europa, auestra Utopia”, „Lenguaje y creatividad” (1978) sau „Saggi di cultura e filosofia” (1981) nu modifică în definitiv imaginea de „europelist” pe care George Uscătescu și-a creat-o. Cel puțin șase din cele peste 60 de cărți pe care le-a tipărit sint dedicate „Europei”; multe din celelalte conțin eseuri sau capitole pe această temă („Saggi di cultura” are trei din acest domeniu). „Erasmus” introduce corect în chestiune și, în plus, sub înfățișarea unei biografii intelectuale problematizate, poate vehicula pe înțeles ideii altfel mai puțin atinșătoare de interesul imediat. Cea mai cuprinzătoare temă „erasmistă” a monografiei lui George Uscătescu e așadar „europesimul”. Însă, pentru filosof, „europesim” e un sinonim al dialogului străin de fanatism, o formă de ecumenism tolerant, în afara centralizărilor inutile și de simplificatoare ideii ale „Europei” ierarhizate în culturi majore și culturi mimetice. Tot ce privește egalitarismul cultural intră aici, Erasm (și, cu el, George Uscătescu) nu putea gândi, ca umanist, altfel. Nu întimplător, așadar, monografistul l-a ales pe acest „european”, prieten cu umanității de orice nație și de orice religie, ascultat de principi și intrerbat în chestiuni ardente de aceștia. E la mijloc un ideal comun care stătea ascuns în materia monografiei și care îl animă și pe monografist, preocupat azi, ca și Erasm acum cinci sute de ani, de dialog.

De aici a rezultat probabil ideea lui George Uscătescu de a contemporaniza auzul Erasm, văzut cu ochiul actual, nu e primul dintre clasici pe care monografistul să-l fi prelucrat cu noțiunile zilei de azi. El începuse, încă din 1951, să revizuiască judecățile despre Machiavel, apoi în 1956, despre Vico. Cu „Seneca, nuestro contemporaneo” ieșea de-a dreptul o monografie contemporanizată și atunci cînd, în 1969, venise la rînd „Erasm” seria se închidea cu el, experiența se produsese și căpătase eficacitate. Însă interesant este de văzut ce înțeleg George Uscătescu prin lectură contemporană? Contemporanizări făcuseră și alții, cea mai notorie fiind aceea aplicată de J. Kott asupra lui Shakespeare: oricine avea de comunicat o similitudine între auzul de ieri și de azi sechema că face „contemporanizare”. Mașinăria se pornise atît de rapid încît cineva găsise la Horațiu elemente futuriste și nu fără teme căci în cultură se pot deduce aposteriori oricît de multe liste de precursori fără ca însurirea propriu-zisă de cronologie să sufere prea mult. Cu George Uscătescu, care nu examina mai întii scriitori ci ideologii și nu asemeia stiluri ci concepții, simpla alăturare se prefăcea în filosofie. A fi „contemporan” azi presupunea, în definitiv, a răspunde la un număr de obligații elementare: mediul și epoca să nu se deosebească, funcțiunile fenomenale să se identifice, momentul istoric să se suprapună în trăsături

rile lui esențiale. Pentru el, Erasm și noi am viețui la fel și, chiar dacă aci ar rămînea de văzut, lui Erasm i s-ar găsi și un pandant: Teilhard de Chardin. Pe scurt, după George Uscătescu epoca lui Erasm ar fi aceea de azi dar... cu Erasm.

Acest simț acut de a vedea epocile în repetițiile lor, specifică filosofului culturii, dezleagă pe George Uscătescu de înguste referențe scolastice. El e liber, de aceea, să compare pe Erasm cu Maritain, să citească pe Luther prin Kierkegaard și prin Léon Șestov, să vadă anticipații proto-croniste în Luther, în Antonio de Nebrija (față de Erasm), chiar și în Erasm față de eseistii de după el a căror „limbă” a fost dezlegată prin contribuțiile lui, imposibil de categorisit.

În totul, „Erasmus” e o monografie exemplară: împărțită în cinci capitole dintre care cel mai însemnat e acela despre „Erasmus și noi”, ea conține și o descriere a biografiei erasmienne, rezumînd corect ceea ce se știa de la Huizinga, ca și schițe de cel mai înalt nivel ale „europeanului”, „umanistului” și „filosofului”. Viaținea integrală a culturii, îmbrășată cu un șir organic de concepte de o elasticitate deplină, face din „Erasmus” un admirabil eseu, o monografie a unei idei exemplificată de o biografie.

ARTHUR SILVESTRI

FILM

Mult mai de preț

e iubirea

Aflat la primul său film de lung metraj artistic, tinărul regizor **Dan Marcoci** nu a ținut deloc să facă **demonstrație** cinematografică; în mod paradoxal, ambițiile de acest gen — caracteristice mai tuturor celor aflați la început de drum — și care nu întotdeauna au dat roade spectaculoase, s-au dovedit a fi departe de intențiile sale de drept și de fapt.

Pentru că „**MULT MAI DE PREȚ E IUBIREA**” (scenariul **Nicolae Tic**, coscenarist fiind regizorul însuși), pornind de la o „schemă” de o simplitate dezarmantă, adeseori frizînd ridicolul (o tinără absolută de liceu, neîntîrind la facultate, avînd o situație familială fragilă, profită de faptul că a cîștigat la LOTO o importantă sumă de bani, pentru a pleca într-un oraș necunoscut, nimerind într-un apartament închiriat în comun cu un tinăr inginer, sau proiectant pare-se... urmează idila etc. — final: căsătoria celor doi), pornind, repet, de la o „schemă” dezarmant de simplă, este un film de o căldură aparte, de un umor discret și de cea mai bună calitate, este un film deschis și sincer, realizat cu mult bun simț și cu mare încredere în capacitatea spectatorilor de a întui — dincolo de aparente anodine — posibile și autentice valori morale și umane.

Și cu toate astea, filmul are o „bombă”. O **BOMBĂ** mai bine zis, cu B mare și care se numește: **Rodica Negrea** (admirabilă actriță de teatru, prea puțin — pînă acum cunoscută în film și secundată, în pelicula de care ne ocupăm, cu **brio**, de către partenerul ei **Dinu Manolache**)!

Este aproape de necrezut ce poate face această mină de om, această față de o frumusețe stranie, acest copil-bătrîn cu voce ușor voalată și cu o privire și zîmbet unice! Este uluitor modul cu care această Rodica Negrea „umple ecranul” cu echipul ei pe cit de proaspăt, pe atît de profund interiorizat; în care reușește să dea viață unui personaj care practic, din scriitura filmică, nu are nici un fel de date în afara unei prezumptive virste!... Pentru Rodica Negrea acest film

Biblioteca in aer liber

Marin Preda

Erau, în cartea de telefon a municipiului București, opt inși cu numele de Preda Marin. Într-o noapte de primăvară, la jumătatea lunii mai, unul dintre ei a murit. Marin Preda era bucurăstean de aproape patruzeci de ani, iar nesigurantele adolescenței venite de la țară se risipiseră treptat. Reapăreau — sau cel puțin așa mi se părea mie — numai atunci cînd genialul prozator devenea, pe propria sa mașină, șofer. Cel mai stingaci șofer pe care mi-a fost dat să-l întîlnesc. Nu zărea nimic la doi pași. Mașini, mașini... Și cu monstrul ăla

ingrozitor care se îndrepta direct spre mica lui „Dacie”, cu autocamionul ăla colosal ce să facă? Cum o să fie o simplă motocicletă cu ataș — ce Dumnezeu, nu vād bine? El vedea perfect, el era un șofer fără cusur, și fiecare drum de zece minute cu mașina condusă de scriitor era o aventură al cărei sfîrșit tragic intruzia în mod miraculos. Toate autobuzele acelea enorme și greoaie de ce nu stăteau ele frumos acasă, ce aveau cu el de ieșeau în cale? Era atît de miop încît, la o corindă, enervat că nu zărește taurul murind, l-ar fi

înșfăcat de ceafă și l-ar fi adus în tribună, să se uite ochi în ochi și să vadă cum stau lucrurile. Dar cu autocamioanele era greu. Siciitor. Lui Marin Preda îi plăcea orașul, marea circulație de pe bulevarde nu-l supăra, nu și-a exprimat niciodată dorința idilică să se întoarcă (nici măcar la bătrînețe) în satul natal. Ce să facă acolo? Nu, locul lui era în București, el fiind — fără ostentație, dar cu decizie — bucurăstean. Numai cu autocamionul ăla uriaș nu se împăca...

Fuseseră, în cartea de telefon, opt Preda Marin. Acum trei ani, la mijlocul lunii mai, numai șapte rămăseseră în viață. Cel din urmă,

scriitorul, era și editor, director al „Cărții românești”. Editor. „Păi dacă-i mediocru, să fie cuminte!” spunea. Cum adică? Așa! N-am afirmat noi, redactorii, că autorul respectiv nu e prea grozav, nu-l dă talentul afară din casă? Asta e și părerea lui: nu-l dă. „Nu face gaură în cer”. Și dacă nu face gaură în cer cu talentul lui, de ce se prefăce că e curajos? Nu poate fi curajos în literatură decît dacă e scriitor bun. Și nu e. Iar dacă nu e, să stea cuminte la locul lui și să învețe să scrie. Pe urmă...

Tot în editură, altădată, un tinăr poet — om dăruit și plin de hachițe — îl jignise. Într-o ședință. „Nu, mon cher, să nu-l mai vad. Spune că nu mă

Lumea văzută de copii

Ce nu au voie copiii sub 14 ani?

Dar, mai bine zis, ce au voie? Pentru că, la vîrsta aceasta, toate faptele sînt încadrate între diverse cartonașe cu la fel de diverse inscripții: „Copiii sub 14 ani nu au voie să...” etc. etc. Ce-i drept, toate aceste necazuri se sfîrșesc tot cu un cartonaș (s-ar putea spune că tot ce se întîmplă în această povestire gravitează în jurul cartonașelor); cartonaș care se numește BULETIN și care-ți dă o anumită maturitate.

Ei bine, și acum să discutăm puțin despre aceste cartonașe. În multe lifouri există o inscripție care spune cam așa: „Copiii sub 14 ani nu au voie neînsoțiți în lift”; și orice copil, de la respectabila vîrstă de 6 ani, intră în legătură cu această plăcuță cel puțin de două ori pe zi. Ei bine, și atunci ce să facă? Să urce treptele? Mult prea obositor! Atunci? Ultima soluție ar fi să ceară unei persoane mai mature să-l „plimbe” cu lifoul. Am încercat și eu metoda asta. Cel pe care l-am rugat politicos, s-a uitat lung la mine, de jos în sus și de sus în jos, apoi a intrat tacticos în apartamentul său.

Probabil că plăcuțele sînt puse doar spre a lăsa liberă imaginația copiilor; pentru că oricine a intrat într-un restaurant, a zărit o altă inscripție pe care scrie: „Copiii sub 14 ani nu au acces în restaurant”. Dar ce se poate întîmpla acolo? Desigur, o mulțime de lucruri interzise copiilor. Și firește, pentru că multe lucruri le sînt interzise copiilor, ei își pot închipui orice. De pildă, acolo trebuie să fie cineva care se joacă cu o minge înăuntru și sparge toate geamurile, și altcineva care fluierează din flutere din metal pînă asurzeste pe toată lumea. Deci, un fel de balamuc, unde fiecare face exact ce-i trece prin minte, fără să fie pedepsit, lucru deloc dezagreabil pentru majoritatea copiilor. Pentru că există acea plăcuță, ei, vrînd-nevrînd, trebuie să aștepte vîrsta de 14 ani...

Pe lângă acestea, cînd la cinematograful apare cîte un film nou, de ușă atîrnă binecunoscuta inscripție: „Copiii sub 14 ani nu au acces în cinematograful”. Dar de ce oare? Desigur, acolo se întîmplă tot felul de lucruri formidabile: sînt lăudați copiii care mîncă o mulțime de dulciuri, copiii care nu-și fac lecțiile niciodată, precis că în filmele acelea grozave iau premiul I; sînt lăudați copiii care seara se culcă la 2 noaptea, iar dimineața se scoală la 10 și în vacanță o trimit pe bunica după lapte. Intr-un cuvînt un fel de lume asemănătoare cu cea în care a ajuns Pinocchio, cu diferența că cei din film nu se prefac niciodată în măgari...

Și mai există și un alt fel de cartonaș, prezente la intrarea în orice bloc: „Este interzisă producerea zgomotelor de orice fel, între orele...” iar dedesubt, „Administrația blocului”. Ce-i drept, nu se poate preciza dacă administrația blocului a propus interzicerea zgomotelor sau administrația nu are voie să producă zgomote. Un lucru este cert însă: între respectivele ore trebuie să fie liniște. De ce? Precis între acele ore toți oamenii mari vorbesc în șoptă. De ce? Au secrete pe care nu trebuie să le afle nimeni și oricît de curios ai fi, nu le poți ști. Atunci? Nu-ți rămîne decît să aștepti să implinești 14 ani, ca să le poți afla.

Deci să nu se mai mire nimeni cînd îi aude pe copii spunînd că vor să fie mari. Ei vor să aibă 14 ani să poată merge în lift, în restaurant, la cinematograful și așa mai departe...

ANDREEA DRAGOMIRESCU, cl. a VI-a, Cenaclul literar „Pegas”, Școala generală 157, sector 6, București

— fragmente —

M-am întors după o zi grea, după o săptămîină grea de afară de unde gerul a înclăștat pînă și ultima picătură de apă. Cînd am intrat pe ușă, m-a cuprins o zvicnire puternică în degete și mi-am văzut o clipă degetele așa cum le văzusem cîndva la o bătrînă, cîndva, noțiune abstractă a antlor țineri. De-abia acum îmi dădeam seama ce frig fusese. Drumul a pîrîut scurt și plin. În jurul meu s-au înghesuit atîtea idei dintr-o dată, încît mi-aș dori oricînd să cunosc amănunte din viața scriitorilor pe care mă străduiesc să-i gîndesc sufletește din scrierile lor. De mică eram foarte timidă la școală încît treceau ore întregi fără să mă mișc. Nicîmăcar în pauze nu ieșeam din bancă și-mi era o groază cumplită de școală, iar profesorii mi-au rămas multă vreme în minte ca niște ființe programate care nu se gîndesc decît la bătăliile lui Ștefan cel Mare sau la mazierea lui Brîncoveanu. Chiar mai tîrziu în anii mai mari, mai plini de întrebări și de răspunsuri, m-am simțit departe de dascălii mei. Și totuși, într-o zi, am avut brusc senzația pe care o simțeam departe în amintiri cînd mă apropiam sfioasă de liliacul din fundul curții ca să văd pe inserat dacă nu se preschimbă cumva în vrăjitoare. Ca să nu mă mai joc în liliac (odată venisem zgîriată și cu hainele ferfenite pentru că liliacul era foarte mare și rămușor) mama mă speriasse astfel. O seară întreaga am stat dinadins în așteptarea minunii și cînd am văzut că nu se mai petrece m-am împrietinit cu liliacul lîngă care din seara aceea veneam mereu tiptil și-i spuneam poveștile pe care le „citisem” eu. Cei mai buni prieteni ai mei au fost ei: liliacul, cinele care hoinărea ca și mine ținîndu-mi loc de cal și Iacinta, căreia odată o să-i dedic

o carte pe care o voi scrie negreșit „Fețițe cu ochii albaștri”. Dar legătura dintre mine și prietenii mei a rămas, cu toate că tufa bogată a fost tăiată și o revoltă caldă îmi umpluse sufletul, mai ales că știam cine era făptușul. Mai tîrziu cinele a murit otrăvit într-o dimineață în care mă trezisem devreme, cînd am văzut o haină neagră aruncată în fundul curții, dar nu era o haină...

Parcă spune ceva de mîncare! Ce timpenii! Cum să mîncîm? Miine trebuie să știu bine la română, să fiu sigură, doar e olimpiadă, nu orice lucrare de control. În trei ore termin și la literatură și la gramatică.

Subiectiva: pe-asta o știu. Predicativă: propoziția subordonată care ține locul numelui predicativ pe lîngă un verb copulativ din regentă, și pe-asta o știu. Totuși e ciudat ca eu să-mi doresc să particip atît de mult la olimpiadă cînd prima dată m-am împotrivit. Ce caut în cele cîteva pagini pe care le voi scrie? Rodul timpului trecut peste maculatoare și cafele? Haida-de! E prea de tot. O fi existînd pe lume medicament contra visurilor absurde, inutile. Peste rumegușul creionului adie ceva deosebit. O senzație pe care o am primăvara, de bucurie, de viață.

Descopăr că mă compun din senzații. De sute de ori pe an calc peste aceleași dale, mecanicul drum spre școală. Avem școli în care ne pregătăm pentru viitor, licee, facultăți, academii. Cunoștințele se suprapun treptat, mai grele, mai dens calculate, computerizate și nu mai găsim o bucurie să privim umbrele unui foc, să ascultăm o noapte greierii în fin. Să dormi în fin ucis de spațiu, să te simți desprins de Terra.

— Ce-ai, dragă, nu te-ai culcat încă? Stinge imediat! Știu ce urmează: se duce să stingă lu-

Pășaniile unui înfumurat

De dimineață, îndată ce razele soarelui au atins gingașele flori, Înfumuratul, regele fluturilor, a pornit spre grădina botanică. Ce minunăție! Sute de specii de flori de toate culorile se întreceau în frumusețe și în gingășie, invingîndu-și ra-reori dorința de a-l privi în față pe rege.

Dar, în zborul său grațios, Înfumuratul nu vedea nici culorile ce păreau tăiate în atîtea forme care alcătuiau un covor viu, nici florile care așteptau zadarnic un suris.

Trecînd pe lîngă o specie de Hypericum Calycinum, mormăi nemulțumit:

— Are prea mult galben. Ce culoare spălăcită! Uf! Ce țî-e și cu florile astea!

O lăsa pe biata Calycinum amuțită (presupunînd că florile ar avea glas) și trecu mai departe, mîndru de sine. Nu peste mult timp întîlni o plantă carnivoră care tocmai înfulecase o albină. Înfumuratul începu să țîpe:

— Ce haină! Ce țî-a făcut biata albină de-ai înghițit-o?

— Hei! Cred că ar trebui să te potolești! Mi-era foame... și atîta tot.

— Nu-i drept! Albină era una din lucrătoarele mele.

— Uite ce! Liniștește-te! Vezi ce-ai făcut? Ai trezit toate florile din somnul cel mai dulce. Ce-ți veni să țîpi la mine?

— A... a... asta, nu te privește pe tine! — îi răspunse Înfumuratul, regăsindu-și marea de rege al fluturilor. Ce să vă fac dacă voi vă sculați la prînz? Și, dacă vrei să știi, continuă rîzîndu-se spre carnivoră, eu sînt...

— Bine, bine!

— De ce nu mă lași să termin? — se răzvrăți Înfumuratul. Eu sînt...

— Știu, știu... Am mai auzit cuvintele astea de-atîtea ori. Și ce, crezi că dacă ești rege sau împărat nu ești gustos? Hai, măriă ta! Așază-mi-te pe una din frunze! Hai, curaj, curaj...

Înfumuratul, abia scăpat, plecă țîpînd, în timp ce carnivora ridea cu lacrimi.

„Ce-mi veni s-o întărit — gîndi sper” Înfumuratul. Acum, cine știe ce-i mai prin gînd? Dacă știe să facă și vrăji așa o arată chipul... Vai, vai, sînt pierdut!”

— Ia stai, se auzi un glas. Cine ești, ce cauți și cum ai ajuns aici în împărăția noastră?

„Poftim, sar din lac în puț!”

Cînd colo, nu era decît un bondar care se juca cu un grup de trintori. Regele îi ocoli cît putu, fără să-i ia în seamă, mai ales că văzuse o altă floare, mult mai atrăgătoare decît celelalte și mai mare decît carnivora, pe care n-o s-o uite niciodată. Era o Limba Soareci care tocmai își educa nora, o biată Myosotis, certînd-o și dădăcînd-o. Fără să-și dea seama ce face, se așază pe o frunză. Dar sări ca mușcat de șarpe. Nervos, o luă pe nefericita floare la ceartă.

— Ține-ți țepii sub ocrotire, că n-am ajuns de risul florilor!

Dar cînd rosti aceste cuvinte, se gîndi la carnivoră și se potoli pe dată.

— Te rog să... să... mă ierți, biigui, el, vîzînd că floarea îl fixează cu privirea. N-am... n-am vrut să... te jignesc — ești cumva prietena carnivorei? E o plantă foarte frumoasă! Și... respectuoasă! Și... prietenoasă! La revedere! Și spunînd aceasta, o porni în fugă spre cealaltă parte a grădinei. În urma sa, frunza murmură (presupunînd că frunzele ar murmură):

— Hm! Ce fluturi mai sînt și azi! Dar să lăsăm asta, Purpurico!

Văzînd că toate îi merg pe dos, regele Înfumurat porni spre palatul său din cîmp. Odată ajuns, începu să trîntească și să bușească, să țîpe și să zbiere la armata sa, poruncindu-i ca a doua zi, înarmați cu polonice, să meargă toți în grădină.

Și dacă aflu cum s-a răzbunat, vă povestesc și dumneavoastră.

ELENA-NOLICA DRU
cl. a VI-a, Focșani

mina cu pași hotărîți, egali, nu i se clatină nici un mușchi, mă privește în treacăt, parcă să se incredinteze că sînt acolo. Mă agăț cu disperarea unui om ce se inecă în mlaștină de filament și sorb din lumina țepoasă, beau, beau cu neșază, mă dor ochii, dar nu contează, pe urmă o să-mi placă, va fi un spectacol cu stele. Îmi string pumnii pe ochi și mai aud doar ușa trîntindu-se, comutatorul, și liniște, liniște blindă se lasă ca un covor alb pufoș, am văzut o jachetă așa, covor în care se pierd șoapte, pași. Hei-rup! Repede tobele și pe covor se re-

devine pămîntie și din ea se scurge un zer roșu, își întinde mina spre mine o mină imensă, înclăștată. De mirare nu am simțit că toți s-au oprit și mă priveșc cu minile, cu degetele. Valuri de sînge se scurg de pe fața fiecăruia, aproape merg prin sînge, da, e sînge, nu m-am înșelat, îi simt mirosul fetid ce-mi înțeapă nările. Sînt obiectul nr. 1 care trebuie privit, spectatorii chiar se apropie și își întind minile spre mine. Au ochi în buricele degetelor. Pare un film rulat cu încetinitor și eu stau în cum-pănă: nu pot țîpa, s-ar auzi în camera

leșirea din copilărie

varsă o explozie de steluțe mari, colorate; improașcă peste tot, vesele. „Mai încet, mai încet, va rog, să nu se audă din camera cealaltă!” țîp din răspuțeri, nu mă bagă nimeni în seamă. Între timp apar cîteva dansatoare cu fuste crețe și luminoase, mă înconjoară, sînt foarte frumoase și-mi pare rău că mie trebuie să-mi fie frică să nu se audă nimic în camera cealaltă. Dar aici e un spectacol cu clovni și cîntărețe, cu echilibriști, dresuri; atît doar că toți dansează, cîntă, sar, aleargă, glumesc în același timp. Hai să întreb totuși unde am nimerit, așa că mă apropiu de cineva, deschid gura să-i vorbesc, privirile noastre se întrepătrund și-atunci simt cum gura refuză să articuleze, cu toată strădania, vîd, țîpînd înlăuntru meu, cum ochii î se micșorează tot mai mult și fața îi

cealaltă. Mai am puțin și voi fi atinsă, iată deja primul ochi a ajuns în dreptul meu, atît știu, mai știu: e foarte albastru, e minunat, cum nu mi-am închipuit niciodată. Încerc dincolo de hidosul deget să construiesc perechea celuiilalt ochi și-apoi pe magnificul stăpin. Am spus încerc, dar de fapt vîd numai doi ochi și atît. Vai! privirea lor e desperecheată și moartă. Sînt amîndoi pe aceeași parte. M-am înșelat: toți ochii sînt pe aceeași parte și toți sînt superbi, albaștri.

Ei, nu! Eu miine trebuie să fiu odihnită pentru olimpiadă și hoinăresc cu gîndul teleleu împreună cu — asta-i bună! — monștri albaștri. Acum că veni vorba de olimpiadă, mi-ar fi fost ceva mai ușor dacă aș fi aflat de toată povestea asta cu vreo cîteva zile înainte, altminteri mă gîndesc mereu cum o să fie.

„Nedeia Dornelor“ (ediția a doua)

În inima unui minunat peisaj al Munților Carpați, duminică, 22 mai 1983, în Vatra Dornei, în locul „Obcina Mare, la cota 1300, a avut loc „Nedeia Dornelor“, sărbătoare a muncii și vredniciei celor mai buni gospodari ai locului. Asociația crescătorilor de animale din Vatra Dornei și Universitatea Montană, cu concursul comitetului orașenesc pentru cultură și educație socialistă, au creat prilejul sărbătoririi festive a crescătorilor de animale fruntași în predarea la fondul centralizat al statului a unor importante cantități de lapte, carne și altor produse agroalimentare, precum și pentru sărbătorirea primei promoții de absolvenți ai „Universității Montane“. O frumoasă zi însoțită de mai și o atmosferă plină de pitoresc domnesc în stațiunea Vatra Dornei. Grupuri de oameni, mulți în port tradițional și purtând coșulețe sau traiste, cu ștergere brodate, se îndreaptă din zori spre Obcina Mare, la 12 km în munte, sub vârful Giamaalului, la stina lui Gheorghe Ursu, de fapt, un mic și vechi cătun pastoral. Un magnific peisaj montan, propriu Țării Dornelor, încântă ochii drumeților.

Universitatea Montană și „măsura oilor“

În ambianța plină de colorit a momentului, Universitatea Montană își desfășoară ultimul curs al acestui an în mod inedit: se vizitează stina, grajdul cu animale și are loc o veritabilă lecție practică de zootehnie montană, cu câteva sute de participanți: măsura oilor, o veche și valoroasă practică tradițională, ce garantează atât nivelul producției, cât și echitabilitatea distribuției beneficiilor. Se anunță că la o altă stină, a lui Nicolae Moraru, măsura oilor s-a și încheiat și sint mulți producători cărora având oi foarte bune, li s-au stabilit drepturi de pină la 12 kg de brinză pe oală. Se face recomandarea să se selecționeze oile după calitate, să se ierneze bine, iar

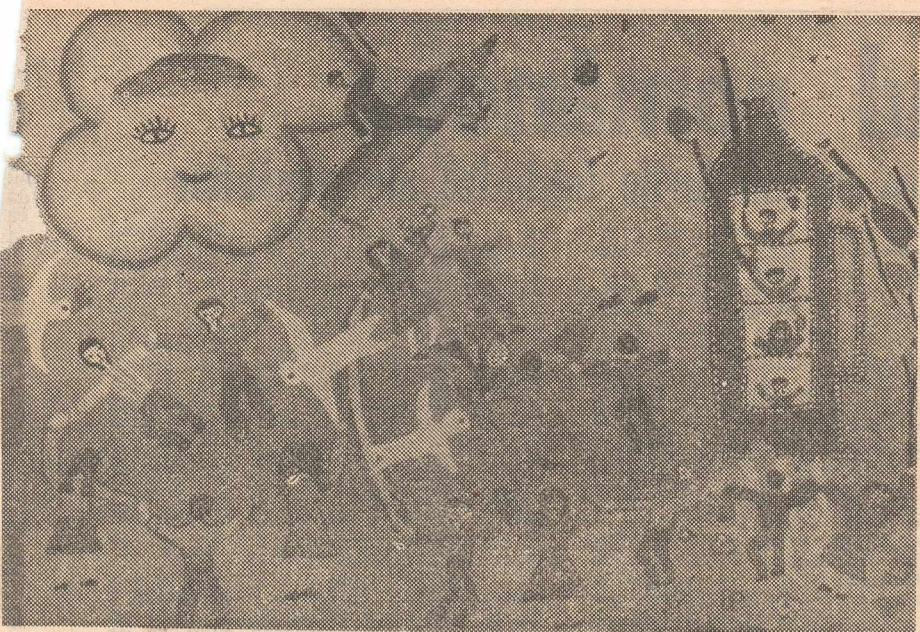
O gospodărie montană și un tânăr agricultor de munte

Oaspeții se grupează în liniște și voie bună pe paștea din jurul gospodăriei lui Gigi Ursu, fiul lui Gheorghe și al Veronicăi Ursu. Acum, „Nedeia Dornelor“ se serbează aici și nu întâmplător: un tânăr s-a reîntors la creșterea animalelor și o întreagă familie a depus mari eforturi pentru crearea unor condiții bune de întemeiere a unei gospodării montane, la altitudine. După peste 5 ani de muncă încordată, acum există un drum de acces, un grajd pentru vite, o stină și o casă frumoasă în curs de amenajare și care poate deveni în viitor și un mic punct turistic, sint asigurate condiții mai bune de viață și muncă pentru familie și pentru ciobanii sezonieri. S-a mărit fineața, pășunea este bine îngrijită, s-a cultivat un ogor cu cartofi, a sporit numărul animalelor, se văd grămezi mari de îngrășăminte naturale, care garantează producțiile anului viitor.

Cu astfel de fapte — și nu cu vorbe — își întimpină Gigi Ursu oaspeții, ca tânăr agricultor de munte, care nu are alt serviciu decât cel de „crescător de animale profesionist“, oferind o pildă vie și altor tineri, fii și fiice de gospodari. În munți, creșterea vitelor, ciobănitul au nevoie de oameni tari și pricepuți, iubitori de agricultură. Mulți tineri au lăsat animalele în seama părinților și bunților și au plecat pe căi care li s-au părut mai ușoare. Cu atât mai plin de semnifi-

„măsura“ să intre în practică curentă. La prinz, în sunet de buciuri și în aplauzele unei asistențe de circa 2000 de participanți, fruntașii creșterii animalelor și-au auzit numele și au primit felicitări pentru rezultatele obținute și urări de spor la muncă și noi succese: Ilie și Ana Moldovan, Brad Aurelian, Gheorghe, Veronica și Gigi Ursu, Gavril Boanches, Luchian și Elvira Negrea, Mihai Ursu, Ion și Petrică Budai, Ilie Odochian, Nicolae Moraru, Ion și Ștefania Vleju, alți gospodari. A urmat înminarea diplomelor de absolvire a „Universității Montane“ primei promoții de crescători de animale, care au absolvit o formă de instruire în profil zoologic, cu specific montan. Alături de ceilalți gospodari fruntași, sint și Deac Iosif, Deac Ioana, Ursu Mihai, Cărnă Veronica, Stirbu Mărioara, Vasile Mustea, Ilie Deac, Dranca Mihailă, Paraschiva Buleu, Laurentia Ungureanu, Vleju Sofronia, Nedeia Argheara și Dranca Tecla. În încheiere, ansamblul Casei orașenești de cultură din Vatra Dornei a prezentat un program de dansuri populare, program în care s-au contopit și crescătorii de animale și alți oaspeți, formind o frumoasă și pitorească horă. Și astfel, „ruptul sterpelor“ de la Bogdan Vodă din Maramureș, „expopostalis“ de la Rucăr — Argeș, „tirgul codrenilor“ de la Văsoaia — Arad, „Nedeia Dornelor“ s.a., se înscriu ca forme de emulație menite să vină în sprijinul creșterii animalelor din zonele noastre de munte.

Dr. RADU REY

La bunici

Bunica se vede trebăluind prin ogradă, fiind la păsări, speriată că cineva prea repede trage soarele cu o zgardă în înalțul cerului.

Prin apropiere se aude un scheunat jalnic, cine știe, poate lemnul tăiat de bunici o fi plecat în pădure

Amintiri din copilărie

Razele singuratic se ascund după capul bucălat al unui copil și nevoie de atâtea cuvinte pentru a trage la malul zilei o picătură din apa timpului meu

BENONE PORFIR
Cenaclul literar „Zburătorul“
Gheorghe Gheorghiu-Dej

- Ca vulpea să devină șireată, i-au trebuit vreo câteva generații.
- Un om adaptabil e ca o monedă: nu știi pe ce parte cade.
- Totul vine cu vîrsta; prostia cu nașterea.
- Nu iubesc naturile moarte; sint prea făcute.
- Nu cred în oglinzi: prea au multe fețe.
- Ca să observi fața ascunsă a lumii, trebuie să fii pictor naiv.

Adevărul e doar o strategie; născuțina, o armată.

DINU LUCA
București

Autoportret

Și totuși iarba iubită
Printre pietre
În amfiteatrele romane
Seamănă cu mine.

Sint

Zările
Mi s-au prelus
Pe timp
Și alt chip
Mi s-a format
Abur stîrnit
Între valuri
Între albastru și albastru
Gîndită sint
Între două nemărginiri.

IULIANA SIBICEANU
Slobozia

Chiar, cum o să fie? O să-mi înfig ochii printre liniile de dictando, să mă concentrez. Și dacă liniile de dictando n-o să-mi mai dea drumul din închisoarea lor?

Sint cu ochii închiși și îmi simt genele înțepind mai rău ca acele de brad (cred că li țin prea strîns). Oricum, r-are rost, nu mai văd decât acel roșu luid, încît am impresia că dacă aș înlepărta puțin pleoapele, mi s-ar înroși

obrazul, apoi gîtul, perna. Încerc să beau o picătură din licoarea caldă de pe obraz. Reușesc. Nu mai are miros fetid și este doar cam concentrată. Este un narcotic ce începe să-și facă efectul: mă simt moale ca un aluat îmbrăcînd o formă oarecare. Da, da, chiar ca un aluat. Dintre faldurile incremenite involuntar de vibrația fibrelor mele mi se pare că se scurge o lavă. Dau așternutul la o parte și mina îmi înoată în ceva viscos. Cauț hămesită de nerăbdare veioza care în clipa următoare îmi dă cheia fosforescentă a misterului: picioarele mele. Da, le văd lungindu-se din ce în ce mai mult, pînă cîr. Îmi curg miinile amestecîndu-se cu răsufierea. Mă topeșc, dar nu mă doare nimic; sint doar curioasă: unde și cit o să curg. Acum ar trebui să fiu pe covor. Să fie oare scurgerea atât de lentă? Ce-o să zică mama miine cînd în loc de mine o să găsească o băltoacă? Și pe covor! Desigur că o să tabere cu o cîrpă pe mine. Dar miine... olimpiada... straniu cuvînt: numai cînd îl pronunț, mă simt puțin grecoaică. Ce-ar fi dacă miine în locul școlii aș găsi un fel de templu cu statui, și privind mai bine să descopăr că templul acesta este o oază de civilizație-inchisoare în mijlocul unei jungle de nepătruns? Și privind mai bine să descopăr de fapt că toți învățăceii aceia înveșmîntați în albe lungi hlamide privesc, la fel ca mine, cu speranță și deznădejde spre un luminis... Deocamdată plutesc; nu știu dacă spre pămînt sau spre cer, adică spre plafon sau spre podea.

E caraghios! Ce zic miine la școală? Trebuie să-i duc ascuțitoarea colegului din dreapta.

OLIANA GRUIA
Cenaclul literar „Pegas“
cl. a VIII-a H. Școala generală 157
sector 6, București

Îa Pomul Verde

(Urmare din pag. 9)

delor, la Vameșul Rousseau, zburînd deasupra unei străzi a Parisului, la marea evreu Chagall, si la o bătrînă țărăncă din Banat, adică la roadele pămîntului. Petrică este foarte bun prieten cu mine și cu Dumnezeu. Mie nu mi-a scris nici o scrisoare, lui Dumnezeu i-a scris cinci în volumul „Cinci dioptrii“. Cu acest volum, stîrnat de gît (la gît, sub formă de fular mai avea și-un ciorap de damă înaltă și rasată), a stat douăsprezece ore în vitrina celei mai mari librării din Timișoara. Lumea credea că e de carton. Singurul om care l-a luat în seamă a fost secretarul regiunii de partid Banat, Leontin Sălăjan. L-a îmbrățișat și i-a dăruit un palton. Și l-a întrebat: Vintilă, dacă i-ai scris cinci scrisori lui Dumnezeu, cite îi trimiți Maicii Domnului? Să mai zică lumea că n-au și comunistii humor. Au! Căci după aceea, bunul și vechiul nostru prieten, Ion Pas, i-a dăruit de opt sute de ori prețul volumului. Era pe vremea cînd se plăteau bine dioptriile.

Cu Petru Vintilă, mărturisesc prea tirziu mirșăvia, am lucrat cot la cot, timp de opt ani în redacția Tînarului scriitor și a Luceafărului. Ne conducea Gica Iuteș și Mihai Dragomir. Lipseam mult de la serviciu și eram considerați doi funcționari nesupuși. Dar publicam în fiecare număr, spre deosebire de funcționarii conștiințioși, măcar o palească de articol. Ce timpuri și ce glorie defunctă! Eu și cu Petru Vintilă, să ne țină Dumnezeu și cele cinci scrisori către el, am ars, într-o zi de martie, 18000 de scrisori, trimise de diverși geanabeți tineri. Dar, bineînțeles, după ce ne-am scos și belit ochii pe ele, căutînd un vers ca lumea sau un singur rînd de proză. „Unde nu e, nu e“, a zis Petru Vintilă și-a dat la iveală amnarul, Pompierii fumegau prină preajmă, iar Mihai Dragomir ne-a tăiat salariul pe două săptămîni pentru că nu trecusem scrisorile în caietul de înregistrări. Făi ne-ar fi trebuit cam vreo 12 luni să facem și treaba asta. Eu cu Petrică am tras și cu tunul. Se înțelege că ajutați de doi sergenți de artilerie. Am împușcat un nor și-o gîrgărită, după care afacere am plecat la Sinaia ca să ne deslătăm instinctul războinic. Acolo mi-a răpit el ceea ce nu trebuia să facă niciodată. Era la Pelisor, la Casa grădinii și-o chema Lily (fără „y“ n-are haz!). M-a răzbutat peste timp un june ziarist din Timișoara care, auzind că Vintilă a intrat în spital, l-a crezut mort, a scris un necrolog (injurios) și l-a publicat. Bravo, băiete! Bănuiala mea este că această a șasea scrisoare către Dumnezeu nu a fost primită. Petrică, aștept tabloul pe care-l merit. Dacă ai îndoieli, poți să trimiți două (ulei, pinză bună și mult talent). Te îmbrățișez. Aceasta ar fi a șaptea scrisoare către Dumnezeu

Măria-Sa, folclorul românesc

• Nașterea, copilăria, adolescența, nunta, viața și moartea în obiceiurile folclorice ale românilor

Cu un entuziasm, cu o bucurie și cu o satisfacție pe care vrem să le subliniem încă de la bun început, mărturisim că de foarte mult timp, de foarte-foarte multă vreme, am tot visat să avem șansa de a participa la un spectacol precum cel promis și, în bună parte, înfăptuit de ansamblurile folclorice studențești, spectacol desfășurat, trei seri la rând, pe marea scenă a Sălii Palatului. Trei seri, de-a lungul cărora eroul principal a fost, în toată splendoarea și înțelepciunea și vigoarea și nepieritoarea lui tinerețe **Măria-Sa Folclorul Românesc**.

Revenim, așadar, cu o emoție care încă nu ne-a părăsit și nu credem să ne părăsească vreodată, asupra unei știri publicate acum două numere în revista noastră, știre prin care anunțăm un eveniment artistic de o excepțională valoare și semnificație, eveniment pe care promiteam să-l comentăm de la fața locului, cu lux de amănunte.

Să-ncepem, deci, cu începutul, adică să vedem ce și-au propus studenții-artiștii. Și-au propus, încă de acum 10 sau 15 ani, să pună în scenă un spectacol care să oglindească datinile și obiceiurile privind cele trei mari momente din viața omului, adică nașterea, nunta și moartea, momente în cuprinsul cărora să fie ilustrate munca și viața comunității rurale, trecerea dintr-un intr-altul, dintr-un anotimp în altul. Iată, în acest sens, spusele lectorului universitar dr. Vasile Crețu, cel care și-a asumat responsabilitatea scrierii, ca să zicem așa, a scenariului: „De multă vreme, ansamblurile folclorice studențești, prinținută ideatic și artistică a spectacolelor prezentate la fazele finale ale Festivalului artei și creației studențești, manifestare integrată Festivalului național Cântarea României, au dovedit maturitate și responsabilitate față de actul valorificării scenice a folclorului românesc. Mai mult chiar, ele au revalidat adevărul că manifestările folclorice nu conțin, în structura lor, numai valențe accentuate spectaculare, ci, în primul rând, semnificații culturale fundamentale care constituie, în fond, o perspectivă, o viziune coerentă asupra destinului omului în istorie și univers, asupra existenței lui, în general. În consecință, cele trei spectacole își propun să reordoneze logic și cronologic toate momentele importante ale vieții și muncii omului din spațiul folcloric românesc, așa cum au fost ele gândite și concretizate în diversele zone și subzone ale culturii noastre tradiționale, reliefând nu atât diferențierile etnografice știute, cât mai ales unitatea lor semantică, faptul că oamenii acestui pământ nu au numai o istorie milenară, ci și o cultură străveche și unitară. Ideea ordonatoare a spectacolului se sprijină pe ciclicitatea vieții în accepție folclorică, pe constința vecuirii, a împlinirii omului prin fapte de muncă, prin omenie. Omul se naște și trăiește, sugerează textele culturii noastre orale, între semenii, în comunitate, străduindu-se să continue socialmente ceea ce au început strămoșii și să dureze trainic pentru generații viitoare. De aici și credința fascinantă că nu individul, ci grupul are șansa vecuirii, a ființării într-o eternitate. Desigur, punerea în scenă a unor astfel de spectacole de o asemenea factură nu este o acțiune ușoară, pentru că însăși menirea lor estetică este nu de a insista asupra chiotului contaminant, a salturilor coreografice acrobatiche, ci asupra ideilor esențiale, asupra sugestiilor filozofice pe care le degajă manifestările folclorice”.

Dar, iată, în privința intențiilor acestui spectacol, și alte mărturisiri: „Dincolo de aurențele pitorești și de varietate regională, obiceiurile noastre populare, unitate ca structură și sens, vorbesc despre lumea conceptelor fundamentale ale omenilor comunităților rurale, despre sistemul lor de valori, despre normele care le organizează viața. Poartă în ele, deci, imaginea despre lume și despre modul de a gândi ale oamenilor care le-au creat și le practică. Sînt istoria vie a gândirii românești, sistemul articulațiilor ei logice, exprimate în fapte sensibile. A le aduce în scenă în forme care, dincolo de spectacolul de supra-

față, pun accentele pe înțelesuri, înseamnă a oferi publicului pagini din istoria acestei gândiri, plină de sensuri și întoarcerea folositoare” (prof. univ. dr. doc. Mihai Pop). „Omenirea se va regăsi pe sine însăși abia atunci cînd va înțelege marea lecție a folclorului, cînd va cunoaște sensul adică al admirabilei sale unități în planul culturii populare” (prof. univ. dr. Dumitru Pop). „În ceea ce privește folclorul românesc s-au atins pînă în momentul de față două feluri mari: întii cercetările au stabilit bazele îndepărtate ale unor forme de cultură și creație, în special în domeniul ritualului și mitologiei populare, ceea ce înseamnă cultura străveche a poporului român; în al doilea rînd, moștenirile folclorice s-au ridicat la trepte de valoare nepieritoare, în toate sectoarele de producție, incit au avut și au forța să genereze alte valori cu note superioare (vezi de pildă Gheorghe Zamfir la nai etc.) pentru a nu mai vorbi de creațiile culte inspirate din folclor (Eminescu, Enescu, Brăncuși ș.a.). Ceea ce au realizat formațiile și ansamblurile folclorice studențești în aceste zile este deopotrivă un merit și o certitudine că valoarea folclorului românesc se va realiza și în viitor la înalte cote de exigență” (prof. univ. dr. I. C. Chițimia). „Formațiile folclorice studențești au dat o notă de particularitate în valorificarea datinilor, tradițiilor și cîntecelor populare românești. Procesul de accentuare a elementelor artistice și a caracterului tematic al repertoriului acestor formații este în continuă creștere. Ceea ce s-a întimplat în aceste zile pe scena Sălii Palatului este deopotrivă o dovadă dar și o pledoarie căreia oricare dintre noi trebuie să i se alăture cu sentimente de aleasă prețuire” (prof. univ. Emilia Comișel). „Bogăția patrimoniului nostru folcloric poartă pecetea inconfundabilă a specificului nostru național. Doinele, baladele, datinile și obiceiurile noastre populare sînt o dovadă a sensibilității și profunzimii gândirii poporului român. Faptul că studenții se opresc asupra lor pentru a le culege, a le înțelege și a le aduce nealterate pe scenă este un fapt care merită stîmă și considerația noastră, a tuturor” (cercetător principal Alexandru I. Amzulescu). „Este bine că s-a realizat o sinteză a tuturor datinilor legate de ciclurile vieții omului. Este și mai bine că o realizează studenții cu posibilitățile lor remarcabile. Astfel de spectacole care pășesc pe tărîmul descifrării sensurilor și semnificațiilor datinilor și obiceiurilor populare constituie în fapt ceea ce ar trebui să caracterizeze întreaga activitate de valorificare scenică a folclorului nostru” (prof. univ. dr. Vasile Adăscăliței).

Cuvintele acestor somități ale folcloristicii noastre contemporane sînt suficiente, credem, pentru a ilustra intențiile celor aproximativ 800 de studenți ce au evoluat în cele trei spectacole care s-au numit **Bună dimineața, omule, Elogiu vredniciei și Bucuria rodului**. Dar cine au fost protagoniștii acestor spectacole reunite sub titlul **Studenții omăgiază folclorul românesc**? Iată-i: Ansamblul **Doina Timișului** al studenților din Timișoara, înființat în anul 1964, Ansamblul folcloric **Doina** al studenților din București, înființat în anul 1962, **Românașul**, ansamblul studenților clujeni, 1974, **Arcașul**, ansamblul studenților din Suceava, cel al studenților ioseși, **Doina Carpaților**, înființat în 1973, studenții clujeni au venit cu un alt ansamblu, **Mărțișorul**, înființat în 1966, apoi **Junii Brașovului**, înființat în 1964, și aparținînd firește studenților brașoveni. Li s-au adăugat acestor mari ansambluri și altele, mai mici, cum ar fi **Datina**, din Timișoara, **Mugurelul**, din Iași, **Floarea Semeniului**, din Reșița, **Plaiuri moldovene**, din Iași, **Iza**, din Baia Mare, cel mai vechi ansamblu folcloric studențesc, înființat în 1961, **Ciuleandra**, din București, **Jenele**, din Sibiu, **Rusca**, al studenților hunedoreni, precum și două ansambluri folclorice maghiare și germane din **Tirgu Mureș** și **Sibiu**.

Între acestea, prin autenticitatea lor, ne-au impresionat studenții din Timișoara, Suceava, Iași, Hunedoara și Baia

Mare a căror prestație a însemnat culegerea folclorului la fața locului, direct de la sursă, și respectarea întocmai a ritualelor, inclusiv a semnificațiilor. Alte formații, cum ar fi **Mărțișorul și Doina**, deși au reprodus datini și obiceiuri strict autentice, au greșit, după părerea noastră, prin prelucrarea neadecvată a momentelor coregrafice. Cu alte cuvinte, dansurile populare au fost la fel de mult donaturate precum cele propuse de diverse ansambluri folclorice profesionale. Din fericire, pe întreaga durată a celor trei zile de spectacol, momentul coregrafic n-a fost precumpănitor, drept pentru care mult dorita autenticitate a fost respectată în proporție de aproximativ 70 la sută. Firește, aceste extrem de succinte consemnări cu privire la nota generală a întregului spectacol pot fi extinse printr-o analiză amănunțită a fiecărui ansamblu în parte, dar, într-un astfel de caz am avea nevoie de un spațiu tipografic imens. Poate, cu un alt prilej, vom întreprinde o astfel de dezbateri la care să-i invităm să participe pe marii noștri specialiști în folclor.

Nu vom încheia însă aceste rînduri, înainte de a face cîteva notații pe marginea contribuției celor trei invitați de onoare, **Dumitru Fărcașu, Irina Loghin și Tudor Gheorghe**. Cei trei artiști au reprezentat trei moduri de relație cu folclorul și asupra acestor relații vrem să insistăm în mod deosebit. În prima seară, Dumitru Fărcașu, cu uriașul său taragot, care, metaforic vorbind, cînta aproape singur (adică am avut realnețte senzația că, marele invitat a fost taragotul său și nu marele interpret și artist Dumitru Fărcașu) a oferit o adevărată lecție cu privire la respectul și adinca supușenie pe care un artist trebuie să le aibă față de autenticitatea cîntecelor pe care le interpretează. O altfel de relație, izvorită tot dintr-un profund respect față de **Măria-Sa Folclorul Românesc**, ni l-a propus și **Tudor Gheorghe** care, în stilul său specific, fără să dăuneze izvorului din care s-a aplecat să bea, a cîntat cîteva neasemuite piese ale folclorului oltenesc. Pentru a-și delimita modul în care înțelege să interpreteze baladele și doinele Olteniei, Tudor Gheorghe l-a invitat, la rîndul său, pe unul din marii rapsozi ai timpului nostru, **Marin Călcăntă** din Celei, ale cărui voce și stil interpretativ, amintind de celebrul Zavaiodoc, au impresionat întreaga asistență. S-a simțit și s-a înțeles, limpede pentru toată lumea, că toți

celi trei interpreți iubesc, din adîncul inimii lor, folclorul, că îl respectă și că se străduiesc să ne ofere, de fiecare dată imaginea mereu tulburătoare și profundă a acestui tezaur de artă și înțelepciune, de poezie și sensibilitate. Despre astfel de oameni se poate spune, fără drept de tagadă, că **trăiesc pentru folclor, pentru slujirea sa**. În schimb, cel de-al treilea invitat, **Irina Loghin**, ne-a dezamăgit pentru a nu știu cîta oară. Nu știm dacă în repertoriul acestei talentate artiste există vreo piesă autentică. Dar bănuim că, dincolo de ceea ce știm noi, organizatorii au mizat pe un repertoriu existent și nu unul care să fie confecționat în grabă. Dar acest lucru n-a fost posibil și, după spectacolul celei de-a doua seri, cînd scena a găzduit o suită de momente dintre cele mai autentice, **Irina Loghin** a cîntat ceea ce cînta de obicei, adică un așa-zis folclor contemporan cules de pe la marginea orașelor, sau confecționat de cine știe, în chiar zilele noastre, neavînd cu adevăratul nostru folclor decît o contingență melodică, dar și aceea aproximativă. **Irina Loghin**, ca mulți alții, face parte, cu alte cuvinte, din categoria celor care trăiesc nu pentru folclor, ci de pe urma folclorului, mistificîndu-l, deteriorîndu-l, falsificîndu-l. Apreciem, după cîte cunoaștem, că mult mai nimerită a fi fost o invitație adresată **Lucreției Ciobanu**, ori **Sofiei Vievoanca**, ori altor și altor interpreți și interpreți de care, din fericire, nu ducem lipsă.

Și, ca să punem totuși punct acestor însemnări, rămîne să vedem dacă redactorii televiziunii, prezenți în cele trei seri la spectacole, ne vor oferi, pe micile ecrane, reîntîlnirea cu cele mai importante momente ale acestei sărbători. Susținute de un comentariu adecvat, respectivele emisiuni s-ar putea transforma nu numai în momente de veritabilă satisfacție artistică, dar și în adevărate și necesare lecții de iubire față de **Măria Sa Folclorul Românesc**, lecții pe care să le audieze, ca pe un îndreptar în activitatea lor zilnică, toți cei ce alcătuiesc și concep spectacolele ansamblurilor folclorice profesionale. Nu numai că ar merita, dar sîntem convinși că, după această extraordinară demonstrație de forță și dragoste pentru arta populară, susținută de entuziaștii studenți români, este cazul să aducă pe scenă numai și numai ceea ce este cu adevărat cîntec și joc popular.

VICTOR NIȚA

Ce ne poate spune un instantaneu?

Un instantaneu dintr-un spectacol altminteri bun, frumos, dăruit autenticului, oferit de studenții clujeni.

Ce vă spune, ce vă poate spune această imagine? Vi se pare decupată din tradiția dansului popular românesc? Vi se pare reprezentativă, vi se pare adevărată pentru modul nostru, al românilor, de a ne exprima prin joc? Ați întîlnit-o în sîrbă, în bătăuță, în invîrtită, în hațegana...?

Nu! — veți răspunde și vom răspunde. Acest pleior azvîrlit acrobatic în sus n-are nimic de-a face cu pasul jocului românesc. E, poate, o figură de balet, e, poate, o frumoasă floare coregrafică exotică, dar atît. Ea n-a crescut niciodată în grădinițele noastre de la Dunăre și Carpați. Din păcate nu-l prima oară cînd în dansuri zise

Fotografii de EMIL COJOCARU

„folclorice”, zise „românești”, ne izbesc ochiul, și ochiul nostru lăuntric, astfel de imagini de tot stridentele. Ele sînt, dealtfel, la noi, la români, imposibil practic. N-o spunem noi, o spune un distins folclorist, Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, cititorul aceluia document nepereche asupra artei noastre populare care a fost revista de folclor literar, coregrafic și muzical „Izvoarașul”. Țărînu român, spunea domnia-sa, n-a „jucat” niciodată astfel, fie și numai pentru simplul motiv că țărîrii sau cioarecii lui, cei croiți din abă, cei pentru mersul pe jos, cei făcuți pentru sărbătorile lui cuvințioase, pentru jocul lui lipsit de pămîntul-mamă, nu i-ar fi îngăduit nicicum astfel de evoluții aeriene. Prozac spus, țărîrii i-ar fi obligat

oricum piciorul să revină la sîrbă, la bătăuță. Altminteri țărîrii ar fi crăpat.

Și nu este vorba doar de acest amănunt, este vorba, în primul rînd, de însuși spiritul jocului românesc, al folclorului nostru, al artelor țărănești, în genere, în care prezidează (iarăși n-o spunem noi, o spune o întreagă literatură a genului!) o cenzură a discreției, o cumpănire în tot și în toate, un simț fundamental al armoniei, o subsumare instinctivă a „ornamentelor” liniilor de autentică forță a trăirii, o distilare superioară a trăirilor în cifrul figurilor delicate. Lucru valabil nu doar pentru dans, ci pentru tot ce ține de arta frumosului la români. Comentînd, de pildă, secretul conjugării culorilor de pe o scoarță, un reputat etnograf era de părere că aceleași culori, oferite unui artist profesionist, l-ar pune pe acesta în imposibilitatea de a articula artistic o gamă. Cum areușit artistul popular, de fapt țărîncea, să combine în chip suav, pe-o scoarță, motive, culori și izvoade care, printr-o inabilă apropiere, ar părea că se exclud? Aceeași întrebare și-o pun și muzicologii cu privire la doină și la colind, aceeași întrebare și-o pun coregrafii, încercînd să noteze pașii dansului românesc. Vom încheia reamintînd un lucru bine știut: că există, în manifestările artistice românești, o știință tainică de armonizare a gesturilor, de exprimare a indicibilului și a suavului: de cucerire a nuanțelor și ritmurilor necatalogabile, ce nu se împacă deloc cu stridentele, și care țin de specificul gândirii și simțirii noastre. Pe care n-avem voie să le desfidem, dimpotrivă!

ILIE PURCARU

atelier literar

* Q. Dumitrescu

Doina Mateescu: Aveți o anumită îndemnare a versificării, dar ea se exercită încă, de cele mai multe ori, cam la voia întâmplării, „înșirind la vorbe goale”, cum zicea Marele Înaintaș. Trebuie să ajugeți să stăpâniți foarte bine această prețioasă însușire, determinând-o să exprime cit mai fidel, mai propriu, mai deplin, gândurile și simțirile dv. și nu să „bată cimpii”, cum se zice, la voia rimei și a cadenței. Altminteri, poezia va rămâne mereu departe de paginile dv. și toată osteneala nu va fi decît o pierdere de vreme.

Pavel Chinezu: Manuscrise indescifrabile.

Valeria Mihăilescu: Răspunsurile nu se pot da decît în cadrul acestei rubrici (dacă nu doriți să vi se citeze numele, alegeți-vă un pseudonim). Dealtfel, precauția dv. e, din fericire, superflua: textele trimise sînt purtătoare de semne bune. Reveniți.

Eliana Mar: În perspectiva unei afirmări mai concludente a aptitudinilor narative (care par să existe), ne-a atras atenția mai ales „Intr-o gară”, și mai puțin celelalte (tentative onirico-poematice, cam tulburi și verbositate, pline de insistențe și repetări adesea obositoare).

D.A. Seul: Explicația e simplă: după primele noastre încurajări, nu s-a mai ivit nici un semn care să arate hotărîrea dv. de a lua în serios această „meserie”, de a o învăța cit mai bine, de a o practica serios, consecvent. Ați continuat să ne trimiteți aceleași pagini de improvizație neglijentă, superficială, inconsistentă, de diletanțism dezordonat, modest, lipsit de năzuințe și ambiție și deci de perspectivă. Adică: nimic nou!

E cu totul firesc, așadar, să ajungem, după o îndelungată așteptare, la concluzia că aceasta e măsura forțelor dv. și că nu mai e cazul să ne așteptăm la rezultate mai bune. Ne trimiteți acum, din nou (nu înțelegem de ce), „Primăvară tîrzie”, care e la fel de însăllată ca și prima oară (a-deverire suplimentară a modului neglijent, neseorios, în care priviți și tratați treburile creației literare!). Ce să vă mai spunem?... (În ce privește părerile altora, pe care ni le comunicați, ele nu sînt, cel puțin deocamdată, în măsură să le schimbe pe ale noastre.)

C. Ionescu: Cîteva pagini mai consistente (în cele două plicuri), dar, ne place să credem, nu la nivelul real al puterilor dv.: „Eroi”, „Oglindă”, „Poem fugar”, „Robot”, „Condiție”. (Provincialismul nu e neapărat în funcție de localitatea de domiciliu!...)

D.C. Ionescu: Ceea ce ați reținut dv. sînt doar niște formule simplificatoare de uz didactic elementar, pe care le-ați ridicat la rangul de adevăruri fundamentale, absolute („operație” prin care ele ajung, de fapt, în zonele aberației!). Dacă interesul dv. pentru aceste probleme e real, de bună-credință, răspunsurile dorite le veți afla, fără doar și poate, cercetînd în primul rînd opera respectivă. Vă stau, de asemenea, la dispoziție (desigur, numai în al doilea rînd!) foarte numeroase studii și contribuții de critică și istorie literară.

Petre Pirvulescu-Craiova: Credeam că ați putut trage o concluzie, din răspunsurile noastre (e adevărat, nu lipsite de menajamente). S-o spunem, atunci, mai pe sîleau: textele dv. sînt foarte stingace și primitive, lipsite de orice ca-

lități literare, lipsite deci de perspectiva de a vedea lumina tiparului.

Theodor Daniel: Încă nu e clar ce viitor pot avea încercările dv., pline de viziuni macabre, morbide, de alunecări în vulgaritate, de nesiguranțe de gust și de stil etc., din care nu lipsesc însă nici semnele unor aptitudini literare. Reveniți.

Sorin: Imitații servile, pastişe, manifestări epigonice, fără rost și fără perspectivă.

Violeta Cojocariu, G. Gheorghie, Ioana Negriță, Marian Cerbu, V. Gramăticu, M. Miculi, Luigi Stoicescu, Const. Prunoiu, Const. Neagu, Teodora Vrancea, Eduard Penes, Cecilia Trifa, Iriana Nicolau, Riela Vieru, Lia Bejan, Mihaela Pop, George Olteanu, C. R. Tifui, Mihai Roman, Sorin Andoni, Nicoleta Dușă, C.M. Rela-Bicaz, Ioan A. Rău, Milena Tudor, Lucian Catrinescu, D. Bufoi, V. Iftimescu, E. Corici, M. Giurcă, Ștefan Costea, George Tulcea, Iancu Alin, Horia Teodorescu, Paul Blaga, Viorel Buga, Gabriela Stuparu, Adrian Em. Popescu, Gh. Cochei, Mihai Timofte, Rafila Radu, Sorin Cirstoiu, Sorin Cucerai, Radu Ion-Constanța, I. O. Dan, Suzetta Borza, Deceneus, Șt. Cilibiu, Ioan Cenani, Ana Călmăș, M. Zaharovski, Viorel Pasuc, Aurora Severin, Gr. Gabriel (mai citeți!), Camelia Laiu, M.V. Filon, V. Tudorache, I. Bobescu, Eugenia Teodorescu, Răzvan Gliga, Sinaia Marene Richidag, I. Dominoschi, E. Buzatu, V. Crucianu, I. Goetz: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU
N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

COLONII DE TERMITE

Cintecul ce-l învățasem cîndva schimonosindu-se gura sparge oglinzile și prin găurile negre colonii de termite — gîndurile devorîndu-mi ultimul strop de lumină.

cineva mă strigă în preria albă unde bizoni alergînd cu cerul în coarne frămîntă sălbatic sub copite o iarbă crescută din trupuri ce-au visat nemurire

iar am uitat o fereastră deschisă în mine și vîntul își răscolește prin iluzii ca-n filele unui album din care dezlipindu-se pozele cad una cite una.

MARIN UNGUREANU

UN RIVAL

Oameni ai secolului XX cum vă simțiți cînd mergeți drum lung cu picioarele mele sub aripa mea ocrotitoare cum mai e vremea? Eu? Cine-s eu? un rival al lui Dumnezeu martir fugit de pe cruce că era prea strălucitoare reclama... — nu pretind papagalilor să-mi dea bună ziua

nici nu creșe femei de rasă în garsoniere confortabile... iscăliți pe fruntea mea, vă rog, că sinteți de acord să beau cu solemnitate cucuta în locul vostru

DUMITRU ILINCA ISTRATE

NOI DOI

Noi doi sîntem lumea. Vîno și spune-mi că stelele nu vor cădea, că fiecare copac e un candelabru în care se aprind cîntecul prîvighetorilor. Ne așteaptă miracolele și libertatea, flutur uriaș, acoperă pămîntul. Vîno și spune-mi că sînt un vis de copil. Noi doi sîntem iubirea. Vîno și spune-mi că niciodată nu vom muri.

DIANA BARBU

PRELUNGITOARE

Mi-am cumpărat prelungitoare Pentru miini S-ating iubirea Și iubirea s-a dizolvat în degetele mele. Mi-am cumpărat prelungitoare Pentru speranță S-apuc zahărul fericirii Dar s-a topit în gură Fără să-i simt gustul. Poate o fi o defecțiune tehnică A suflului, mi-am zis, Și-am cumpărat prelungitoare Pentru privire Să-mi văd suflul.

DANIEL TEODORESCU

PIERDUTĂ

Nu există scăpare — nici înainte, nici înapoi, prezentul comprimat în cîteva minute esențiale, dimineața, cînd te ții de mină în troleibuz — și număr cu teamă stațiile care trec mult prea repede, Pierdută, pierdută viața mea pierdută, răscumpărare nu poate fi — totul are gravitatea lucrului definitiv — te-am pierdut, frate fără de seamă, binecuvîntat fii de-a pururi pentru că te-ai salvat de pieirea alături de mine.

VIRGINIA SOARE

INDEMN

Cînd rana-i deschisă Ascult valurile vremii Vorbînd în vis... Învață să pierzi!...

Pină cînd voi găsi Grăunțe aurii În adîncuri Tes pinze Din mătasea fină A porumbului... Și ce dacă-i iarnă?...?

INA BUCULEI

UITARE

Nu mai ții în minte cit am mers prin Univers supus și cuminte, cînd am fost nebuloasă, cînd am fost pom, cînd am fost rimă, cînd am luat chip de om, cînd am început să strig de foame și frig și-am fugit de căldură, cit timp a trecut de cînd mi-am pierdut substanța pură...

EMIL GAVRILIU

CINTEC

Se-arată semnele unei dureri lăcrimată din ochiul orașului. Azi am văzut pe cea mai frumoasă fată plimbîndu-se alături de prietenul meu. Nu plîng: mai e pină să vină toamna. Suflul meu aude însă de-a strigătul care mă va prăbuși în adînc care mă va înghiți înșingurate.

BOGDAN ȘTEFĂNESCU

Romulus Guga

(Urmare din pag. 9)

vreme de Eugen Barbu, nu se poate trece într-o istorie a literaturii acestor ani. Luceafărul a constituit, împreună cu **Cenacul Labiș**, un fenomen. Luceafărul acela a deschis o nouă epocă în literatura noastră. Dar nu numai în literatură ci și în publicistică. Luceafărul a adus un aer de primăvară în presa literară românească. Iar întîlnirile de la **Cenacul „Nicolae Labiș”** constituiau un prilej de verificare pentru fiecare dintre noi, de confruntare, de cunoaștere și de prietenie. Acolo i-am cunoscut pe aproape toți colegii noștri de literatură de astăzi. Generația noastră a trecut prin **Cenacul Labiș** și a găsit coloanele Luceafărului deschise cu generozitate literaturii noastre tinere.

— Cînd ai debutat în volum și în ce împrejurări?
— Abia în 1968, în colecția Luceafărul, colecție dedicată debutanților și în care publicaseră pînă atunci Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Grigore Hagiu, Marin Sorescu ș.a. Tirziu, totuși la timp, cartea mea „Bărci părăsite” m-a făcut să-mi ajung din urmă generația, sub supravegherea delicată a unor oameni de mare sensibilitate și cultură cum sînt poetul Vasile Nicolescu și redactorul de carte Elis Bușneag. Păcat, mare păcat că seria de debuturi din colecția Luceafărul a încetat brusc prin nu mai ții în minte care an, lipsind în acest fel literatura română de o bibliotecă de referință pentru începuturile fiecărui scriitor. De atunci și pînă astăzi problema debuturilor a rămas nerezolvată. Debutul nu mai reprezintă un eveniment ci un fapt oarecare, un moment editorial comun repede trecut în anonimat.

— Imi amintesc că romanele tale Nebunul și floarea, Viața post-mortem și Sărbători fericite au fost primite, în general, furtunos, spectaculos de critică. Unele au fost controversate, altele negate dar nu au fost trecute cu vederea și nu a rămas nimeni indiferent în fața lor. Cert este că nu ai mai publicat proză de mult și că în ultima vreme te-ai afirmat ca dramaturg. Sînt sigur că nu ai renunțat la proză. Dar ce te-a făcut să te apropii de dramaturgie?
— Poate poezia. În orice caz, posibilitatea de a construi și de a proiecta o lume la nivelul scenei, a-i da viață, a-i găsi starea cea mai fierbinte de conflict, situațiile cele mai acute, situațiile limită ale existenței și de a le supune atenției

opinii publice direct, prin personaje și prin actori, deci prin oameni vii. Teatrul e o literatură care se trăiește efectiv în momentul contactului cu publicul. Experiența teatrului e fascinantă, reacția publicului la ceea ce scrii este imediată și sancțiunea pentru orice eroare vine prompt. Și apoi, teatrul mă repune în s-a-rea de poet pe care am frecventat-o, dacă se poate spune așa, atîția ani. Acolo mă redescopăr poet.

— Prima ta piesă, Speranța nu moare în zori, a cunoscut, de asemenea, un destîn zbruciumat.

— Da. Unii s-au străduit să vadă în ea o piesă care trădează realitatea, o piesă negativă și, o vreme, spectacolele cu această piesă au fost intrerupte printr-o intervenție administrativă. Așa se întîmplă cînd oameni care nu se pricep judecă un fenomen care trebuie cunoscut în adîncime, profesionist. Surprinzător, în plin și trist hiatus, piesa este preluată de televiziune și dă prilejul unui spectacol extraordinar, cu un grup de interpreți reprezentativi pentru nivelul teatrului românesc, cu un regizor aflat la ora debutului. Rezultatul: cîteva premii internaționale la festivalul de teatru pentru televiziune. Evident că această întîmplare face să se reia spectacolele de la teatru cu piesa mea și textul s-a între în zestrea de piese românești contemporane. Nu a fost tras nimeni la răspundere pentru „cenzurarea administrativă” a reprezentăției, adică pentru intreruperea spectacolului și pentru gravele prejudicii morale care mi s-au adus, nu a fost nimeni tras la răspundere pentru faptul că am fost grav acuzat de vini imaginare.

— A doua ta piesă, Noaptea cabotinelor, mi s-a părut cel mai bine construită dintre piesele pe care le-am văzut și a prilejuit un spectacol memorabil pe scena Teatrului Național din Tirgu Mures, în regia lui Dan Alexandrescu.

— A fost un spectacol care s-a bucurat de succes de critică și de public.
— Păcat că alte teatre nu s-au încumetat să pună în scenă această piesă „de familie” care mi se pare cea mai reprezentativă din literatura noastră dramatică după Citadela sfărîmată a lui Horia Lovinescu.

— Sînt încă multe piese care rămîn pe nedrept într-un con de umbră, imediat după premieră. Deși reprezintă momente de vîrf ale unei stagiuni. Aici întîmplarea joacă încă un rol greu de deslușit. Eu, persona!, nu sînt un autor jucat dar nici nu încerc să mă exclam. Scriu și imi văd de treabă. Pînă la urmă cred că se vor găsi unii oameni de teatru care să se

aplece mai atent asupra dramaturgiei mele. Pînă atunci însă Evul mediu întîmplător jucat la Teatrul Mic m-a adus cele mai mari satisfacții ca spectacol. A fost și este încă interpretat de un mănunchi de mari actori, a fost fabulos pus în scenă de Cristian Hadji Culea și pictat de O. Dibrov. Scriitorul Dinu Săraru a pus în funcțiune un angrenaj artistic extraordinar pentru a tîlmăci sensurile filozofice ale piesei, servind exemplar pe autor. Mă simt mulțumit, mă simt fericit că am fost înțeles și ajutat în acest fel de unul din cele mai bune colective de teatru de la noi.

— Dar lată că ultima ta piesă Amurgul burghez ți-a adus, de asemenea, satisfacții mari. Jucată la Teatrul Național din Tirgu Mures, în limba maghiară și în regia lui Dan Alexandrescu, a prilejuit un spectacol de referință al vieții noastre teatrale și a cules cîteva premii la ultimul festival național al teatrului de la Timișoara, începînd cu miza în scenă și terminînd cu interpreta ea.

— Am avut o șansă. Dar abia aștept confruntarea cu publicul bucureștean prilejuită de spectacolul anunțat de Teatrul Mic cu aceeași piesă.

— Romulus Guga, de cîți ani conduceți redacția revistei Vatra?

— De la reînființarea ei, în anul 1971. Trebuie să spunem aici că în anul care vine revista Vatra împlinește, de fapt, 90 de ani de la prima apariție.

— S-ar cuveni să onorăm frumos acest jubileu avînd în vedere rolul acestei publicații în conștiința românilor de pretutîndeni.

— De-a lungul anilor, de cînd mă ocup de publicistică literară în calitate de redactor-șef, am încercat să restituim opiniei publice românești profilul tradițional al revistei care se suprapune tulburător pe întîniile noastre de azi. Vatra a apărut la București în 1894, ca „revistă a tînturor românilor”, ca vatră de neam, de suflet și de ideal, cu un program care seamănă cu acela de azi și prin care a promovat dintotdeauna o literatură realistă, de sorginte națională, o literatură angajată, implicată, valorificînd tradițiile specifice limbii și culturii poporului nostru, cu puternice accente sociale. E desul să amintim, spre edificare, că în Vatra au apărut atît „Mara” lui Slavici cit și „Noi vrem pămînt” de G. Coșbuc sau parte din publicistica genială a lui Caragiale.

— Care este, după părerea dumată, principalul merit al reapariției revistei Vatra în Tirgu Mures?

— Prin Vatra scriitorul român și-a

cîștigat un statut trainic în această parte a țării.

— Și pentru ce a militat Vatra în acești ultimi ani?

— În articolul program publicat în 1971 spuneam că Vatra trebuie să militeze pentru „prezenteism” în literatura noastră. Acest „prezenteism” nu înseamnă că am vrut să lansăm un nou curent literar ci că trebuie să ne considerăm, în primul rînd, exponenți ai prezentului. Am militat deci, în tot acest rîstimp, pentru o literatură, pentru o istorie, pentru o filosofie, pentru o sociologie care să reprezinte adevărul despre noi și să fie credincioase acestui timp.

— Ești unul din scriitorii care au traversat cîteva experiențe demne de a se transforma în literatură. Ești unul din martorii acestei epoci, ai acestui prezent. Ca om de condei depui mărturie prin te ceea ce scrii despre acest prezent. Ce crezi că a cîștigat literatura română în acest timp, mai ales în oglindirea obiectivului prezent?

— Cred mai întii că literatura română își trăiește în acest moment un real apogeu. Nu a existat niciodată atîta profesionalitate și atîta demnitate în statutul de scriitor, nu am consemnat în nici o epocă o asemenea conștiință scriitoricească față de destinele poporului român, atîta nevoie de a participa cu forța cor-deului la edificarea unei societăți a oamenilor adevărați. Literatura română a cîștigat o dimensiune esențială: aceea a politicului. Dimensiune care o situează într-un punct de maxim interes al opiniei publice și într-un circuit mondial valoros.

— Oare literatura dintre cele două războaie mondiale, de pildă, era mai puțin politică?

— După părerea mea era mai puțin politică, deși era o literatură cu profunde implicații sociale și cu mari valori. Dar ceea ce a cîștigat literatura dintre cele două războaie mondiale a fost statutul profesionist al scriitorului român. Acesta e marele cîștig al perioadei: scriitorul a devenit un profesionist și legat de acest lucru un om ascultat și chiar temut pentru mărturia sa peste timp despre epoca pe care o reprezintă. Și nu numai peste timp ci chiar pentru timpul prezent deoarece literatura a devenit, în prelîngirea experienței dintre cele două războaie mondiale, un factor de influențare a opiniei publice, de educare și de terapeutică la nivelul societății. Scriitorul român de azi este în primul rînd un scriitor care a învățat să nu-și nesocotească idealurile.

Un muzeu in labirint

Insemnări răzlețe

La urma urmei, și morala ține de inteligență. Am văzut oameni inteligenți și cinici, dar n-am văzut proști morali. Prostia este prin ea însăși imorală.

Un adevărat creator privește aproape totdeauna în aceeași direcție. Mai mult, el privește adesea același punct. Și dacă unora li se pare că locul spre care privește el e gol, aceasta nu e vina creatorului. E vina celor care nu pricep că pentru a vedea trebuie mai întâi să privești. Privind, sfârșim citeodată prin a vedea.

Sigur, a privi în aceeași direcție poate suna plicticos. În plus, cei care au studiat giruetele știu că, în timp ce privești într-o parte, există multe șanse să fii frustrat în altă parte. Dar arta cere să renunți la trei puncte cardinale pentru a privi stăruitor al patrulea: un punct core nu e, poate, decit un fir de safir.

Rouault răscumpăra, pentru a le arde, picturile pe care le considera ratate.

Lupta lui Ahile cu Hector. În fond, acolo a început drama Europei.

Cei care au vorbit despre opțiunea mea pentru idealul clasic au fost prea generoși. Și, probabil, s-au lăsat înșelați de încăpăținarea cu care am evocat și am invocat mersu miturile antice. Va trebui, într-o zi, să mă dezvinovățesc public pentru faptul că am fost, prin tăcere, complice cu această prejudecată despre mine.

În realitate, nu pricep prea bine idealul clasic și nu mă simt capabil să mi-l asum. Simbolul idealului clasic e, cum se știe, cercul, or mie nu-mi place să merg pe un cerc. Cel mult mă atrage ideea că pe un cerc nu îmbătrânești niciodată. Ești, mereu, la fel de tânăr și la fel de bătrîn. În rest, cercul mi se pare suspect. El e bun pentru cei care n-au amintiri. Eu am. El e bun pentru cei care au țărta să meargă înapoi cum ar merge înainte. Eu n-o am.

Nu sînt ceea ce se cheamă un spirit clasic deoarece nu uit nici o clipă citeva lucruri:

- că nici statuile grecești nu arătau cum le vedem noi; ele aveau buzele vopsite și gene artificiale;
- că Parthenonul e construit pe o schemă a labirintului, cum a arătat o descoperire destul de recentă, dovadă că grecii erau, în fapt, la fel de anxioși ca și noi;
- că frumoasa romană Cecilia Metella, găsită, după multe veacuri, intactă într-un sarcofag, s-a destrămat ca un nor de praf în clipa cînd capacul sarcofagului a fost ridicat;
- că nu putem trăi decît în prezent;
- că nici de acest adevăr nu mă pricep, totuși, să mă folosesc cu înțelepciune;
- că Elada este opera celor care au regretat-o (nu zicea Hegel că orice artă mare este expresia unui regret?), dar nimeni n-a compromis mai mult idealul clasic decit cei care au încercat să-l copieze.

E greu să nu zimbești cînd îți aduci aminte că acum un veac, cînd impresiunii erau huliți, un Cabanel era răsfațatul Salonelor și al publicului, un talent oficial admirat de toate persoanele onorabile care se interesau de artă. Afrodita lui din „Nașterea Afroditei” era la fel de frumoasă ca zeița antică. Ba, spre deosebire de zeița antică, ea se născuse într-un fluviu de lapte, drept care pielea ei avea ceva de migdală cu frișcă. Era pomădată și parfumată, în așa fel încît exclamațiile de incîntare se țineau lanț. Numai că toate acestea aveau un defect. Prea semănau cu serbările puerile, cu ceremoniile à l'antique organizate prin secolele 17 și 18 la Roma de Academia „Arcadia” în care păstori machiași flecăreau despre lina de capră de pe naiul lui Pan și despre puritatea oierdută.

Un sinaur clasicism ar avea oarecari șanse de reușită: unul care să renunțe cu totul la nostalgia Arcădiei, pentru a suride cu ochii deschiși. Dar nu e acesta lucrul cel mai greu?

Am fost mereu convins că infernul începe acolo unde nu mai e nici o speranță. În acest sens înțeleg vorbele lui Dante de pe poarta Infernului.

Așadar, Pascal zicea că inima are rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște. Cineva îmi amintește însă o afirmație contrară, a lui Eugenio d'Ors: că rațiunea are și ea sentimentele ei pe care inima nu le înțelege. Și adaugă: cred că au dreptate amîndoi.

Venus din Milo, fără brațe, o rămas frumoasă. Dar există opere la care pierderea unei părți din întreg ar compromite întregul. Nu-mi pot imagina Gioconda fără suris. După cum nu-mi pot imagina Sfinxul de la piramide fără privirea lui metafizică. Această privire e, se pare, chiar scopul statuii sau, dacă n-a fost, a devenit cu timpul. Ceea ce ne tulbură la animalul de calcar culcat pe nisip e impresia că el vede ceea ce noi nu vedem sau n-am văzut încă. Labele colosale, trupul greoi, de leu primitiv, toate părțile statuii se pregătesc pentru fața omenească a Sfinxului; și pentru privirea lui.

Probabil, la un artist caracterul e tot atît de important pentru întreg cît este pentru Sfinx această privire împăienjenită de nisip și de himere.

Posteritatea e o instanță de apel, dar ea nu consolează niciodată. Ea e ca Judecata de apel, teoretică. Bucuria sau tristețea nu pot veni decît de la cel care trăiește în același timp cu tine. Iată ceva care ne poate, eventual, ajuta să pricepem de ce un artist nu poate reveni să se facă înțeles, oricît orgoliu ar avea; și de ce în declarația lui Van Gogh, „viața e totuși minunată”, același cuvînt ne atrage și ne descumpănește. „Totuși”.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Sebastian Bornemisa

Am pomenit aici, de curînd, pe gazetarul și scriitorul transilvănean Gheorghe Stoica și lată că memoria, cu neastîmpărul, bizarele și capriciile ei, își ia sarcina să-mi învie figura altui ziarist ardelean de reale merite și însușiri, care a trudit pentru spiritul și neamul lui și pe care generația celor tineri n-are de unde să-l mai știe, — prada și el nedreptelor uitări ca atîția alții.

Îl chema Sebastian Bornemisa, se născuse în 1890 în comuna Burjuc din județul Hunedoara și a decedat în 1953.

Fiu de plugar, ascuțit la mințe și dornic de învățătură, a trecut prin toate treptele școlărității cu destoinicie și remarcant, terminîndu-le cu un strălucit doctorat în litere la universitatea din Budapesta. Și a fost mai mult decit un jurnalist dotat, care a ținut în mînă o pană curajoasă: a fost un neobosit răspînditor de cultură românească în mediul înstrăinat și ostil, unde trăia, sub opresiunea domniei habsburgice.

Sebastian Bornemisa, care cunoștea puterea de foc a cuvîntului și a slovel, devine la Orăștie librar, tipograf și editor, înainte de

declanșarea celui dintîi război mondial.

A întemeiat acolo „Librăria Națională” și în cadrul ei Editura care scotea frumoasa și atît de rivnita serie „Biblioteca Scriitorilor de la noi”, unde se tipăreau autori din țara veche ca și cei din Transilvania.

Semnalez că la Sebastian Bornemisa au debutat editorial — ambil în 1912 — Liviu Rebreanu cu volumul „Frîmătări” și Victor Eftimiu, ca poet, cu „Poemele singurătății”.

Tot la Orăștie, a fondat în octombrie 1911 revista literară ilustrată „Cosinzeana”, bilunară, care a apărut pînă în februarie 1915 și undă, între alții, au colaborat: Ion Agârbiceanu, Zaharia Bărsan, Alexandru Ciura, Ilarie Chendi, Aron Cotruș, Ion Dragoslav, Victor Eftimiu, Ecaterina Pitîș, Liviu Rebreanu, I. U. Soricu, Vasile Stoica, D. Tomescu, Liviu Marian, Radu Dragnea, Elena Farago, Corneliu Moldovanu, Chiru Nanov, Henri Stahl, Octav Minar și poezii, sfîrșiti din viață atît de tineri, M. Săulescu și Oreste.

După Unire, între anii 1922—1928, publicația reapare la Cluj, unde a mai pus bazele unei gazete populare, „Lumea și Tara”, foarte citită și foarte bine făcută profesionalmente.

Îndrăgostit de folclor, a tipărit în volume: „Cele mai frumoase cîntece populare din Ardeal și Banat”; „Nouăzeci și opt de cîntece

de dragoste”; „O sută patru chiuțuri de joc”; „Cîntece de dor și jale”; și „Strigături de la joc”. De asemenea, e autorul unui volum de versuri „Sufletu-mi de odinioară”, care-l iese în 1929, și al unei plachete de poezii semnată cu pseudonimul Radu Margean și intitulată „Două iubiri”.

A mai făcut, în perioada de librar și de editor de la Orăștie, un „Almanah” al scriitorilor ardeleni în viață, a fost în strînsă prietenie cu Octavian Goga, Vasile Goldiș, Ion Lupas, Petru Groza, Ion Agârbiceanu, Octavian C. Tăslăuanu și Constantin Bucșan și a deținut mult timp funcția de președinte al Sindicatului presei române din Ardeal și Banat.

Era un om activ și muncitor, inteligent și cultivat, talentat și sensibil, care se făcea util societății românești în mijlocul căreia viața și în vremea habsburgică și după împlinirea străvechiului vis al fruntarilor naționale reunite la matca originară.

Și e păcat să nu-l amintim, cu tot ceea ce a înfăptuit și ne-a lăsat — bunuri de mințe și de suflet, care vor avea întotdeauna dreptul la cuviința și recunoștința noastră, ca să nu trecem celor ce vor veni după noi condamnabila povăță, că am practicat cu dezinvoltură și usurătate, amnezia și ingratitudea.

L. KALUSTIAN

Desene pe asfalt

La un pictor

Întîlnirea cu pictura lui Benone Șuvăilă: ce castă bucurie, ce lux transparent, ce inefabilă ninsoare ni se așază în suflete!

Artist pe deplin exprimat (poate cochetăm prea mult cu ideea de finerețe a creatorilor acceptîndu-i doar dacă debutează cu spectaculoasă precocitate, ori abia după trecerea venerabilului prag al senectuții), Benone Șuvăilă ni se propune cu o adevărată grădină a Semiramidei. Cimpia Română îl pozează transilvăneanului cu eternitatea aerului său aflat pururi în misterioasă nemiscare și cu arborii parcă țîșniți din ciclopice rîni ale lutului.

Motive și ele eterne: drumuri subțiratic conducînd — sînt sigur — în cosmos, case cu acoperișuri roșii ori de cenușă fertilă, oglinzi de ape nălucite între sălcii bătrîne. O lumină domoală își pune uleiurile peste conture, raze încete desoperă cite un detaliu pe care ochiul nu l-a respins încă din peisaj, reflexe venite de nielunde ori din bănuite ciocniri de culori, reflexe ce

nu par să se grăbească, ce se fixează lent în locul ce le-a fost destinat. Derutantă această lentoare lăuntrică a pinzelor lui Șuvăilă! Ea ar putea acredita impresia, dacă nu a unei devitalizări, cel puțin a unei osteneți la spiritului. Impresie, desigur și încă una profund eronată, pictorul fiind, la o atentă cercetare, un stenic, un creator înzestrat cu posibilitatea de a gîndi tensionat și dramatic tot ce ține de lumea plămîurilor sale cărora li se integrează.

Fiindcă peisajele sale devin și în accepția noastră ceea ce au fost de la bun început pentru autorul lor, autopoetice. Și Benone Șuvăilă se poate obiectiviza, privindu-se neceermonios și deloc sentimental. Lucru firesc la un autor apropiat de marile tradiții ale picturii românești — penumbra andresciene, tipare compoziționale din Luchian, ordonare a jocului de culori amintînd splendida „monotonie” a bătrînilui Grigorescu — lucru firesc pentru un pictor pe care nu-l tulbură în gospodăria sa lucrare modelele și exhibițiile terribile ale vremii. Calm, neostentativ, cu o sănătate a percepției ce ni-l face apropiat chiar dacă mașinăriile inimii sale (ale picturii sale, vreau să zic) nu sînt chiar dezvelite, nu sînt chiar la vederă.

Îmi repet ceea ce am și rostit la vernisajul expoziției din sala Simeza, cuvintele criticii lui Benone Șuvăilă este un colorist cu puternice vibrații, mai ales de galbenuri solare, deși are și sugestive armonii de griuri. Ne-au incîntat mult mai mult poeticele viziuni din peisaje și naturi moarte, viu colorate și concis compuse, prin vete și planuri sintetice, sau zguduitoarele portrete”. Sînt cuvinte scrise în urmă cu 15 ani, cînd Șuvăilă mai era tînăr, dar e vădit, ele conțin și un pronostic pe deplin confirmat și o descriere a mijloacelor de exprimare căreia greu i-am mai putea adăuga ceva.

Îmi spun, astfel, că a putea privi cu sufletul, cu amintirile, cu speranța, grădinile lui Șuvăilă e un dar, un privilegiu, o sărbătoare. Așa cum pictorul vede în cîmpie mai ales... arborii, cred că putem vedea la rîndu-ne, în locul lujerelor de flori, stelarilor cu coame ca de zimbru, în locul ochurilor cu apă albastruie, gigante lacrimi curse pe obrății tărîni și undeva, acolo unde se înlînesc oranjurile solare și bacovienele griuri o nouă, altă culoare compusă în unicat din chiar emoția superioară a picturii...

GHEORGHE TOMOZEI

Circe și Balaci

În urmă cu aproape doi ani, cînd mă găseam în mijlocul unor oameni ai condelului sosiți la Tulcea pentru centenarul nasterii lui Panait Cerna, am avut cîinstea să cunosc mai bine pe unul dintre marii noștri cărturari și scriitori de elevată cultură și distincție sufletească căruiu nu-i dădeai pe departe vîrsta, pe care o avea. În acea zi, mai exact 12 iunie 1981, care coincidea și cu ziua sa de naștere, am aflat că dînsul s-ar fi opus, din modestie și zic, poate și din cochetărie, să-l fie și dumnealui ziua aceasta sărbătorită cu tot ceremonialul cuvenit. Am fost deci fericit și de-a dreptul onorat că am cunoscut mai îndeaproape, un om fără vîrstă, aș zice... veșnic tînăr! Din nefericire nu știu să minuiesc luna astronomică și nici nu mă pricep la horoscop. De aceea vînd să aflu, care e misterul tineretii acestui om, am apelat totuși la... microscop. Și am văzut la această minune de instrument, ce face parte din aparatul metodelor obișnuite de lucru, de rutină „științifică” a laboratorului meu, spun, am observat, acum pot să vă divulg și dumneavoastră secretul, că la examenul cromozomilor săi din globulele albe, a apărut ceva nemai-pomenit: niște firicele desebite, niște gene particulare, mai lucitoare ca luceafărul în noapte, pe care le-am mai văzut, ce e drept, și la alte persoane, dar, în acest caz erau cu totul altfel organizate, așezate așa cum apar adevăraților ghicitori imaginile în cafea la cei „insemnați” de geniu. Mergînd cu cercetarea pe firul genealogiei, am constatat un lucru de-a dreptul surprinzător! Alexandru, căci despre el este vorba, s-a născut dintr-o zeiță, ce și-a făcut apariția cam cu 67 ani plus 9 luni înainte pe pămîntul Mehedințenilor. El bine, să fi fost cam prin anul 1913, cînd o zeiță, Aurora, fiica cea mai iubită a lui Zeus, care s-a dus să-și împlină tatăl s-o lase să se ducă pe Ghea, pe pămîntul otenesc, amoretată lulea după un românaș de pe acolo... Și i-a mai cerut o favoare pentru logodnicul ei: să-i dea viață lungă, eternă, de care să se bucure împreună în veci! Cum după vreo 9 luni, zeița

naște o minune de copil, căruiu nași, inspirați de parca, de către ursitori, îl botează Alexandru (bărbatul care apără, protectorul, „Alexos-andros”), care-l asociază celui alt nume, parca predestinat, ce bate spre stîrpea noastră latină, spre fiica mușei Roma, ducea Italie de astăzi: Balaci („balla-cl”, joacă-ne, arată-ne ce știi, i.n.).

După citava vreme, Zeița Aurora, înspăimîntată de Cronos, care tot răbojea fața pămînteanului ei soț, fuge înapoi la Zeus să-l reclame pe mîncătorul de timp, jeluindu-se că bărbatul ei nu mai e același ca la 20—30 ani!

— Ei, fata tatii, n-ai știut ce să-mi ceri, mi-ai cerut doar viață lungă, trebuia să-mi fi cerut pentru soțul tău tinerete veșnică, nu viață veșnică! Înapoi, nu mai pot da, știi, doar bine, că și tu ești zeiță... s-ar schimba legile în Cosmos și aici sub conducerea mea autoritară trebuie toate să meargă șnur și în perfectă armonie! Dar pentru că, știi că ești slăbiciunea mea, uite ce mai pot să fac pentru tine: îi dăruiesc fiului tău, Alexandru, o tinerete veșnică!

Și așa a rămas, precum a hotărît Zeus! Și a mai zis ceva, foarte important parca: „fiul tău, după ce o să intre bine în grațiile a nouă mari scriitori care și ei au cochetat în timpul vieții cu muzela Olimpului (Giovanni Pascoli, Giuseppe Carducci, Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Machiavelli, Alessandro Manzoni, Ludovico Ariosto, Giovanni Boccaccio și

Giuseppe Ungaretti), fiul tău, care psalmodiaze ca nimeni altul în „Dolores”, și delectase pe toți zeii Olimpului cu „Jurnalul italian” și cele patru volume de „Studii italiene”, va trebui, pînă la urmă, să cadă sub farmecele și puterea vrăjitoarei Circe!

Și previziunea lui Zeus s-a îndeplinit așdama... zilele acestea, dar nu Circe l-a ademenit pe Alexandru, ca odinioară pe Ulise, ci „bărbatul apărător”, în dansuri literare, „ha ben ballato”, a fermecat-o el, pe Circe! Odinioară, vrăjitoarea cu bagheta ei magică a transformat în porci pe tovarășii lui Ulise; de astă dată, însă Circe l-a făcut să dispară cu aceeași baghetă fermecată pe toți tovarășii de concurs ai lui Alexandru, căruia Circe, sedusă de grația ultimelor traduceri din poetul Ungaretti, și-a scos propria coroană de lauri și l-a pus-o pe cap lui, în fața grotii sale miraculoase, atribuind premiul „Circe Sabaudia” unui românaș din Aurora oltenească... „poiché ha ballato sopra un quattrino molto bene”. Și aceasta chiar zilele acestea!

Noi toți dorim academiianului Alexandru Balaci ca prin superbe și originale dansuri literare să impresioneze cit mai multe vrăjitoare, așa cum a reușit să facă opera lui artistică juriul și altor premii atribuite anterior ca „Tormagana” în 1971 și „Etna Taormina” în anul 1977!...

GEORGE MARINESCU DINIZVOR

PRECIZARE

În numărul trecut al revistei noastre a apărut un dialog cu actorul și interpretul Tudor Gheorghe, cu care prilej cunoscutul rapsoed face o serie de aprecieri legate de activitatea Casei de discuri Electrecord și a directoarei sale, Daniela Caraman Fotea. Atragem atenția cititorilor revistei noastre că punctul de vedere al lui Tudor Gheorghe îl aparține în exclusivitate și nu este împărtășit și de redacția noastră, noi menținîndu-ne părerea că prezența Danielei Caraman Fotea în fruntea Casei de

discuri Electrecord a însemnat o primire a atmosferei de lucru cu această instituție, a modulului de colaborare și că acest nou mod de a gîndi editarea muzicii românești s-a materializat deja prin discuri de aleasă tinuță, printr-o concepție unitară de punere în valoare a patrimoniului muzical național. Fidele democrației punctelor de vedere, revista noastră a făcut publică opinia lui Tudor Gheorghe cu convingerea că ea îl reprezintă pe artist. Înem totuși să ne delimităm de acest punct de vedere la care ne obligă realitatea discografică din rafturilor magazinelor muzicale.

(Urmare din pag. 24)

tru muncitorii schimbului doi care, în drum spre casă, au făcut un ocol de cîteva kilometri ca să poată vedea măcar sfîrșitul marifetării noastre. Și pentru ei, la ora unu și patruzeci de minute, s-a cîntat din nou „Trăiască România”. S-a adus acolo, în miez de noapte, un omagiu Eroulilor zilelor noastre, președintele Nicolae Ceaușescu, ctitorul României socialiste moderne. Spectacolul de la Birlad a dăruit recordul Vasluiului; s-a încheiat la ora două noaptea. Recordul duratei dar nu și pe cel al valorii. Altfel spus, s-a început cînd soarele era încă pe cer, apoi ne-am bucurat de răsăritul lunii care venea parcă din Prut și i-am prins căderea în inima Moldovei.

A doua zi cîteva dintre membrii cenaclului au fost musafirii elevilor de la Liceul Industrial numărul 2 din localitate. Au avut loc, de fapt, două întîlniri. Una în sala clasei a X-a M2, încăperea ce a fost transformată într-o casă a cărții. Cei mai tineri elevi, cititorii abecedarului, au susținut un spectacol de poezie. Afară, în curtea liceului, membrii cenaclului au cîntat în fața celor prezenți care, în acea zi de duminică, n-au stat acasă și au venit din nou la școală. În drum spre hotel, unde ne aștepta lumea, pentru obișnuitul rămas bun, ne-am oprit cîteva minute la casa memorială Gheorghe Gheorghiu-Dej. A fost un semn de prețuire față de tot ce a făcut bun pentru țara sa și pentru socialism eminentul revoluționar.

500 minute divine la Galați, care poate deveni public — campion de primăvară

Localități: Tecuci, 22 mai 1983, orele 17, stadionul din localitate; Galați, 23 mai 1983, orele 17, stadionul „Dunărea”.

Durate: 6 ore și 45 de minute spectacolul de la Tecuci, 8 ore și 20 de minute la Galați, record al manifestărilor din ultimul an.

Număr de spectatori: 12 000 la Tecuci, peste 25 000 la Galați. Calitatea spectacolelor: Foarte bună la Tecuci, fără seamăn la Galați.

Atmosfera: În ciuda condițiilor grele, stadionul fiind plin de apă, spectacolul de la Tecuci a fost unul dintre cele mai mari spectacole din ultima vreme, dorința oamenilor de-a ne avea în mijlocul lor, măcar o dată în zece ani, fiind hotărîtoare în confruntarea cu vitregele condiții ale momentului tecucean. La Galați, în fața unui stadion drept, ca un zid, muntele de oameni aflat aproape de scena cenaclului a folosit această priză directă, noi fiind fericiții martori ai celui mai fantastic spectacol din toată cariera Cenaclului Flacăra.

Noutăți: La Tecuci a debutat strălucit profesorul Vasile Ghica, prezentînd cîteva din aforismele sale. A doua zi la Galați, revenit la postura de folkist clasic, Vali Sterian a cîntat în premieră piesa „Concluzii”, pe muzica și versurile sale; Marius Bațu a susținut un recital la banjo. A debutat bine grupul feminin „Adelaida”; au cîntat Mihai Ochiu, grupul „Acropolis”.

Aportul organizatorilor: Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Galați, tovarășului Paraschiv Benescu, pentru modul în care s-a acționat în vederea satisfacerii nevoilor spirituale ale oamenilor muncii. De asemenea, mulțumim prietenilor noștri din organizația de tineret județeană, tovarășilor Virgil Ghindă și Ionel Petrea, aflați permanent în preajma cenaclului cu discreție și prietenesc atașament.

La Tecuci, ploaia puternică de dinainte de începerea spectacolului nu a mai deranjat pe nimeni, ca în alte dați. Setea de apă poate determina în mare măsură setea de cultură. Începem spectacolul pe o scenă îmbibată de apă, existînd toate condițiile unei electrocutări în masă. Publicul tecucean în haine de duminică încalcînd cu stoicism apa din bălțile gazonului „rupe” pe flancuri apropiindu-se știm că vor să fie cit mai aproape de noi, nu ne-au văzut niciodată în zece ani, dar ordinea e necesară pentru bunul mers al spectacolului. Tribunalele pe două părți, joase împiedică buna vizionare, din 12 000 de oameni dacă au văzut și auzit bine 1500. Și ei, tecuceenii, de fapt nu mai aveau nici o preferință. I-am ocolit timp de zece ani, sala polivalentă promisă, lăcaș de cultură atît de necesar, a apărut doar în gazeta „Munca” de acum doi ani, astfel că doar simpla prezență pe stadion a fiecăruia alături de Cenaclul Flacăra, în orice condiții, însemna totul. Astfel s-a inventat, cum zicea A.P., un nou stil de dans — dirt-rock and roll, astfel s-au cîntat cîntecele de țară, astfel s-au cîntat cîntecele de dragoste. S-au cîntat într-un singur cor cîntece de viață și de moarte, căci iarba după ploaie te ațîță. La viață, dar ea din moarte crește. Aburi calzi se ridicau pe inserat din pămîntul infierbîntat și părea că tot universul stă în acel moment într-un singur punct de sprijin. La lumina lunii, cețoasă și grea, scena metalică părea puntea umedă a unui vas pe care un marinăr cînta pentru marea de oameni „Să vinăm

lumina lunii”. Cînd spectacolul se apropia de final, poetul Adrian Păunescu a schimbat programul, revenirea fiind un omagiu adus oamenilor atît de dornici de acte de cultură adevărată, un omagiu oamenilor care nu atît de des pot să-și hrănească sufletele.

A doua zi, la Galați, poetul Adrian Păunescu și cîteva dintre membrii cenaclului au fost prezenți la Liceul de marină, liceu nou, datînd din 1975, unde s-a cîntat, s-a recitat, s-au pus întrebări, momentul „tare” fiind la cîntecul Ecoului „La o cană cu vin” unde la „bună seară” spus de Magdalena Finna și Tatiana Filipoiu, viitorii marinari au răspuns ca la comandă „Să trăiți!” O întîlnire mai mult decît plăcută. Cenaclul a continuat pe puntea vasului-școală „Steaua polară”.

La orele 16.50, pe un soare nebul, începem spectacolul pe stadionul „Dunărea”. Lume multă și mulți încă erau pe drum. Scena ni s-a părut prea aproape, dar acesta avea să fie un atît important pentru realizarea celui mai mare spectacol al nostru. Pe scenă o singură umbrelă de soare, sub care ne adăpostim cu rîndul, și un singur gînd — să apună soarele care ne bătea în creștete. Și deodată totul se rupe. Pe masa cenaclului sosește o cutie cu multe semnături și cu o inscripție: Adrian, desfă-o! Adrian Păunescu deschide, înăuntrul un porumbel. Îl pune pe masă, stadionul e în picioare, porumbelul e liber, poate să zboare, dar nu o face. Nu crede. De cite ori nu am fost fiecare în situația asta? Stadionul scandează brusc „Pace, pace!” Cîntăm: „Vom ține minte ziua și porumbelul care / Nici nu putea să creadă că are drept să zboare / Trăiască gălățenii ce ne-au trimis cutia / Trăiască libertatea, trăiască România!” Și porumbelul își ia zborul, se învîrte în jurul stadionului, în aclamațiile a 25 000 de oameni, pleacă apoi spre zări, să ducă vestea că toate arpile tinere din România sînt libere și doresc pacea. E momentul să mulțumim conducerii țării noastre, președintelui Nicolae Ceaușescu, pentru pacea și garanția libertății noastre. Am uitat de soare, de căldură. Spectacolul curge fluviu. Și din nou o trecere de nivel. Este ora 21. Ziua mai luptă cu noaptea. A.P. comandă: aprindeți luminile! Pe întreg stadionul, odată cu luminile de pe scenă, se aprind făclii. Mii de lumini înving încă o dată noaptea. Pe scenă sosește o tortă, o purtăm pe rînd în miini, cîntăm „Jurămînt la Putna”, „Trăiască duhul lui Iancu”, „Trăiască România”. Torta arde în fața scenei, după o oră se stinge, așa cum se va stînge și flacăra cenaclului... Totul e implacabil — viață și moarte. „Așteptăm să răsară Luceafărul. Va urca acolo sus, undeva... poate în dreptul meu, poate în dreptul dumneavoastră, poate în dreptul nostru, al românilor. Ochiul său rece ne va privi... și noi ne vom cutremura”. Acest bilet cere „Oă în metru antic” și la lumina Luceafărului de seară, stadionul recită. Ora 23.05. Adrian Păunescu recită noua sa poezie „Sonata luni la Galați”, pe fondul muzical al „Sonatei lunii”, în interpretarea lui Ionuț Văduva. Moment greu, de profunzime, trecut cu brio, o nouă treaptă urcată pentru publicul gălățean. După care, poetul Adrian Păunescu anunță: cei prezenți au urmăriți cu dragoste și luna și „Sonata lunii”.

La miezul nopții, Ștefan Hrușcă cîntă „Clopotul reintregirii” și „Rugă pentru părinți”. Stadionul cîntă; mă duc undeva în spate și văd un spectacol fantastic. Un cor de catedrală cîntîndu-și dragostea de țară, dragostea de părinți, la lumina lunii și a luminilor a mii și mii de ochi în lacrimi. Și cit de adevărat e, căci nu se poate implini una fără cealaltă. Un copil doarme în brațele mamei. E liniștit, nu-l deranjează stațiile, nici corul de 25 000 de tineri. E fericit că tatăl lui poate cînta „Fie piinea rea sau bună / Dunărea ne este mumă”.

În dimineața plecării din Galați, poetul Adrian Păunescu a fost invitat la Liceul de matematică-fizică „Vasile Alecsandri”: a luat cu el și cîteva colegi. Întîlnirea ne-a prilejuit plăcuta surpriză de-a cunoaște elevi excepțional pregătiți. Ca nicăieri, întrebările prof de elevi, aici, au demonstrat o profundă pasiune a ideilor, o permanentă grijă față de starea culturii române în raport cu cea universală, faptul surprinzîndu-ne plăcut mai ales într-un liceu cu un asemenea profil. Un cenaclu veritabil, a întîmpinat cenaclul. Profesori de elită, elevi de elită! Mulțumim.

La plecare, în fața hotelului, mii de oameni au venit să se despărță de cei dragi. S-au dat flori, autografe, s-au cîntat cîntece dintre cele mai reprezentative, despărțirea făcîndu-se ca între prieteni ce așteaptă cu nerăbdare revenirea. Vom reveni, i-am asigurat, căci nu vom putea uita nopțile cu luna la Galați. Vom reveni, probabil, în iunie.

Clipa cînd A.P. se va retrage din activitatea aceasta se apropie (17 septembrie 1983) și pină atunci el nu ne dă nici un răgaz. După aceea, numai răgaz!

DUCU BERTZI

Shakespeare, Beethoven, Brăila și tinerii

Localitatea: Brăila, 24 mai, stadionul municipal.

Durata: A început la ora 17 și s-a încheiat la miezul nopții. Deci 7 ore de spectacol.

Numărul de spectatori: peste 20 000. Calitatea spectacolului: Bună.

Atmosfera: Chiar de la început au fost unele greutăți care păreau că vor zădărnici bunul mers al lucrurilor. În

primul rînd scena care nu a fost construită și amplasată cum trebuie pentru o manifestare de asemenea dimensiuni. Stadionul din Brăila are o deschidere foarte mare (lumea ocupînd pină la refuz locurile din tribune) s-a creat senzația că s-au ținut de fapt două spectacole în locuri bine distincte. De asemenea, mai trebuie adăugat și faptul că era foarte cald la începutul manifestării noastre. Parcă toată căldura Bărăganului s-a revărsat aici. La toate acestea se mai adaugă și oboseala acumulată în acest turneu. Dar, după o scurtă perioadă de căutare, totul a reintrat în normal. Atmosfera a fost în continuă creștere. Pină la urmă, la Brăila putem consemna că a avut loc un spectacol foarte reușit.

Noutăți: A recitat elevul de 15 ani Cristian Tănăsescu în engleza veche un fragment din marea capodoperă shakespeariană Hamlet.

Aportul organizatorilor: Excelent. Cei care s-au ocupat de bunul mers al lucrurilor au reușit pină la sfîrșit să îndrepte toate necazurile, faptele s-au derulat normal. Mulțumim pentru toate acestea, ca și pentru suflul nou de care sînt cuprinși oamenii, conducerii organizației județene de partid Brăila, tovarășului prim-secretar Anton Lungu. Mai semnalăm munca devotată a conducerii organizației de tineret, tovarășului Andronic Marinache, prim-secretar al organizației județene de tineret prin ceea ce a întreprins ca lucrurile să se desfășoare cit mai bine, pentru ca tinerii să poată petrece o noapte de muzică și poezie împreună cu Cenaclul Flacăra.

Căldură mare aici la Brăila. Stadionul în care au început să vină oamenii încă din jurul prizei părea un vulcan incins. Lumea aștepta cu deosebit interes și nerăbdare semnalul de începere a spectacolului. A existat la Brăila o dorință formidabilă de participare (chiar dacă au existat și elemente care au încercat să tulbure bunul mers al lucrurilor) între cele două tribune a existat o mare concurență. Astfel s-a creat una din cele mai bune instalații stereo ale stadionului. Putem compara, și credem că nu exagerăm, prin tot ceea ce s-a întîmplat în cele 7 ore de spectacol, stadionul municipal din Brăila cu un mare ateneu de cultură și artă în care tinerii trăiesc drepturile lor, participînd la actul artistic. Este, dealtfel, ceea ce își propune și reușește să facă Cenaclul Flacăra. Nici un spectacol să nu fie identic cu celălalt, totul să se muleze după cerințele și gustul oamenilor. Aici, în Brăila, în tot timpul desfășurării, stadionul a fost în extaz. Beethoven la Brăila. Luna e sus și se cîntă pentru 20 000 de brăileni Sonata Luni. Și ca un argument al celor spuse de noi, să transcriem cîteva fraze primite de conducătorul cenaclului. „Sînt nespus de fericită că sîntei din nou la Brăila în mijlocul miilor de tineri care cu răsufierea tăiată așteptau să vă țineți de promisiune și să reveniți în frumosul oraș de pe malul Dunării. Nu m-am prezentat, dar nu cred că acesta e lucrul cel mai important. Aici, acum, în acest mare moment, noi sîntem toți la fel: tineri, buni, calzi, încrezători în viață, în oameni, în tot ceea ce este bun și curat, unii sîntem români, alții de alte naționalități, dar toți sîntem oameni. OAMENI în adevăratul sens al cuvîntului. Acum iubesc oamenii, simt că trăiesc pentru cei din jurul meu, nu cred că mai sînt singură și ghicesc că în piepturile tuturor bate aceeași inimă tinăra. La ritmul muzicii scadate se mai adaugă și bătăile inimilor noastre. Iubesc muzica, iubesc poezia. Vă mulțumim sincer de undeva dintr-un colț al inimii, iar ochii noștri verzi, albaștri, negri sau căprui vă privesc cu admirație

Mi-am permis să vă vorbesc în numele tuturor tinerilor fiindcă eu cred că aceleași sentimente le au toți cei prezenți aici. Florica, elevă la Liceul agro-industrial care a reușit să învețe ce înseamnă omnia și comunist am învățat să fiu”. Desigur, acest bilet a fost cel care ne-a căzut la întîmplare dintre miile de scrisori sosite aici, la Brăila. Credem noi că aceste rînduri formează în sine o cronică de cenaclu.

În altă ordine de idei, la Brăila am stat în noapte pină cînd stadionul a rămas trist și singur. Numai echipa noastră tehnică în umbră mai lucra la stringerea instalației. Aș vrea să spun cîteva cuvinte: zilnic se descarcă, se montează, se string și se încarcă în camion peste patru tone de instrumente. La toate acestea se mai adaugă cablurile instalației de sunet și lumini. Acești cinci oameni care asigură bunul mers al spectacolului se numesc: Costel Ionescu, Eugen Teodorescu, Cristian Nemuc, Mircea Muscaliu și Tiberiu Szucs care sînt conduși pe toate șo-

selele țării de șoferul Radu Constantin. Despre ei, ca ziarist, aș vrea să scriu cîndva un reportaj.

La Liceul „Nicolae Bălcescu”, Adrian Păunescu și cîteva cenaclisti s-au întîlnit cu liceenii specialiști în matematică și fizică. S-a cîntat pentru ei. Și asta numai după cîteva ore de somn...

P.S. La ora 14, hotelul Traian din Brăila a fost asaltat de sute și sute de tineri care au venit să-i vadă, să mai cînte o dată cu ei, să le ceară autografe membrilor cenaclului. Este o atmosferă tinerescă, care a înfrumusețat întregul oraș.

La închiderea ediției

Minunea numită Buzău

Intr-adevăr totul, aici, pe stadionul Gloria este o minune. Ne aflăm într-un imens amfiteatru înconjurat de peste 25 000 de buzoieni. Totul este înălțător. N-am văzut niciodată Buzăul la asemenea dimensiuni. Este o atmosferă nemaipomenită. Ca o replică, cei prezenți au început să cînte Pace! Pace! Pace! Pace! Pace! Pace! Pace! Adrian Păunescu programează cîntecul O șansă păcii. Într-un stadion Gloria din Buzău s-a transformat într-un glas al păcii, un mesaj către toată țara și, de ce să n-o spunem, un salut al păcii pentru toată lumea. Buzăul, în acel moment, a devenit o mare capitală a Păcii. Astfel spus, miercuri, 25 mai, Buzăul a devenit una din cele mai frumoase metropole ale muzicii și poeziei și păcii create în patria marelui creator al Păcii, Președintele Nicolae Ceaușescu.

„Am dori să nu mai plecăm”, „arta adevărată este cea care se face în cenaclul Flacăra și este de cea mai bună calitate”, „Buzăul iubeste cultura”. Și acesta-i adevărul.

Acum, noaptea, îmbracă orasul în întineric. Totul, de aici, de pe gazonul stadionului Gloria, pare o minune. Ea se numește Buzău cu toți oamenii lui.

Deocamdată ce putem spune este că este cel mai plin de dificultate spectacol la care ne-am angajat, lumea e așezată pe patru laturi ale stadionului, sînt mii de spectatori care au acceptat să nu vadă de-a lungul întregii seri nimic, ci doar să audă, pe gazon sint de asemenea mii de oameni, nervii noștri sînt întinși la maximum, ai lui A.P. la fel, e și sfîrșit de turneu, e și enorm de multă lume, e ca o apocalipsă frumoasă care vrea artă, pace, libertate, tinerețe. Un spectacol despre care A.P. crede că nu va putea depăși în intensitatea trăirii și în capacitatea de a exprima această trăire Satu Mare, Vaslui, Năsăud, Dej și mai ales Galați, dar care, față de situația dată, este o probă de dificultate supremă pe care, la ora transmisiei, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, o trec sprijiniți pe inimile fierbinți ale unor oameni excepțional de buni.

SORIN POSTOLACHE

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964.

PROGRAMUL CENACLULUI

Continuă Gala 1 000. În zilele următoare, pină la sfîrșitul lunii și în continuare în luna iunie, iubitorii de poezie și muzică tinăra din județul Călărași, din București și județul Mureș vor avea prilejul reintîlnirii cu membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra. Configurația probabilă a turneului nostru în perioada următoare este aceasta:

28 mai — CĂLĂRAȘI

29 mai — BUCUREȘTI — Arenele Romane

Pentru județul Mureș, programul se va desfășura probabil astfel:

1 iunie — SIGHIȘOARA

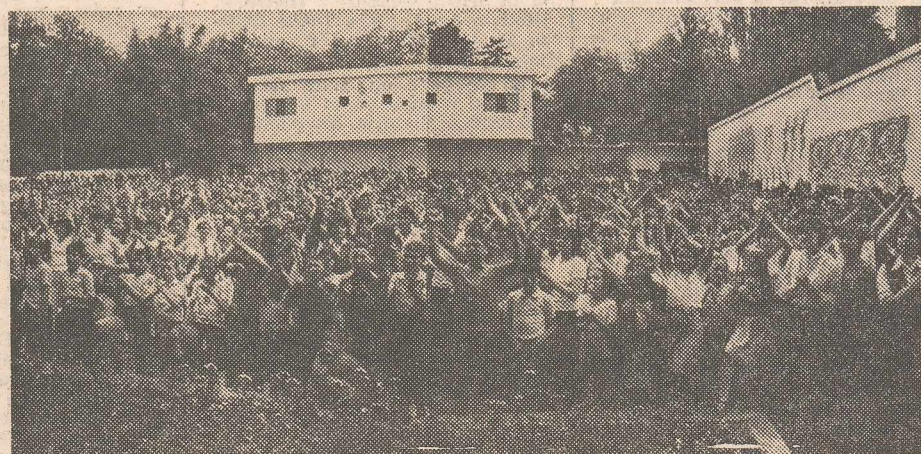
2 iunie — TÎRNAVENI

3 iunie — REGHIN

4 iunie — TG. MUREȘ

5 iunie — TG. MUREȘ

Eventualele modificări vor fi comunicate din timp

● **Procuratura generală:** „Referitor la scrisoarea Adrianiei Aldea din orașul Fieni, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatându-se că sint întemeiate s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare“.

■ **Ne scrie Ban Alexandru din Cluj-Napoca** în numele a 180 de muncitori ai secției ornamentale de cooperativă „Arta jucărilor“. Solicită reînființarea stației de autobuz și troleibuz de pe strada Paris, între stațiile Steaua Roșie și Clujana. S-ar evita astfel numeroasele întârzieri la serviciu a celor 180 de muncitori.

■ „Apelăm în prestigiu și competența revistei dv. rugându-vă a solicita forului nostru tutelar să ne comunice și nouă dacă ni se cuvine sau nu S.R.L.-ul“. (Grup de 17 semnatari de la întreprinderea de materiale de construcții Călărăși).

■ **Consiliul popular al județului Constanța — Inspectoratul comercial de stat** — ne anunță că sesizarea Mariei Moroiu din Cernavodă se confirmă, în parte. Pentru modul neglijent de păstrare a copiilor bonurilor de marcat, șefa de unitate Zlatev Doiciu a fost amendată convențional de organele de poliție iar conducerea I.C.S.M. Cernavodă a sancționat-o cu penalizare de 10 la sută pe 3 luni. Despre cum s-au rezolvat necazurile petentei — nici un cuvânt. Așteptăm!

■ Pe 4 pagini scrie de mină **Domide Leontin din Baia Mare** laudă inițiativa forurilor locale de a deschide magazinul „Metal“ din centrul vechi al orașului în care găsești aproape tot ce-ți dorești în materie de unelte agricole. Totuși, comentează D.L., cu toată cererea, lipsesc caielele și hamurile pentru cai (pentru ciini existând!).

■ **Subsemnatul Maiovschi Clement din București**, vă aduc la cunoștință următoarele. Fiul meu, Maiovschi Gh. este plecat militar. Garsoniera lui de pe strada Saridac nr. 25, bloc 25, scara 3, apartament 45, sector 6 mi-a dat atita bătaie de cap, cum nu vă puteți închipui: ori de câte ori plouă apa se infiltrează în pereții garsonierei. Mi s-a tot promis rezolvarea situației dar, deocamdată, nu am nici un semn că așa ar sta lucrurile.

■ **Întreprinderea minieră Aninoasa:** „Vă facem cunoscut că tov. Chișu Nicolae — care s-a adresat revistei dv. — nu s-a adresat unității noastre spre a solicita adeverința în cauză. Din evidențele arhivei rezultă următoarele date: în perioada noiembrie 1953 — noiembrie 1954 a lucrat ca vagonetar subteran în cadrul detașamentului carbo-nifer Aninoasa, iar între 1 ianuarie 1955 — 1 aprilie 1955 — a lucrat ca civil în funcția de miner“.

■ În numărul 46/19 XI 1982 al revistei „Flacăra“ a apărut o notă care descria starea jalnică a unei porțiuni de pe alea Nicolina Iași și despre pericolul public al circulației mașinilor grele pe această străduță. Vă informăm că de atunci și pînă azi lucrurile nu numai că nu s-au schimbat, dar s-au înrăutățit, între timp. Oare chiar nu se poate face nimic pentru locatarii acestui cartier? (Munteanu Ion, Iași).

■ **D.P.M.O.S. București:** „Referitor la încadrarea în muncă a Valeriei Niță vă facem cunoscut că solicitanta a fost repartizată la Universitatea București ca îngrijitoare“.

■ **Ionuș Ion din Poiana Tapului**, în numele a 26 de navetiști pe ruta Poiana Tapului-Brașov, propune cuprinderea în noul mers al trenurilor a următoarelor schimbări: trenul personal 2 006, cu plecarea din Brașov la 16,05, să oprească și în halta Poiana Tapului.

■ La 30 ianuarie a.c. s-a născut fiica mea Bălan Adriana iar la 7 februarie a.c. am depus actele pentru a mi se da alocația de stat. De la serviciul personal mi s-a spus că nu primesc alocația pe luna februarie, fără nici o altă explicație. De ce? (Bălan Valerian, om al muncii la întreprinderea de mașini grele București).

■ **Întreprinderea „Dero“ Ploiești:** „In legătură cu observația pe care ne-o face revista în nr. din 25 martie a.c. ne însumăm critica privitoare la termenul de garanție al detergentului DETIM, anunțându-vă că am luat măsuri pentru eliminarea deficiențelor. Totodată vă mulțumim pentru sprijinul acordat“.

■ Aș dori să mi se spună dacă este corectă condiționarea cumpărării unui aliment împreună cu altul pe care nu-l dorești! (Gălbenuș Nicolae, Găești-Dimbovița). Cum omul vine și cu alte întrebări, sugerăm să

Scrisoare comentată

Unde-i omul cu cheia?!

Ne scrie Albuș G. Ioan, în numele tinerilor din satul Orman, comuna Iclod, județul Cluj. „Avem un cămin cultural foarte mare, recent construit, însă simbăta, duminica nu ne putem bucura de el. Dorința noastră fierbinte este să avem și noi un astfel de lăcaș de cultură în sensul adevărat al cuvintului“.

Eram invitați insistent să venim la fața locului pentru a ne convinge că lucrurile, în ce-i privește pe ei, tinerii satului, stau chiar mai rău decît au reușit să aștearnă ei pe hirtie. Într-o sim-băta pe seară, am ajuns în amintitul sat, însoțiți de instructorul comitetului județean al P.C.R., Rusu Laurențiu. Sat retras, parcă rupt de lume (poate și pentru faptul că pe aici nu trec „ratele“ din pricina drumului foarte prost care face legătura cu șoseaua spre Cluj-Napoca). Și totuși, în drumul nostru am depășit cu mașina, grupuri, grupuri de tineri care veneau, la sfîrșit de săptămîină, acasă, de la Cluj-Napoca. Este satul cu cea mai mare natalitate pe județ, chiar dacă el e mărunț ca așezare — 256 gospodării sint cu toate. Se adună aici, la sfîrșit de săptămîină, peste 300 tineri între 14 și 30 ani.

Cum sosim se și dă semnalul și sintem înconju-rați de vreo 50 de tineri. Lucru ușor, dealtfel, căminul lor cultural fiind închis se adunaseră peste drum, la bufet. Povestea asta durează de multă vreme. Nimic nu s-a mișcat însă. Căminul lor, lată, stă mare și frumos cu porțile închise — cel mai adesea deschizîndu-se pentru nunți. În sala mare (de la intrarea căreia s-a găsit, în final, omul cu cheia!), erau îngrămădite mese și scaune; alături, într-o cameră separată era ținută vesela ce se închiriaza la nunți. Doar cîteva baluri, și acelea, după cîte discuții, și un singur film au avut în aproape un an de zile!

Sint gata să pună ei, de la ei bani să-și cumpere o masă de tenis, un magnetofon (au dat unei orchestre 4 000 lei într-o singură seară!); ei s-ar organiza, ar prelua unul dintre ei cheia (mult căutată cheie a căminului, care nu se știe niciodată pe la cine se află), ar organiza și echipe de ordine...

Ce ușor ar fi deci să fie ajutați acești tineri să-și organizeze, în satul lor, activități culturale dacă ar exista nimic altceva decît spirit organizatoric.

fie ascultat de cei din conducerea locală.

■ **Consiliul popular județean Olț:** „În prezența petentului Dogaru V. Neagu din Stoicănești s-a stabilit ca acesta să lucreze fie la un chloș alimentar, fie la ralonul de încălziminte al magazinului Stoicănești — la alegere“.

■ **Cooperativa „Tehnică“ Roman** ne anunță că s-au făcut investigații privind sesizarea lui Corneliu Tiron din Roman și s-a constatat că acesta nu a solicitat efectuarea lucrării prin cooperativa ci printr-o persoană particulară așa incît sesizarea lui C.T. nu are temel.

■ „Sint una dintre cei aproape o mie de vizitatori ai ștrandului Ciurel din prima lui zi de funcționare în noul sezon. Am constatat cu plăcere că în comparație cu alți ani calitatea apei din bazin este mult îmbunătățită, după cum zona verde este bine îngrijită, totul în jur strălucind de curățenie și prospețime. Mai mult, responsabilitatea ștrandului, Virginica Constantinescu, în afara rezolvării problemelor din această unitate, și-a făcut timp și pentru o frumoasă grădina de legume. Dar neplăcut este faptul că vin la acest ștrand și destul înși certaiți cu normele de conviețuire, provocînd scandaluri. De aceea rugăm organele de ordine să-și facă apariția cit se poate de des pentru punerea la respect a celor certaiți cu buna cuviință“. (Sabău Ana, strada Virtutii nr. 6 București).

■ **D.P.M.O.S. Hunedoara:** „Privind sesizarea lui Iosif Halmi vă comunicăm a Comisia Centrală de pensii a aprobat, printr-o adresă, să nu se mai recupereze debitul avînd în vedere particularitatea cazului, astfel că sumele reținute i se vor restitu“.

■ De ani de zile în librăriile din orașul nostru se practică un comerț condiționat. Dacă apare o carte bună imediat este pusă într-o pungă în care se mai adaugă o carte nevandabilă. Grav este că procedeul s-a extins și în comerț. De exemplu, la alimentara „Rapid“ cine vroia să cumpere două pachete de cacao trebuia, obligatoriu, să cumpere o sticlă de vin și un pachet de biscuiți. Mă întreb, cînd se va face ordine și în aceste sectoare? (Petre P. Stelian, Arad, Piața Vasile Roați 15, bloc G., scara C, apartament 7).

■ **Ne scrie un grup de oameni ai muncii de la Combinatul chimic Victoria, navetiști din Arpașul de Sus.** Cu sprijinul combinatului încă din anul 1978 a fost construit un drum pietruit între localitățile Ucea de Sus și Arpașul de Sus, pe o distanță de 5 km, reducîndu-se astfel traseul autobuzelor de la 20 la 10 km. Ne roagă să intervenim pentru a se prelungească traseul cursel de la Ucea de Sus la Arpașul de Sus — mai ales că sint foarte mulți elevi navetiști care nu au cu ce ajunge la școală decît prin niște eforturi uriașe — drumul lor fiind încă în bună stare, față de traseul ocilitor existent. Sintem convingși

Răzuș Jean.

■ **Constantin Crăciunescu din comuna Găgești județul Vaslui** solicită sprijin pentru a-și procura cauciucuri, camere și segmenti cromati pentru o motocicletă „Mobra“.

■ **Consiliul județean al sindicatelor Caraș-Severin** ne anunță că, într-adevăr, Nicolae Grozav — care s-a adresat revistei — din satul Girboveț, a fost pus pe drumuri fără nici un fel de justificare. S-a stabilit, împreună cu conducerea unității la care lucrează — Șantierul Rovinari — să nu mai fie trimis în deplasare și să se fiină cont de indicațiile spitalului Caransebeș, în evidența căruia se află.

■ **Orescov Ilie din Piatra Neamț** propune, în vederea eliminării oricăror suspiciuni privitoare la plata întreținerii, ca pe fiecare scară a blocurilor să se monteze cîte un contor pentru încălzire și un altul pentru apa caldă și rece. Este o idee!

■ „In fața imobilului din strada Cozia nr. 3, defectîndu-se o conductă de apă, au venit după cîteva săptămîni lucrătorii de la ICAB. Au excavat pămîntul, au sudat conducta, după care au plecat, lăsînd în urma lor o groapă de toată frumusețea.“ (Eugen Jenică Popovici, București).

■ **ICS Metalochimice Constanța:** „Referitor la scrisoarea lui Neagu Potlog din comuna Girliciu, prin care solicita sprijin pentru cumpărarea unei butelii pentru gaze lichefiate vă comunicăm că cererea sa a fost aprobată, urmind ca din primul lot pe care-l vom primi să fie soluționată“.

■ **Ne scrie Vințu Dumitru din comuna Letea Veche, județul Bacău**, în numele tuturor locuitorilor comunei. Cîndva, comuna lor era legată de Bacău printr-un pod de piatră peste riul Bistrița. Odată cu hidrocentrala a dispărut și podul. De atunci, ca să ajungă la oraș, trebuie să ocolească pe jos 10 km sau să treacă prin vadul Bistriței, apă în care s-au înecat, în timp, 6 copii care mergeau la școală. Reconstructia podului este mai mult decît necesară pentru oamenii comunei — subliniază V. D. Să sperăm că și cei în măsură să rezolve această veche cerere vor ajunge la aceeași concluzie.

■ **Consiliul județean al sindicatelor Ialomița:** „Analizînd împreună cu conducerea unității situația Cristinei Fuioga, care nu și-a găsit un alt loc de muncă, s-a cerut avizul centralului pentru a fi reincadrată. S-a comunicat petiționarului să se prezinte la locul de muncă“.

■ **C.A. Avădanei din municipiul Gh. Gh. Dej** sesizează un fapt care poate fi luat și ca o propunere pentru forurile locale. De cînd a luat ființă cartierul în care locuiește — 6 Martie — a fost construită și o moară care, la acea vreme, era pusă în funcțiune de forța apei. Intre timp însă, s-a modernizat, fiind trecut pe curent electric. Propune revenirea morii la starea inițială!

■ **Consiliul popular județean Cluj-Napoca** ne comunică, referitor la sesizarea unui grup de fochiști de la Fabrica de che-restea Valea Iernii, privind lipsa apei minerale, că sesizarea este reală și întemeiată. Drept pentru care s-au luat măsuri corespunzătoare de rezolvare a problemei prin cooperativa de consum Valea Iernii.

■ **Monica Barbu, domiciliată în orașul Mediaș, județul Sibiu**, dorește să dea examen de admitere la facultatea de geografie-germană. Cum a terminat liceul în urmă cu 3 ani, manualele ei nu mai sint valabile — pe cele de germană le caută. Nu a reușit să-și procure decît pe cel din anul II. Roagă pe această cale sprijin pentru a și le procura.

■ **Mai mulți locatari ai Asociației nr. 17 din municipiul Tirgoviste, cartier Micro-6**, roagă pe cei în drept să dispună verificarea calculului cotel de întreținere pe apartamente cit și unele necazuri privind modul cum întreprinderea de gospodărie comunală și locativă se achită de obligațiile ce îi revin. Totodată, dorește să se verifice dacă Sala sporturilor, Autobaza 1, Depozitul de lemne, IGO își achită cota parte din întreținere intrucît aceste unități sint racordate la centrala termică a asociației lor.

■ **Consiliul popular al municipiului Brașov:** „COM-ul din cadrul Întreprinderii Tractorul a pus în discuție situația familiei Bularca și a hotărît să fie luată în evidență pentru acordarea unei locuințe de serviciu“.

■ **Direcția sanitară a județului Constanța** ne anunță că nu a reușit să-l găsească pe petentul Popa Gh. din Mangalia dar că, imediat ce își va face apariția va fi ajutat pentru a fi internat unde solicită.

■ **24 de locuitori ai comunei Borșa, județul Maramureș**, ne sesizează un fapt a cărui rezolvare, pare-se, s-a împotmolit din cine știe ce pricini birocratice. În 1978 consiliul popular comunal a adus un utilaj S-1500 — pentru a lărgi strada Valea Tisei, pe o distanță de 2 000 metri. S-au găsit cîteva locuințe care nu au acceptat să-și tragă gardurile din lemn mai înspre curte și de atunci, lucrurile au început — cu toate anchetele care s-au făcut la fața locului, cu toate promisiunile că lucrurile vor demara. Cum pe această stradă abia se mai poate circula, cei 24 de semnatari — și întreaga suflare a comunei — speră că de această dată semnalul lor va fi recepționat cum se cuvine!

■ **Trițoi I. Ion din comuna Tulnici, județul Vrancea**, este impacientat de faptul că dosarul său de pensie — nr. 56257 — trimis de DPMOS Vrancea, Ministerului Muncii, s-ar fi pierdut. Motivul? Nu a primit nici un răspuns de la M. M. Cum omul și-a pierdut complet capacitatea de muncă, și cum rezolvarea situației sale trenează, rugăm pe cei în drept să-l ajute să iasă din acest impas.

■ **Procuratura județeană Ialomița:** „Urmare scrisorii lui Gora Mihail din Sighișoara, județul Mureș, trimisă de dv. pentru verificare Procuraturii județene Ialomița, vă comunicăm că, verificînd actele și lucrările dosarului de cercetare penală al Militiei județene Ialomița privind pe invinuitul Costăchescu George ș.a., invinuți pentru săvîrșirea infracțiunii de distrugere contra avutului particular prevăzută de art. 217 al. 1 cod penal, am constatat că cele sesizate sint întemeiate, intrucît cercetările penale nu au fost efectuate în mod operativ, fapt pentru care, prin rezoluția din 29 aprilie a.c. plîngerea a fost admisă. În consecință, s-au luat măsuri corespunzătoare, astfel că cercetările au fost terminate, dosarul cauzei fiind înaintat la data de 20 aprilie 1983 Procuraturii județene Ialomița cu propuneri de trimitere în judecată a invinuitorilor. Dosarul va fi soluționat în termen legal, prin trimiterea în judecată a celor vinovați“.

■ „Mă numesc Dogaru Gheorghe, locuiesc în comuna Greci, județul Tulcea, sint profesor la școala generală din localitate. Am primit unul din apartamentele celor două blocuri date în folosință în anul 1981. De atunci și pînă în prezent am necazuri cu dormitorul pe care nu-l pot folosi decît vara. Motivul? Constructorul a uitat să lase gură de evacuare a hornului. Eu nu pot folosi hornul de la dormitor care e infundat. Am încercat singur să-mi rezolv problema, dar n-a fost posibil. De aceea, vă rog pe această cale să interveniți la IJCL Tulcea, secția Măcin, să-și plece urechea la rugămintea mea intrucît de doi ani stau în aceste condiții“. Ceea ce și facem, gîndind că ar fi păcat să mai vină o țară peste profesorul Dogaru fără ca starea hornului de la dormitor să nu fie pusă la punct!

■ **I.F.E.T. Arad:** „Referitor la nota critică apărută în nr. 15 din 15 aprilie a.c., vă comunicăm: din vina unor oameni ai muncii din întreprindere nu s-a răspuns în termen sesizării tov. Ciocan Ion. Împotriva acestora s-au luat măsuri disciplinare, iar cazul a fost prelucrat în colectivul de conducere. S-au luat de asemenea, măsuri ca în cel mult 7 zile să se facă remediile necesare, să i se expedieze un produs corespunzător. Contravaloarea cheltuielilor suplimentare făcute de tov. Ciocan (cel care a făcut sesizarea) va fi restituită, urmind a fi recuperată de la cei vinovați“. Vă mulțumim pentru operativă rezolvare!

Pagină realizată de GEORGETA ȘTEFĂNESCU

● „FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

1

Caut, de câteva zile, un martor a cărui depozitie poate fi hotărâtoare în redeschiderea unui proces închis. Am parcurs câteva sute de kilometri cutreierind orașul de la un cap la altul, am cunoscut un paznic, o judecătoare, un trompetist, o cântăreață de operetă, un deținut, o dactilografă, un profesor universitar și mai mulți soferi.

Paznicul face naveta într-una din comunele suburbane. Când vine la serviciu încaută pantofii de sărbătoare. La cămașa cadrilată cumpărată de femeia lui cu ocazia încadrării la ocaz a renunțat în favoarea unei jachete din lină aspră mai potrivită locului de muncă. Este un paznic model. Are și păcate, ca orice om. De bază rămâne faptul că păcatele acestea îl privesc numai pe el. Așa e rinduită viața. De pildă, acum. A alungat niște copii, fiindcă nu-i cunoștea. Când cunoști un copil, nu-l alungi. Îl educi. Adică îl spui tatălui și tatăl știe să-l aducă pe calea cea bună. Uite tată cum e bine, cum e rău, așa și așa. De la caz la caz, îl tragi de urechi sau îi dai două la fund. Unui copil străin, din alt cartier, ce să-i faci? Tu râmii cu geamul spart, iar el, copilul, cu o apucătură urită. Așa e rinduită viața. Omul trăiește într-un colectiv. Dacă nu-i colectivă, viața se risipește, se usucă și moare. Omul întoarce spatele și trăiește numai pentru el. Dacă vecinul e prădat, el trage oblonul. Cu obloanele închise, viața nu mai e viață. O fi piinea mai albă, dar viața-i neagră. Asta ar trebui să-o știe controlorii care, după părerea lui, nu se trag din țărani, ci din trântori. Un controlor l-a prins chipurile dormind. Cum a făcut? S-a uitat pe geam. Nu-și inchipue ce-ar fi putut vedea. Apoi a chemat și pe alții să vadă. Au ris și au scris în procesul-verbal, iar procesul-verbal l-au trimis la el în sat ca să-l facă de pomină și să plătească 500 de lei amendă. Pe controlor ar fi putut să-l dea de-a berbeleacul pe scări. Scăpau de el 200 de oameni cumsecade. Dar viața e rinduită așa: el ar fi intrat la pușcărie și are șapte copii. S-a gândit la ceilalți două sute, dar mai înainte și-a pus sufletul lângă copiii lui. Așa stau lucrurile. Iar dacă unuia dintre vecinii ce-au semnat procesul-verbal fără să se uite o să-i fie spartă mașina, el trage oblonul. Fără să se culce însă. Asta a făcut controlorul: i-a dezbinat. Truda-i amară, dar lumea, dacă știe cum, poate fi frumoasă.

2

Deci, așa se rinduește viața. Când un judecător e trist, cel mai nimerit lucru în momentul acela este să-i dai pace. Mihănea nu-i reglementată de Codul de procedură penală. Ca să scape de puterea ei trebuie să-o străbată pînă la capăt. Procedind în același fel, zice, în două împrejurări fundamentale din activitatea mea, prima oară am re-purtat cea mai strălucitoare victorie a carierei mele, iar a doua oară cea mai cumplită înfringere. Acum, victoria nu mai contează. Am avut încredere în țărnia intuiției mele și am procedat în ambele cazuri cum mi-a dictat conștiința. Rezultatele sînt opuse ca poliul pământului. Să-ți fii credincios ție însuși? S-ajung să mă îndoiesc de orice? Chiar și de mine însumi? Garantiez de trecutul meu. Pînă aici — asta sînt. Dar peste un an? Dacă fiica mea, speranța și țărnia mea morală, va fi între viață și moarte, și salvarea ei, la ora H, depinde exclusiv de iscusința mea de a stringe în grabă să zicem treizeci de mii de lei, contravaloarea unui medicament unicat, și exact în clipa aceea intră cineva la mine și-mi pune sumpă pe masă cu o condiție... Ce fac? Îl refuz? Fata mea moare și-mi dau seama după aceea că ea a fost ancora conștiinței mele și o iau razna... Cum e mai bine? Sîntem cinstiți numai cei pe care viața nu ne-a încercat în chip și fel? Cum voi judeca de-acum înainte? Cu teamă? Voi reprima glasul conștiinței? Să nu mă sperij de o înfringere? La a doua, la fel de gravă, voi fi dat afară...

Da, viața se rinduește și așa. Când un judecător e trist, cel mai nimerit

lucru în momentul acela este să-i dai pace.

3

Si o întâmplare nostimă: Asist la discuția dintre un reprezentant al unei instituții centrale, cu sarcini de îndrumare și control, și un adjunct al instituției subordonate. Trimisul de la centru povestește întâmplări petrecute cu treizeci și cinci de ani în urmă. Faptele ne captivează, pe adjunct, pe mine, și mai mult decît pe amîndoi pe însuși comentatorul lor. La un moment dat, adjunctul se schimbă la față și întrebă:

— Se pare că am terminat aceeași facultate. Ce promoție sîntei?

— 1950.

— La fel ca mine. În ce oraș?

— București.

— Înceamnă că am fost colegi.

Fuseseră într-adevăr colegi. Poate și prieteni. Sau adversari... Lucrurile se petrec și în acest fel.

4

Am cunoscut un deținut de drept comun. Miinile și boneta vîrgată le ascundea sub masă. Capul chilug și lunguieț se prelingea într-un trup firav și aburos. Semăna cu un bulb de praz. În tinerete scria denunțuri la un ziar bănățean. Cunoștea o multime de

curmat orice serviciu și ce a urmat știți. La fiecare două zile, miliția era în fața casei noastre. Fratele meu era trimis să mă urmărească prin parcuri și să le dea raportul. Îl uram. Și-a petrecut adolescența urmărindu-mă pe mine. Era student la conservator și continua să mă supravegheze și să raporteze fiecare pas al meu. Cu cît eram mai strict controlat cu atît îmi făcea plăcere să le fac în necaz. El, tontul de frate-miu cel puțin, era convins că fac cine știe ce afaceri, cum vorbeau vecinii. Stătea nopti întregi de pîndă, așa cum s-a întimplat într-o iarnă. Îl știam ascuns undeva în zăpadă. Tremuram eu, dar știam că el tremură și mai și. Cine te-a trimis, îmi spuneam, să te îngrijească dacă te vei îmbolnăvi. Dar n-a fost așa. El s-a îmbolnăvit, dar de îngrijit l-am îngrijit eu. Am crezut că moare. Două luni nu m-am mișcat din spital și în tot acest răstimp nu cred să fi dormit în total, puse orele de somn cap la cap, o jumătate de zi. Ziua eram femeie de serviciu și noaptea îl vegheam pe el. Doamne, cum îl mai iubeam! Nu scotea o vorbă și privindu-l cum se stinge, uite așa îmi zvicnea gîtul de lacrimi. Am rămas la spital pe postul de femeie de serviciu, și după externarea lui. Parcă trecuse peste mine o viață de om. Și n-aveam

Legea ne apără, să o cunoaștem, să o respectăm!

Căutînd un martor

oameni și faptele acestora în amănunțime. Am fost un romantic, zice el. Spunea totul și nu cîștiga mai nimic. S-a ales în schimb cu o multime de dușmani. N-a fost prevăzător să rămînă curat și cei pe care i-a denunțat l-au băgat azi în închisoare. Are atîția dușmani și atîtea fapte de care acestia se pot lega încît nu crede să mai iasă vreodată la lumină. Iată de ce este zgîrcit cu informațiile. Dacă ar spune jumătate din cite știe, populația din orașul lui de bastină s-ar împărți în două: în directori generali și în pușcăriași. Dacă ar spune cealaltă jumătate de cunoștințe, populația urbei tot în două ar rămînea împărțită, doar că directorii generali ar intra la zdup iar deținutii ar deveni directori generali. Totul e ce spui și cît spui, zice el.

5

Eram hotărît să nu cred un cuvînt din cite auzisem vorbindu-se pe seama acestei femei ai cărei ochi frumoși nu se mai uscaseră de lacrimi pesemne de ani de zile dacă nu mi-ar fi spus chiar ea: Tot ce-ați auzit în legătură cu mine, dacă spunei că ați stat de vorbă cu vecinii, este adevărat și probabil că încă n-ați aflat totul. Nu mă pot ierta. Au trecut de atunci 16 ani. Am acum 36 de ani, am îmbătrînit, și eu și ei, dar de iertat nu mă iartă. Îmi petrec nopțile, cum vedeți, bătînd la mașină, nu primesc bărbați în casă, prietene n-am avut niciodată, diminetile merg la slujbă și găsesc timp să fac și diferite cumpărături și multe alte servicii pentru oricine îmi solicită ajutorul și mi-l solicită cît se poate de des, ca un drept al lor, și totuși nu mă iartă. Cu cît sînt eu mai îndatoritoare cu atît sînt ei mai intoleranți. După moartea subită a părinților mei am fost adoptată de întreaga stradă. Nu pot spune că duceam lipsă de ceva. Ne ajută fiecare cum putea pe mine și pe fratele meu. Aveam adică ce minca și de frig n-am tremurat. Dar mergeam, nu mergeam la școală nu interesa pe nimeni. Important era că n-aveam corijențe. Eu aveam grijă de copiii bolnavi rămași acasă, făceam cumpărături, plăteam gazele și lumina pentru toată lumea, băteam covoarele, cumpăram sifoane, eram trimisă la cozi... Și invariabil n-auzeam decît: Dacă ești harnică și cuminte pînă la urmă o să-ți găsim un soț bun! Mulți aveau băieți de ingurat, dar ei nu erau de nasul meu! Am

6

Dar, dragul meu, domeniul care iată de o jumătate de veac aproape constituie obiectul preocupărilor mele este un domeniu științific și în știință totul este relativ. Or, dacă în știință trebuie să ne îndoiim, ba chiar e folositor a ne feri de a emite certitudini, dă-mi voie să așez sub semnul hazardului întreprinderea dumitale. Cautî un martor. Bun. Să zicem că eu aș cunoaște cite ceva și ți-aș încredința ce știu. Pot fi eu sigur că dumneata posezi discernămintul de a folosi corect și în spiritul adevărului informațiile pe care ți le furnizez? Printr-o invitabilitate care aparține vietii și firii omenestii, unele lucruri nu ți le voi putea spune, sau le voi menționa în treacăt și trunchiat, ele aparținînd intimității mele. Dumneata vei ajunge în cele din urmă să le cunoști în totalitate și mă vei acuza de rea-credință în cel mai bun caz. Facultățile dumitale obiectiv limitate în investigarea adevărului se asociază cu handicapul meu de a putea fi sincer în întregime. Ce-ar putea rezulta de aici. Te gîndești puțin? Te rog să te gîndești. Nu acum. Acum nu poți înțelege totul dintr-o dată. În singurătatea dumitale, bănuiesc că posezi una, ca orice om. Mai degrabă ți-aș pune la dispoziție un secret al științei decît să-ți dau pe mină un om. Ca majoritatea semenilor dumitale dispui probabil de suficientă aroganță ca să-ți inchipui că în materie de oameni n-ai secrete. Dacă te simți jignit, să-mi atragi atenția să încheiem discuția. Să admitem totuși că dumneata ești de bună-credință și un ge-

niu în domeniu. Nu-mi poți cere un lucru de care eu insumi mă îndoiesc. Fiindcă dacă nu m-aș îndoi, l-aș fi spus demult organelor de anchetă. Sper că înțelegi și ești de acord cu mine. Dacă am admis că ești geniu în materie, musai să înțelegi. Teoretic. Deoarece toată discuția noastră este pur teoretică eu necunoscînd absolut nimic din ce vrei dumneata să cunoști. N-aș fi vrut să plec de la mine cu neclarități de principiu.

7

— Tovarășul Cristache?
— La telefon.
— Ia să vedem dacă ghicești cu cine stai de vorbă?
— Aveți o voce plăcută...
— Ei, ei... Continuă! Dacă am o voce plăcută?...
— ???
— Ești teribil! Pe cuvîntul meu! Cîntăreața... Cîntăreața de operetă... Așa. Vezi că ți-ai amintit? Credeai că scapi de mine! Lumea e mică, draguțule! Ai nevoie de un martor amuzit... Ai fost ingrat cu mine, dar mi-a trecut. Ea te-am iertat. Ai martorul!
— De unde știți despre ce este vorba?
— Nu ți-am spus că eu știu tot măcar că nu ies din casă? Ai martorul și gata!

— Nu, serios. De unde știți?
— La uită-te la el! În loc să topăie de bucurie și să pupe mina unei femei de 80 de ani față de care s-a purtat necuviincios și ea l-a iertat el o ține pe-a veche: Nu, serios. De unde știți?... Știu! Asta contează. Și fă bine de-ți manifestă entuziasmul pînă ce nu mă răzgîndesc.

— Îmi cer scuze!
— Crezi că-ți merge? Nu-i de ajuns!... Zău aș vrea să văd o dată cum arăți. Cred că ești posac și usuz ca un arici. Era să spun ca un bursucel, dar n-am văzut în viața mea cum arată un bursuc. Nu zic, n-am văzut nici arici, dar...
— Cum îl cheamă pe martor?
— Îl cunoști!
— Cum îl cheamă?
— Ți-am povestit eu de el. Trompetistul... Cel mai bătrîn trompet din țară. 93 de ani...
— Spuneți că nu lese din casă?
— Nu iese. Dar e cumsecade și lucid încă... Scrii reportajul despre el și aranjez eu să spună tot ce-ți trebuie. Numai să nu mă amesteci și pe mine...
— El nu știe ce trebuie?
— Nu! Dar îi spui dumneata... Ți-am spus că-i cumsecade. Fericitule!

8

— Știți de cînd vă caut?
— Știu. Mi-a spus paznicul... Și Cela...
— Dactilografa?
— Da.
— Și mai cine?
— Și alții... Profesorul...
— Profesorul ce v-a spus?
— Același lucru: să vă caut.
— Și totuși, dacă nu vă găseam eu?...
— Am fost mereu plecat în cursă...
— Pe Cela de cînd o cunoașteți?
— N-o cunosc prea bine, sînt prieten cu fratele ei.
— Din închisoare?
— Da... Și după...
— Mai e bolnav?
— N-o să mai cînte niciodată.
— Ce-a furat?
— N-a furat...
— Cunosc povestea. Depuneți mărturie?
— Pentru asta am venit: să discutăm.
— Sîntei exact cum mi-am închipuit. Disciplinat și binevoitor... Dar nu văd ce-am mai putea discuta.
— Tocmai asta e. Nu eu sînt martorul principal. Dar v-aș putea ajuta să-l găsiți.
— Cine v-a sfătuit, nu v-a sfătuit bine.
— Am fost sfătuit să vă caut și dacă nu mă găseați dumneavoastră, aș fi venit singur. Dar nu eu sînt martorul pe care-l căutați. Vă promit că vă voi ajuta și am să mă țin de cuvînt. Voi găsi martorul de care aveți nevoie. Așa a fost. Acum trebuie să-o iau de la început. Cel puțin nu mai sînt singur.

NICOLAE CRISTACHE ■

Drumul ce duce „de vale” spre centrul localității trece chiar prin curtea acestui țăran pe care, din întâmplare, l-am vizitat. Însă, pe aici își au drum spre acasă chiar și animalele. Mai ales caii. Am deschis și eu poarta dinspre livadă. De-acum aproape toți pomii legeraseră fructe. Doar gutuii, înfloriți mai devreme ca de obicei, după spusele gospodarului, își lăfăiau rozul peste verdele-negru al frunzelor. O casă, o masă mereu așteptîndu-și oaspeții (aveam să aflui că oricine e binevenit în casa dumnealor) și citeva scaune. Toată această ordine te invită la odihnă. Numai gazda, o femeie cu inima ca „spirtul”, deretică tot timpul. Când în grajd (unde de curînd i se mai înmulțiseră capetele de vite cu încă unul), cînd în magazie, cînd la cloștile cu pui, cînd în bucătărie. Ea este mereu prezentă și mereu trecătoare. Nu-și face niciodată însă lipsită prezența. Te imbie în treacăt să gusti ceva. ba chiar îți declară că îi ești drag (dacă se întimplă să-i și fii). Și peste încercarea de-a te familiariza cu spiritul de gospodar al

Au înflorit gutuii mai devreme...

familiei Omeghi din Fieni (Dimbovița) se-aude dinspre vale un muget de inse-rare. Soții Omeghi își vîd de treabă. Costică Omeghi, bărbatul de nădejde al casei, de-al cărui tonus te molipsești cu voia sau fără voia ta, își strigă nevasta alintînd-o. Mereu o cheamă și o recheamă. Jenița Omeghi, iute ca apele de munte, știe să-și dozeze bucuriile și tristețile încît oricine o privește abia că n-o uită curînd. Povestește despre copilărie iar din cînd în cînd își amintește că întotdeauna pe fiii săi (Ion și Eugen) i-a învățat să muncească și să respecte munca altuia. Fără muncă, zice Jenița Omeghi, nu cred că ajungeam să fac ceva. Dar n-am pregetat niciodată. Chiar dacă a fost greu. O ascult și mi se pare că vorbește Vitoria Lipan. Aceeași dîrzenie, aceeași dorință de-a triumfa adevărul, aceeași ospitalitate țărânească. Are

însă un păs. Care? Nu-i place prenumele pe care-l poartă. Și-ar fi dorit unul mai apropiat de țărani, mai cald sau, cum singură zicea, mai pe buzele tuturor.

Dintr-o dată dispăre. Dinspre deal vin nori de ploaie. „Numai de-ar ploua” revine în discuție Eugenia Omeghi. Între timp am vreme să aflui că livada ce se întinde în jurul casei și încă mai departe, este sursa de venituri a gospodarului din Fieni. Majoritatea pomilor sînt meri. În fiecare toamnă de-aici sînt adunate tone de fructe pe care le valorifică fie prin livrare către stat, fie prin calitatea de producător pe care o are. Dar, pînă ar ajunge în piață, merele trebuie depozitate. Pivnița are tot felul de dichisuri. Pe sub talpa casei trece un pîrișă care ține mereu umiditate în pivniță, iar ventilația trebuie controlată zi de zi.

Era începutul lui mai și umbra merelor

vechi începea să scadă.

Putîn zbircite încă se mențineau sănătoase. Eugenia Omeghi se pregătește pentru o nouă călătorie spre piețele Bucureștiului. Gospodăria familiei Omeghi nu este singura instărită din Fieni. Cum de-au ajuns aici fienezii? Prin muncă și pasiune pentru cultivarea fructelor. Zona le permite această indeletnicire și ar fi păcat să nu-și valorifice resursele. Plecînd, pe-aceși poartă, eu, copil de țăran al cîmpiei, mi-am reamintit de zilele în care trecerea unui car cu mere prin sat lăsa în urmă un parfum pe care îl adulmecam cu nesăț din aer. Și, fără să mă mir că pivnița cu mere îmbătașe sufletul de aromă, mi-a revenit în minte o strigătură pe care muntenii o tot repetau pe ulițele satului: „Hai la mere roșioare / bune pentru domnișoare / hai la mere cu lăstari / bune pentru fete mari”. Dar mărul din care mușcam mi-a inundat curatul cer al gurii și glasul îndepărtat al gazdei ce-mi urmărea plecarea mă rechema în livadă.

IOANA PROCA ■

Dinu

Dinamo sau Craiova?

aceasta-i intrebarea

Ștefănescu

Chiar dacă, în privința saltului valoric promis, campionatul diviziei A a dezamăgit, jocurile lui fiind cel mai adesea mediocre și, încă mai grav, presărate cu multe acte de indisciplină (s-au consemnat până acum 42 de eliminări și 636 de cartonașe galbene), el a avut, și are, un merit, acela de a ne ține încordată pînă la fluierul final, aminându-și mereu răspunsurile. N-au mai rămas, iată, de disputat decît 4 etape (fără a pune la socoteală și restanțele Universității Craiova) și încă nu putem spune, cu certitudine, cine va cîștiga titlul și nici cine va fi, alături de Constanța și Timișoara, cea de-a treia retrogradată.

Încercînd să răspundem la prima din întrebările de mai sus, am efectuat, zilele trecute, un sondaj fulger, invitîndu-i la cuvînt pe antrenorii principali ai celor 4 formații implicate, practic și teoretic, în lupta pentru titlu. Înainte însă de a vă înfățișa răspunsurile lor, să reproducem așa-zisul clasament al adevărului (calculat pe baza diferenței dintre punctele dobîndite în deplasare și cele pierdute acasă), cel mai în măsură să reflecte situația „la zi” în fruntea diviziei A:

1. Dinamo	+14	(+34)
2. Universitatea	+10	(+35)
3. Sportul	+10	(+18)
4. F.C. Argeș	+7	(+16)

Iată punctele de vedere ale celor 4 tehnicieni.

Dumitru Nicolae-Nicușor (Dinamo):

„Încă mi-e teamă de Craiova!”

— Ce ziceți, tovarășe Nicușor, s-a încheiat lupta pentru titlu?

— Vă gândiți la faptul că echipa mea are, la această oră, 4 puncte avans?

— Firește, 4 puncte nu-s de ici, de colo.

— E adevărat, dar încă nu pot afirma că lupta s-a încheiat. Craiova mai are o restanță în deplasare și, în plus, mai e și meciul direct, programat la București. Toată lumea zice că acest meci va decide. Poate, dar eu cred că Dinamo nu va pierde nici la Tirgoviște, nici la Bacău, ceea ce, nu-i așa, va scădea din importanța derbyului.

— E Dinamo, față de prima parte a returului, în creștere?

— Sigur, victoria în fața Sportului a fost, și prin proporțiile scorului, edificatoare. Băieții mei au jucat, mult timp, cu randament de 70-80 la sută, din mai multe cauze. Pe de-o parte, lipsa unui turneu, în iarnă, ne-a împiedicat să intrăm, cum se zice, în mină mai devreme, pe de alta, un val de gripă i-a slăbit pe jucători, le-a diminuat forțele. Toate acestea au trecut și aștept finalul cu optimism, deși, repet, încă mi-e teamă de Craiova.

— O ultimă întrebare: cine va ocupa locul 3?

— Cred că Sportul nu-l va scăpa.

Constantin Oțet (Universitatea):

„Meciul direct va decide”

— Tovarășe Oțet, nu cumva Craiova s-a trezit cam tirziu?

— Nici vorbă, titlul e-n joc! Jucătorii noștri, nimeni nu mă va putea contrazice, au luptat multă vreme pe două fronturi, la națională și în Cupa U.E.F.A., campio-

natul trecînd, în mod fatal, pe planul trei. Dar la titlu n-au renunțat nici o clipă! Și-ar mai fi ceva: în ultimele 3 deplasări, la Ploiești, Brașov și Constanța, am luat 5 puncte din 6, de ce n-am lua și în continuare?

— Programul nu vă avantajează: mai aveți 3 meciuri afară, Dinamo mai are două!

— Da, dar meciul direct se va disputa în Capitală și, luînd un punct, să zicem, vom lua, de fapt, două! Cred că el va decide.

— Sperați să-l cîștigați?

— Avem, din păcate, multe necazuri. Donose a recidivat și e sigur că nu va mai reîntra în această primăvară. Cămătaru și Balaci rămîn, și ei, sub semnul întrebării, fiind accidentați. Nici Crișan nu e valid, meniscul lui trebuie operat. De sperat însă, sperăm. Am mai cîștigat și altă dată la București.

— Cum e cu restanțele?

— Cea de la Iași e încă în discuție. Noi am cerut 1 iunie, dar ni s-a motivat că ar fi tirziu, echipa națională urmînd să plece, înaintea partidei cu Suedia, la un stagiu de pregătire în R.F.G. Ni s-a propus 31 mai, n-am acceptat, dar sint convinși că, pînă la urmă, ni se va impune data de 31.

Ion Voica (Sportul Studențesc):

„Dinamo are parcă un program mai ușor”

— Așa să fie, tovarășe Voica, să aibă Dinamo un program mai ușor!

— Parcă da. Numai două deplasări, față de 3 ale Craiovei, plus meciul direct acasă. Totodată, judecînd după meciul cu noi, Dinamo mi se pare în creștere de formă. E logic, dinamoviștii au fost mult mai puțin solicitați în acest sezon decît fotbalistii craioveni. Încin să cred că, în finalul campionatului, uzura își va spune cuvîntul înaintea valorii.

— Ce să înțelegem din această formulare?

— E sigur, valoric, Craiova e mai bună, dar Dinamo, repet, pare în ascensiune.

— Procedînd așa, vă scuzați și pentru acel 0-3 din „Regie”, da?

— Nu mă scuza, am fost mai slabi, mai neinspirati, ce altceva aș putea spune? Dinamo rămîne o echipă care știe ce vrea.

— Dar Sportul?

— Hunedoara a demonstrat că am depășit șocul din meciul cu Dinamo, dar titlul, din păcate, s-a cam dus! Nu vîd însă cum am putea pierde locul 3.

Nicolae Dobrin (F.C. Argeș):

„Va cîștiga echipa mai proaspătă”

— Echipa mai proaspătă, de acord, Nicolae Dobrin, dar întrebarea e care va fi ea?

— Dinamo.

— De ce?

— Pentru că lotul ei n-a fost solicitat ca cel al Universității, una la mină. Doi la mină, după victoria în fața Sportului, Dinamo are moralul mai bun. Dinu și ceilalți au demonstrat, în „Regie”, că izbînda de la Timișoara n-a fost întâmplătoare, rodul lui „așa și pe dincolo”, cunoașteți legendele, nu mai insist. Nu mi-e rușine însă nici cu Universitatea, n-aș fi crezut, sincer vorbind, că va cîștiga la Constanța.

prelungit și pe culoare, numai așa explicîndu-se suspendarea unui jucător de rezervă, portarul Nițu, pe patru etape. Oricum, s-a făcut mult mai puțin „zumzet” în coloanele scrise decît după așa-zisul „apocaliptic și de neconceput” Dinamo — F.C. Argeș din toamna trecută... Dar aceasta-i o poveste ce merită uitată și pentru că îi respect foarte mult pe colegii mei din Ghencea, în fruntea cărora se află acum, la conducere, un cuplu de tehnicieni redutabili, „profesorul” Constantin și Emi Jenei, ca să nu mai reamintesc și de salutară măsură de a numi președintele al clubului pe un fost mare sportiv, Cornel Oțetlea, în mintea căruia sint convinși că există multă ordine adevărată. Se va vedea...

Iată însă că după eșecul din fața celorlalte și poate și a ultimelor „scinte” ce s-au mai aprins pe ici pe colo în ultima etapă, Federația de fotbal a hotărît să-și adune sau mai bine spus să-și cheme la ordine cadrele de conducere ca și pe cele tehnice ale cluburilor primei divizii. Conșfătuirea sau ședința de lucru se spune că a fost instructivă, binevenită și destul de interesantă. S-au spus lucruri frumoase, destul de pilduitoare, în sensul că s-a reamintit prioritatea care o va avea în continuare sub toate aspectele echipa națională (s-a recunoscut că s-au făcut iarăși destule greșeli), că este dorită și va fi pregătită mult mai atent și cu sprinzi real clipa în care și o echipă de club românească va cîștiga o cupă europeană (așteptăm măsurile...) și, dat fiind

— A cîștigat la Constanța, dacă va cîștiga și la Iași?

— Posibil, dar întii să se întimplă! Nu uitați că vine meciul cu Suedia și greul lui va atîrna tot pe umerii craiovenilor. O știu din proprie experiență: e dificil pe două fronturi. Plus accidentările care, la Craiova, se țin lanț, tocmai din cauza uzurii, a oboselii.

— Dar Argeșul?

— Și noi avem belele cu accidentările, 6-7 titulari sint pe butuci. După izbînda Sportului de miercuri, cred că vom termina unde sintem, pe 4.

Acestea ar fi, în rezumat, opiniile celor 4 tehnicieni. Logic, ei simplifică „ecuația” titlului, păstrînd în discuție (și în cursă) doar două grupări, Dinamo și Universitatea, ai căror „purători de cuvînt”, Dinu și, respectiv, Ștefănescu încadrează titlul acestui sondaj. Dacă antrenorii acestor formații sint optimiști, ei păstrează totuși, din diplomație? din alte motive?, și o oarecare rezervă, fiecare din ei acordînd șanse și adversarului, atitudine care pare, și ea, logică. Ceilalți doi intervievați, mai degrabă neutri, „votază” cu actualul lider, judecările lor mîzînd mai ales pe faptul că Dinamo li se pare mai proaspătă în acest final de sezon, jucătorii bucureșteni fiind mai puțin solicitați. E, firește, un punct de vedere, rămîne însă de văzut dacă Universitatea nu va izbuti să micșoreze distanța față de Dinamo în partidele restante. Datele meciurilor amînate au fost stabilite (sîmbătă, 28 mai, Universitatea—F.C.Bihor, marți, 31 mai, Politehnica Iași—Universitatea), după cum au fost hotărîte și ultimele 4 etape (14 iunie, 18 iunie, 25 iunie, 2 iulie), „țintarul” acesta însemnînd o adevărată „probă de foc” pentru fotbalistii craioveni, siliți să joace, într-o săptămînă, 3 partide oficiale, foarte importante în lupta pentru titlu și, imediat, să urce (mai mult de jumătate din ei) în avionul spre Stockholm. Pînă la urmă, din cauza unui calendar întocmit fără inspirație, pătrunderea Craiovei în semifinalele Cupei U.E.F.A., performanță fără precedent în fotbalul românesc, s-a transformat într-un dezavantaj pentru ea, fiind limpede că o astfel de programare va influența, poate chiar decisiv, ultima parte a campionatului, creînd prejudicii Universității și favorizînd (tocmai prin încheitarea condițiilor) sprintul celorlalte candidate. Firește, interesele echipei naționale primează, dar nu ni se pare corect (și nici regulamentar) ca, procedînd în acest sens, să așezăm echipele de club, indiferent care ar fi ele, în poziții inegale. Și asta, culmea, înaintea etapelor hotărîtoare!

Înainte de a pune punct comentariului de față, să vedem cu cine mai au de jucat primele clasate:

Dinamo cu C.S. Tirgoviște (d), Universitatea Craiova (a), S.C. Bacău (d), F.C. Constanța (a);

Universitatea cu F.C. Bihor (a), Politehnica Iași (d), Jiul (d), Dinamo (d), Steaua (a), C.S. Tirgoviște (d);

Sportul studențesc cu A.S.A. (a), Chișinău (d), F.C. Olt (a), F.C. Bihor (d); F.C. Argeș cu F.C. Bihor (a), S.C. Bacău (d), Petrolul (a), Steaua (d).

În funcție de acest program, restul calculelor îl lăsăm, stimați cititori, pe seama dumneavoastră, nouă rămîndu-ne, în încheiere, să le mulțumim celor 4 interlocutori pentru amabilitatea de a fi răspuns acestui demers (Ov.I.)

ce se joacă „prea tare”, au fost reactivate cartonașele galbene. Mi se pare măsura cea mai realistă și veridică publicată, și tot nu vîd de ce au fost desființate. Rămîn la părerea mea, și anume că ar fi mai în folosul calității fotbalului nostru dacă am apela la măsurile engleze de penalizare cu puncte a diferitelor infracțiuni posibile într-un joc și apoi, prin acumulare, la etape de suspendare dictate automat jucătorilor.

Numai că atunci arbitrii ar trebui să-și noteze corect natura și incriminarea infracțiunilor, și mi-e cam frică că la „talentul” nostru... s-ar cam incurca foile și dictările ce ar trebui să le conțină la finalul jocurilor...

Toată lumea va sta însă cu ochii și înima alături de acest duel pentru titlul de campioni dintre Dinamo și Craiova. Am început să simt răsuflarea talentaților și acum maturilor oiteni, mai e ceva timp pînă „vom da cu ei” dar oricum, conturile se cam string. Va fi și un duel a două concepții destul de diferite de joc, noi rămînd la jocul cu și pe extreme (le și avem), iar ei apelînd mai tot timpul în ultima perioadă la așezarea cu patru mijlocași și două virfuri.

Va fi frumos, sint convinși că trebuie vegheat ca totul să se desfășoare sub semnul cinstei și al corectitudinii și tocmai de aceea este firesc să le urez... La bună vedere!

CORNEL DINU

Dintr-o extremă în alta?!

Pînă în seara zilei de 15 mai, toate păreau fără cusur în fotbalul românesc. Pătrunderea Craiovei în semifinalele Cupei U.E.F.A., cea mai de preț ispravă din istoria cluburilor noastre, victoria în fața Italiei, campioana lumii, alte citeva evenimente, e drept mai mărunte, dăduseră apă la moară laudătorilor, de vocație sau de ocazie, determinîndu-i să afirme c-am ajuns între primii și că nu mai avem decît „un pas pînă la faza finală a europenelor”! Procedînd așa, cei în cauză comiteau o eroare fundamentală, neînțelegînd că schimbarea la față a fotbalului nostru nu-i o chestiune de zile, ci una de durată, antrenînd mutații profunde, la nivelul instituțiilor și al mentalităților acestuia, greu (dacă nu imposibil) de restructurat cit ai bate din palme. Ei greșeau o dată în plus și la fel de grav, pînă să nu priceapă că echipa națională n-a exprimat, cînd a bătut Italia, de pildă, adevărata vloare a fotbalului românesc, ci a depășit-o cu mult, ogîndî infidelă a unui campionat mediocru, bintuit de indisciplină și, uneori, de mister.

Totul a ținut pînă în seara meciului cu Cehoslovacia, pierdut în fața unei echipe superioare celei alinate de tricolori. Din clipa aceea, exagerările s-au dezlănțuit în sens contrar și tot ce părea (și în mare parte era) bun a devenit, peste noapte, rău și tot ce părea (și, iarăși, pînă la un punct era) gîndit a devenit întimplător etc etc. Laudătorii de ieri s-au transformat în groparii de azi, iar Lucescu a ajuns ținta tuturor ironiilor și, încă mai mult, a tuturor vorbelor de ocară. Să nu se înțeleagă că-l scuza: a greșit. Dacă Lucescu a cîștigat duelul tactic cu Bearzot, el l-a pierdut, să spunem lucrurilor pe nume, pe cel cu Havranek, dar e drept, și e moral, ca acest eșec, fie el costisitor și dureros, să ne împingă pînă la a-i anula toate meritele? E, ne place să credem, o măsură în toate și, în numele acestei judecăți, se cuvine să precizăm că, prin echilibrul inteligența și experiența lor, Mircea Lucescu și, alături de el, Mircea Rădulescu au contribuit la relansarea fotbalului nostru, aducînd în aria acestuia un aer proaspăt și, chiar mai mult decît atât, o sumedenie de idei, de inițiative. El au izbutit, înfruntînd destule critici, să facă din națională o adevărată familie. L-au recuperat pe Cămătaru, acționînd cu mult tact, le-au redat selecționabililor (celor de la Craiova indeobște) plăcerea de a răspunde convocărilor lotului reprezentativ, au cîștigat de partea echipei naționale cel mai exigent și (să ne fie iertat) mofturos public din România, publicul bucureștean, cel care, în seara de 15 mai, i-a încurajat și aplaudat pe tricolorii învinși, după ce — vă mai amintiți? — nu se sfiise să-i huiduie după victoria (cu 4-1) din meciul amical cu Buducnost! Dacă, recent, s-a aprobat înființarea unui Centru național de pregătire și documentare în domeniul fotbalului (pentru care și „Flacăra” a pedat adesea), e obligatoriu, e în respectul adevărului, să legăm acest act de strădaniile și insistențele lui Mircea Lucescu.

Dacă directorul tehnic ar fi singura „victimă” a acestei atitudini, tot n-ar fi mare lucru, intrucît cel în discuție a avut țaria să recunoască, public, cum și cit a greșit. Dar sint vizați, în egală măsură, și o serie de jucători, Gabor și Andone în primul rînd. În fața Cehoslovaciei, și în alte ocazii poate, ei s-au comportat sub așteptări, dezamăgînd, dar de aici și pînă la a le cere capul e un drum lung. Una e să nu vrei, alta e să nu poți, iar cei doi, acesta-i adevărul, n-au putut mai mult în meciul cu Jakubec și ceilalți. Numai că ei sint tineri și e sigur că fotbalul românesc se va găsi, mai devreme sau mai tirziu, în situația de a apela din nou la ei, la generația lor. Are cineva interes să inventeze, prin Gabor, un nou „caz Cămătaru”? La ce bun?

Părerea noastră (și nu numai) e că în fotbalul românesc s-a schimbat ceva în bine, fără însă ca el să fi atins maturitatea necesară marilor confruntări. Victoria în fața Italiei ne-a arătat că nu știm să cîștigăm. Înfrîngerea în fața Cehoslovaciei ne-a arătat că nu știm să pierdem, dar cu această idee, iată, ne obișnuim mai greu și parcă e un făcut, ne grăbim noi înșine să lovim și în cele (încă puține) ce-am realizat. Cerînd ce? S-o luăm de capăt? De unde adică? De la Covaci? De la Stănescu? Față de perioada aceea, cu cîștigurile și lipsurile ei, fotbalul nostru a făcut un pas, după multe opinii foarte importante. Dar maturitatea, o mai spunem o dată, nu se dobîndește de pe o zi pe alta, ea implică timp și răbdare.

Riscul major ar fi, la această oră la care încă nu e totul pierdut, să ștergem cu buretele, dintr-o singură mișcare, tot ce s-a acumulat după venirea lui Lucescu. Acum, i credem, greșit și, totodată, păgubitor.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Omul care joacă

La bună vedere!

Duminică după-amiază, atunci cînd pe Wembley aparent modesta Brighton ținea în șah în finala „Cupei Angliei” unsprezecelele garnisit cu stele de prima mărime al lui Manchester United, în fine, Bucureștiul a fost spălat și mai ales improprietat de stropii unei mult dorite averse de ploaie.

Era ora la care erau tentat indiferent de pasiuni și apartenențe să faci în liniște calcule despre acest final de sezon fotbalistic de la noi, în care, incontestabil, se joacă din ce în ce mai palpitant. Este poate destul de firesc ca și nervii combatanților să mai cedeze, a jungîndu-se și la rezultate neașteptate, ca și la unele incidente ce nu trebuie să apară pe terenurile noastre. Acum, „show”-ul a avut loc la Ploiești, acolo unde formația locală se zbate din toate mădularile după puncte, adversarii de întrecere și „lupte” fiindu-le steliștii, echipă care se caută... se caută, destul de liniștită pînă acum, în sensul că n-a prea supărat pe nimeni, așa cum ne obișnuise să o mai facă în anii trecuți, dinaintea masivelor incorporări neașteptate datătoare decamdată de mari speranțe. S-a lăsat cu patru eliminări, se pare că „disputele” s-au

SAH
cu Margareta Muresan

Spectator la scena campionatului mondial

unde tocmai participase în compania unor renumiți mari maestri.

Discutind amical pe marginea participărilor sale frecvente la competițiile masculine, Maia, zimbând amar, încerca regretul nerealizării normei de mare maestru internațional. „Mi-a lipsit o jumătate de punct. Păcat!”, spunea ea. Întrebând-o unde a lăsat acea jumătate de punct, Maia mi-a răspuns: „Am făcut două remize fără luptă, una cu antrenorul meu, marele maestru Gufeld, și alta cu Grzesik. La Subă am reușit să mențin echilibrul poziției timp îndelungat, dar am pierdut la mutarea 105! Pe Wedberg nu l-am învins în ultima rundă. Era greu, aveam negrele...”

Și totuși este o mare performanță pentru tinăra campioană mondială clasarea pe locul patru în puternicul turneu câștigat, în mod strălucit, de marele maestru român Mihai Subă. Iată primii clasati: 1. Subă 8 p., 2-3 Hort și Chandler 7,5 p., 4. Ciburdanidze 7 p., 5. Kindermann 6 p. etc. Maia Ciburdanidze aprecia elogioz rezultatele deosebite înregistrate de jucătorul român, subliniind tenacitatea și dorința

de victorie a celui care a câștigat turneul de la Dortmund prin cinci partide decise și șase remize, necunoscând înfringerea. Campioana mondială este cunoscută iubitorilor șahului din țara noastră încă de la prima ei participare internațională din 1974, când, la numai 13 ani, câștiga detașat turneul de la Brașov. Startul accelerat, realizarea a 8,5 p. din 9 posibile l-au făcut atunci pe marele maestru A. Kotov să exclame mai în glumă, mal în serios: „Maia este speranța noastră în lupta cu Fischer”.

Dintotdeauna, ca mijloc de progres al gândirii sale șahiste, Maia a folosit antrenamentul prin partide-bliț, jucate la 5 minute. Dacă la Brașov, copilă încă, și-a învins doar antrenorul de atunci, pe maestrul Șisov, acum, la Bad Kissingen, Maia nu s-a sfîșit să provoace la luptă pe marii maestri prezenți. Surclasarea marelui maestru Gufeld a fost rapidă. Marele maestru american Paul Benko a pierdut meciul foarte strins, considerând lupta echilibrată. Maia urmase sfatul antrenorului de a nu juca prea agresiv spre a nu-și pierde partenerul... Doar marele maestru Florin Gheorghiu a intristat chipul veșnic surizător al campioanei mondiale, învingînd-o categoric. Chiar dacă a pierdut acest meci, dorința de revanșă a tinerei gruzine s-a manifestat imediat, prin propunerea unei noi competiții. Dar Maia intrase deja în criză de timp, o aștepta turneul internațional masculin de la Moscova, unde își anunțase participarea.

MARGARETA MUREȘAN

Cronica șoselei

De domeniul incredibilului

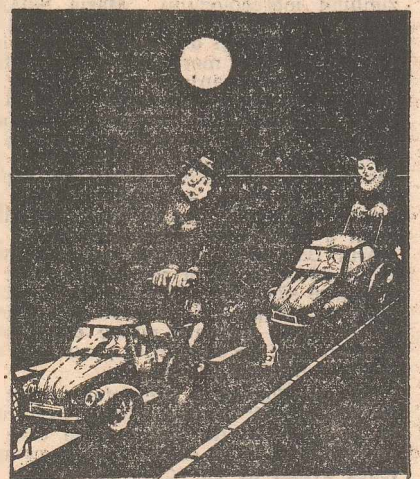
„Tocmai terminasem cina. Discutam cu soțul despre copiii noștri, despre multimea noastră, că, în sfîrșit, îl vedem pe amîndoi cu rostul lor, la casele lor. Apoi, bărbatu-meu a ieșit în curte, să vadă dacă păsările sînt la locul lor. L-am auzit mai tîrziu chemîndu-mă: „Eu mă duc un pic pin'la soara-meă”. Constantina, cumnată-meă, nu stă departe. „Bine, Nistore, du-te”, îi răspund eu. Nu trece mult și aud o izbîtură destul de puternică, dar așa, infundată. Nu mi-am dat seama ce s-a întimplat. Poate din cauză că eram în cameră. Mă îndrept spre poartă. Nu prea se vedea bine, că era pe seară. Abia cînd am ajuns în stradă, am început să înțeleg despre ce-i vorba. Cam la 50 de metri se vedea o mașină pe trotuar. În jurul ei, se tot învîrteau cîțiva oameni. M-am apropiat și eu. Autoturismul era boțit bine. Două femei se tînguiau de durere și un copil plîngea. Pufin mai tîrziu a venit o salvanță și le-a dus la spital. Nu erau rănite grav. Cred că mai mult speriate. Șoferul, care nu pățise nimic, discuta cu un bărbat. L-am recunoscut, era un vecin. Locuiește de mulți ani pe strada noastră. Șoferul îl tot asigura că plătеше tot. Era vorba despre gardul cu temelia de piatră. Abia mai tîrziu am observat că mașina rupse-se un pom și fărîmase gardul lui nea Costică. Începuse să se adune lumea. Știi cum sînt unii oameni? Imediat se string și cască gura. Am plecat acasă. Se face 9, 10, 11 seara și omul meu nu vine. Nu făcea el așa ceva, să stea ore întregi la băutură ori la taclale. Nu era nici afemeiat. Doar cite o țigară și aia rar. Fug la Constantina. „Nu-i soră, nici n-a trecut p-aici”. N-am dormit toată noaptea. Cînd au venit a doua zi și mi-au spus că l-au găsit mort, am rămas înmărmurită. Abia împlinise 50 de ani. Cînd am zis și noi că am mai scăpat de greutăți să rămîn văduvă? Pe femeie o podidesc lacrimile. O înțelegem.

Virgil I. făcuse în acea după-amiază, însoțit de soție, o prietenă a acesteia, și fiica în vîrstă de 3 ani, o vizită la niște rude, care domiciliau într-o comună din apropiere. Totul a decurs normal. Copilul s-a jucat în grădina, iar cel mari au discutat proiecte de concediu. Se înserase cînd Dacia 1300 s-a pus în mișcare către casă. Probabil obosit, copilul a început să plîngă. Fetița nu se potolea de loc, iar femeile încercau, ba una, ba alta, s-o liniștească. Rar găsești un șofer pe care să nu-l deranjeze, cit de cit, situațiile de acest gen. În cazul de față, pilotul era hipersensibil la gălăgia ce se crea în mașină. Și altă dată, nesuportind vacarmul provocat de pasageri, se enervase la culme oprind chiar mașina, pentru a se „descărca”. Era bine dacă o făcea și de astă dată. Lucrurile s-au derulat însă altfel. La un moment dat, șoferul aude niște zgomote suspecte la una din roți. Îngrijorat peste măsură de situația apărută, frînează brusc în ideea de a opri și a interveni operativ pentru remedierea defectiunii. Ce se întimplă cu pasagerii în asemenea situații este cunoscut datorită acțiunilor legilor fizicii. Ei sînt împinși cu putere în direcția mersului mașinii. Maria își strînge, într-un scurt reflex de apărare, fetița în brațe, iar prietena ei care ține în mîini o cutie cu ouă, o trimite în cap șoferului, realizînd, pe aproape întreaga suprafață a habitaculului, o omletă suficientă pentru a hrăni un internat întreg de copii.

Derutat de gălăbenișurile ce i se scurgeau pe haine și de iovitura de loc neglijabilă ce o primise șoferul care rulează cu viteză mare pierde controlul mașinii, care intră pe trotuar, face o piruetă de 180°, provocînd pagubele amintite la început.

În această secvență se întimplă ceva unic aproape în istoria accidentelor de circulație. Înainte de a lovi pomul și soclul de piatră al gardului, autoturismul îl cosește pe Nistor, aflat pe trotuar și îl proiectează peste gard în grădina cu pricina. Apoi, deasupra lui cad fragmentele de zid și coroana destul de mare a pomului doborît. Nimeni nu observă că autoturismul a provocat și o victimă. Nimeni nu observă cadavru omului. Abia a doua zi dimineață, proprietarul imobilului trecînd la evaluarea detaliată a pagubelor produse, observă în tufe dese de verdeață cadavru vecinului său.

VICTOR BEDA

PAUL OCHIALBI

Urmărind timp de 8 zile, la Varna, galele celei de-a 25-a ediții a campionatelor europene, ne-am dat seama, spre marea noastră regret, că boxul european cunoaște un declin tot mai vădit. Este suficient să arătăm, de la bun început, că la startul competiției au fost înscriși 149 de boxeri din 20 de țări, fiind absenți, pentru prima oară după mulți ani, pugiliști din Anglia, Portugalia, Țara Gallilor, Irlanda de Nord și Spania. Dacă facem o socoteală, putem constata că din 149 de participanți, 48 urmau să primească la sfîrșitul competiției medalii de aur, argint sau de bronz (se acordă două medalii pentru locurile 3-4), fiind deci suficient să câștige un meci pentru a intra în posesia medaliei de bronz, așa cum s-a întimplat la categoriile semimuscă, grea și supergreă! Privind competiția din punct de vedere spectacolar, putem afirma că actuala ediție s-a situat ca valoarea sub toate edițiile acestei tradiționale competiții pe care o urmărim cu regularitate din anul 1957.

Fără îndoială a scăzut numărul practicanților boxului în Europa. Cu ani în urmă, pe afișul european figurau un număr de reductabili boxeri, adevărate vedete ale ringului amator, ca de pildă polonezii Kulej, Drogosz, Kukier, Pietrzykowski, iugoslavii Beneș, Parlov, Kaciari, cehoslovacii Torma, Nemecek, sovieticii Popencenko, Abramov, Lagutin, Pozniak, Stepashkin, ungurii Kajdi, Papp, italienii Benvenuti, Saraudi, spaniolul Rodriguez, vest-germanul Basel, englezul Mc. Taggart, bulgarii Velinov, Spasov, reprezentanții boxului nostru M. Dobrescu, frații Cuțov, V. Mariuțan, I. Alexe, A. Dumitrescu, C. Ciucă, N. Giju, C. Gruescu, Gh. Negrea, C. Dumitrescu și alții, care ne-au adus de-a lungul anilor 9 medalii de aur și zece și zece de medalii de argint și bronz.

Desigur există mai multe cauze obiective care au făcut ca boxul, sport de mare popularitate, cu o deosebită priză la spectatori să coboare vertiginos în clasamentul neoficial al celor mai îndrăgite discipline sportive. Astăzi, tineretul își îndreaptă pașii către sporturi mai ușoare (handbal, tenis, inot) avînd condiții dacă nu superioare celor care practică boxul, atunci cel puțin egale, și aceasta ca să fim indulgenți, cu boxul, Practicînd astfel de sporturi, tinerii evită traumatismele mai frecvente în box.

La Varna, boxul românesc a obținut o medalie de argint prin mijlociul Doru Maricescu și patru de bronz: C. Tițoiu (muscă), Mihai Ciubotaru (semimuscă), Gheorghe Simion (muscă mică) și Paul Golumbeanu (grea). Un bilanț care reflectă exact declinul pugilatului din țara noastră. Adevărul gol-goluș este că nimeni nu s-a gîndit la mai mult, cu toate că noi, românii, sîntem în general optimiști. Nu am crezut însă nici o clipă, mai ales după primele două reușiri, că vreunul dintre boxerii noștri va reuși să reediteze performanța lui Simion Cuțov, campion european 1975, la Katowice. Este drept că, la unele meciuri, tragerea la sorti nu ne-a avantajat: în cazul lui Tițoiu Cercel, care s-a bătut ca un leu însă a fost învins de tehnica superioară a lui Nurkazov, câștigătorul categoriei pană, și a semigreului Georgică Donici, întrecut la puncte de Kusanovski, mai tîrziu declarat campion al Europei. Am sperat totuși că C. Tițoiu va reuși să lase o impresie deosebită, dar ne-am înșelat amarnic. În general selecționabilii au arătat o excelentă pregătire fizică (I. Stan, D. Maricescu, P. Golumbeanu, Ilie Dragomir, Gh. Simion, M. Ciubotaru) majoritatea dintre ei dovedind carente tehnice care i-au stopat să obțină victoria necesară în partidele cheie și să ajungă pe cea mai înaltă treaptă a podiumului. În intenția federației a fost ca la Varna să deplaseze mai mulți boxeri, adică o echipă de II. Forul nostru a mai selecționat în lot și pe D. Schiopu (semimuscă), D. Cipere (cocoș) și Viorel

Ioana (semiușoară sau ușoară). Aceștia însă s-au autoeliminat din echipă, încălcînd la Constanța, în cadrul ultimei etape de pregătire, regulamentul de disciplină și viață sportivă. După cum ne-a declarat un purtător de cuvînt al federației cei trei sportivi au consumat multe pahare cu vin și alte băuturi alcoolice mai tari în grade, fiind imediat eliminați din lot, măsură desigur salutară.

★

La telefon sau pe stradă, diferiți mari amatori de box care au urmărit la televizor meciurile campionatelor mi-au pus o serie de întrebări din care am înțeles că respectivii iubesc acest sport și că sînt competenți. Am să redau cîteva dintre aceste întrebări pe care le-am găsit foarte nimerite pentru a vedea lumina tiparului: a câștigat Tițoiu meciul cu Simici mai ales că a fost numărat și a primit un avertisment? ; de ce n-a fost numărat pentru a doua oară Simion în partida cu danezul Sveiggard? ; Ce ne puteți spune de decizia pronunțată în meciul Maricescu — Redzepe? ; este P. Golumbeanu într-adevăr o mare speranță? O interesantă convorbire telefonică am avut cu fostul boxer de la Progresul, ing. G. Rossler, care

După europenele de box

printre altele mi-a spus: „Dacă prezențam echipa națională de acum 15 ani la Varna câștigam toate medalii de aur”.

Și totuși, la Varna, oficialii care pronunță deciziile nu s-au dovedit în... formă! Hai să zicem formă, ca să nu-l jignim. Acești turiști ai boxului amator în multe cazuri se joacă cu munca sportivului la antrenament, pronunțînd verdicte anapoda. Cînd fac această afirmație nu mă oîndesc nici o clipă la noi. Pentru că la Varna nu putem spune că arbitrii ne-au dezavantajat. În unele întîlniri au fost acordate verdicte prin aranjamente penibile de culise. Lozinca arbitrilor este următoarea: „Îmi faci un serviciu și am și eu grijă de tine la meciul următor”. De multe ori ajung în lupta pentru medalii boxeri mediocri și aceasta ca urmare a culiselor. Excepție de la asemenea comportări a făcut arbitru român D. Petrișor, care a constituit un frumos exemplu, de respect pentru sudoarea boxerilor.

★

Ne gîndim cu nostalgie la galele care aveau loc acum 20-25 de ani pe stadionul Republicii. Ținem minte că la întîlnirea România — Italia, într-un matineu, au luat loc în tribune aproape 20 000 de spectatori, iar la meciul cu Cehoslovacia, cînd Tiță a luptat cu Torma, eram să fim călcați în picioare, deoarece arena pur și simplu gemea de spectatori, care blocaseră toate intrările.

În acele zile fierbinți de vară, boxul în materie de popularitate ocupa locul doi în clasamentul disciplinelor sportive din țara noastră după sportul rege, fotbalul.

Boxul, acest sport minunat al tinerilor puternici și curajoși, sportul care bine organizat este EFICIENT și nu are nevoie de alocații de fonduri din partea organizațiilor sportive, a ajuns datorită unor funcționari indiferenți să fie un sport parazitar pe bugetul CNEFS. Desigur cauzele sînt multiple și nu pot fi tratate în spațiul adecvat acestor rânduri. Vom încerca însă pe scurt să arătăm de ce acest vechi sport, poate cel mai vechi din lume, sport olimpic, a scăzut valoric în țara noastră, în pofida faptului că avem un public excepțional, dornic să urmărească gale interesante de box. Considerăm că mai întîi practicanții boxului trebuie să aibă la dispoziție condiții superioare de pregătire altor discipline (este regretabil că s-a desființat la marile cluburi și la altele din provincie masa de prînz a boxerilor). Apoi, nu putem trece cu vederea că la ora aceeașta boxul românesc nu mai dispune de antrenorii de elită din trecut (C. Nour, P. Pop, M. Spakov, M. Doculescu, L. Popescu, N. Buză, Petre Mihai, Gh. Bobinaru, I. Stoianovici și alții), urmașii lor neavînd nici pe jumătate cunoștințele acestor oameni de colț, respectați pentru competența lor.

Nici la Galați, Craiova, Brăila, Constanța, Sibiu, Cluj-Napoca și alte orașe nu mai dispunem de antrenori de seamă, care să muncească cu dăruire pentru a produce cadre de nădejde pentru schimbul de mîine al pugilatului nostru. Tînărul începător care este inițiat în abecul boxului are nevoie de un antrenor conștiincios. Acesta trebuie să-l îndrume de la început către un box tehnic, în linie, care să completeze cunoștințele elevului mai ales că noi, românii, sîntem înzestrați cu o combativitate nativă puțin comună. Tot la acest capitol, este regretabil și de neînțeles că s-au desființat unele secții și mai ales taberele de vară ale juniorilor, unde erau pregătite cele mai dotate elemente. O altă cauză este lipsa de inițiativă a organizatorilor de la principalele cluburi sportive pe care nu-i interesează decît să meargă bine secția de fotbal! Considerăm că federația are datoria de a întocmi un plan de organizare a unor gale amicale de către cluburi și să tragă la răspundere secțiile din țară. CNEFS are datoria să revină la măsura luată de a reduce calendarul competițional al federației de box. Imediat vor trebui organizate tradiționalele turnee din trecut, ca de pildă „Turneul celor 4”, Meciul triunghiular Steaua—Dinamo—sel. cluburilor sportive sindicale, întîlnirea tradițională Dinamo—Steaua, meciul triunghiular dintre echipele orașelor Galați, Brăila și Constanța. Lipsa de inițiativă a unor organizatori de cluburi nu poate fi trecută cu vederea urmînd ca aceștia să fie penalizați. Cluburile și secțiile din țară nu trebuie să aștepte totul de la federație urmînd să aibă inițiativă din care au de câștigat boxul și zecele de mil de spectatori.

În planul de măsuri pentru redresarea boxului nostru, la loc de frunte ar trebui să fie situată ideea modificării pentru doi—trei ani cu scop experimental a sistemului de desfășurare a campionatului național individual. Propunem campionat național cu centura în joc la toate cele 12 categorii, competiție care ar deveni mai interesantă și care, fără îndoială, ar polariza atenția amatorilor de box din întreaga țară. Organizînd asemenea gale săptămînale, cu centura în joc, în diferite orașe ale țării, vom face fără îndoială un prim pas înainte spre readucerea boxului nostru pe adevărata linie de plutire. Altfel, vom scrie după viitoarele campionate europene de la Budapesta (1985) alte articole care să aibă ca subiect, faptul că au trecut așii și n-am făcut nimic pentru box! Ce părere au tovarășii din conducerea CNEFS?

Ridendo

Știuca de aur

Recent, am publicat un roman (nu știu dacă l-ați citit) intitulat „Știuca de aur”. Aria sa de investigație este largă, diversă (poate prea diversă, mi s-a reproșat), abordează acolo circa nouă teme majore și cincisprezece minore, am șase personaje principale și douăzeci și cinci secundare, plus descrieri de peisaje, obiceiuri folclorice și matrimoniale din diferite locuri ale țării etc. I-am pus titlul acesta pentru că personajul principal, mergând în deltă și nefind pescar, prinde întâmplător o știucă aurie, întâmplare care are în viața lui o semnificație anume.

La numai o lună de la publicarea cărții mă trezesc cu o citație prin care eram anunțat că am fost dat în judecată pentru plagiat de către un autor cu numele de V.D. Piinișoară-Sascut. Citația era însoțită de actul de acuzare, acesta însumând 47 de pagini. Neavând aici spațiul necesar pentru a-l reproduce în întregime, am să fac un scurt rezumat al documentului respectiv, citind fragmentele importante.

Pe primele douăzeci de pagini, V. D. Piinișoară-Sascut informa organele de justiție că este autorul unei cărți fundamentale, intitulată „Știuca ca regină a bălții”, consacrată exclusiv acestui pește de elită și că respectiva carte a fost împiedicată sistematic să fie tipărită de către mine, în circulație cu mai mulți editori. Citez: „Pentru a vă face o idee despre moravurile care există în acest sector de activitate, vreau să vă spun că, în ziua în care mie mi se respingea cartea, la Editura „I. L. Caragiale”, pe motiv că este nulă din punct de vedere artistic, agramată și stupidă, pe usă a intrat autorul cu manuscrisul romanului lui la subțioară, s-a îmbrățișat cu directorul, s-au pupat, după care au băut o cafea împreună, veseli nevoie mare. Dar mirșăvia lor n-a rămas aici. La toate editurile la care mergeam apoi, cartea mea era respinsă, inclusiv la cea Enciclopedică sau a Academiei. De ce? Simplu. Cei doi anunțau celelalte edituri, telefonice sau telegrafice: „vedeți că vine unul cu o carte așa și-așa, sabotați-l”. Moralitatea oribilă a autorului reiese, dealtfel, în toată goli-ciunea ei mai ales dintr-un fragment foarte elocvent al romanului. După ce prinde știuca de aur, personajul o duce acasă, la București, o face rasol, cu muștel și maioneză, și cheamă mai mulți prieteni la masă. Cine credeți că erau printre aceștia? Un editor și un critic literar. Adică unul care-i publică cartea și altul care i-o laudă. Și atunci noi, debutanții, unde să mai găsim un locsor? Nu mă refer numai la mine care, fiind pensionat numai de doi ani și beneficiind de o sănătate excelentă, am posibilitatea să mai aștept, dar există persoane al căror debut nu mai poate fi amintat nici măcar cu o zi din pricina gripei care bintuie trimestrial”.

În următoarele 27 de pagini ale actului de acuzare, V.D. Piinișoară-Sascut venea cu numeroase argumente care să

demonstreze plagiatul meu. El susținea că i-am furat cu nerușinare întreaga carte, deși opul lui avea 400 de pagini în timp ce capitolul meu despre prinderea știucii se întindea doar pe cinci pagini. Dar ce plagiasem, de fapt? S-o luăm pe puncte:

1. Faptul că eu numeam știuca „stă-pină a bălților”, iar el „regină a bălților”, ceea ce era același lucru, după opinia sa.

2. În modestul meu fragment erau descrise cele două modalități de a prinde o știucă: cu peștisor viu sau cu linguriță de metal, lingurița fiind, la rindul ei, tot de două feluri: rotativă sau „pișcot”. Acuzatorul susținea că aceste detalii le-am furat din opul lui, deși eu le aflasem de la un bătrîn pescar dunărean.

3. Atît la mine, cît și la V.D. Piinișoară-Sascut, se vorbea despre cele patru feluri în care poate fi mîncată o știucă: prăjită, rasol, umplută sau chiftelute.

Mi se mai aduceau și alte acuze, dar acestea erau cele mai importante. În final, el cerea ca instanța judecătorească să mă oblighe să-mi cer public scuze pentru fapta mea ignobilă sau să-i cedez toate drepturile de autor pe care le incasasem de pe urma respectivelor cărți. Aveam de ales.

M-am dus la tribunal, unde am stat de vorbă chiar cu președintele acestuia, o persoană amabilă și cumsecade, care-m-a înțeles intru totul, dar care mi-a mărturisit că nu mă poate ajuta cu ni-

mic, singura soluție fiind să-mi angajez un avocat.

Cunoșteam unul, tînăr, capabil și iubitor de literatură. I-am telefonat. Acesta știa cazul (il știa, dealtfel, tot Bucureștiul).

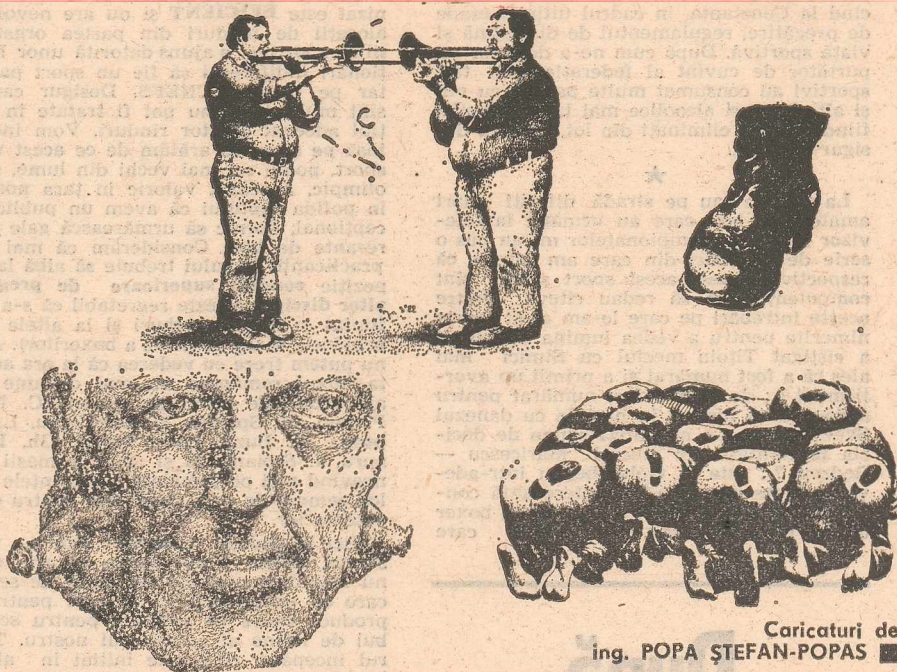
— Nu aveți nici o șansă, mi-a zis el, cu tristețe. Acest Piinișoară-Sascut și-a angajat cel mai mare avocat din țară, un tip strălucit și imbatibil. Va câștiga în mod sigur.

— Bine, dar e stupid! am strigat eu. — Păi tocmai de-aia. Acest maestru e specialist în procese absurde. N-aveți nici o șansă să scăpați. Cereți-i scuze lui Piinișoară-Sascut.

— Asta nu! Orice, dar asta nu!

Am ajuns acasă extrem de tulburat. Această întâmplare întrecea prin stupidenia ei orice închipuire. Eu, plagiator al lui V. D. Piinișoară-Sascut un velear idiot, probabil schizofrenic, obligat să mă apăr la tribunal, umilindu-mă pentru toată viața, precum Caragiale în fața lui Caion! Cum e posibil așa ceva? Cum e posibil? Din cauza indignării am izbucnit în plîns în brațele soției. Aceasta m-a liniștit cum numai ea știe s-o facă, după care am stat toată noaptea de vorbă, întorcînd lucrurile pe toate fețele, cu calm și luciditate. N-are rost să vă povestesc aici ce-am discutat, care au fost argumentele mele și, mai ales, ale ei. N-au nici o importanță. În incheiere, vă rog să-mi îngăduiți să folosesc acest prilej pentru a face următoarea declarație: „Stimate și prețuite V. D. Piinișoară-Sascut! Iartă-mă!”

ION BAIESU ■

Escrocul a primit 8 ani... dar cum rămîne cu „gură-cască”?

„Sînt delegat de la Timișoara — așa s-a recomandat cu citva timp în urmă, personajul numărul unu al întâmplării ciudate pe care o relatăm în rîndurile de față — și a fost suficient ca paznicul Petru Nicoră aflat în ziua aceea la poarta Fabricii de accesorii și piese de schimb „Turdeana” să-i permită acestuia accesul în cabina unde „ofiter de serviciu” era Marieta-Rodica Man. „Sînt...” — a pronunțat acesta în fața celei care „asigura” dublarea vigilenței paznicului de la poartă, pentru că altfel nu s-ar explica instituirea unei asemenea atribuții.

Și fără să-l întrebe cum se numește — de legitimare nici nu mai incăpe discuție — cu toate că la poartă există un registru anume destinat pentru înscrierea datelor de stare civilă ale tuturor delagaților care se prezintă la întreprindere — M.R.M. îi arată direcția spre „Biroul desfaceri”. Aici s-a adresat politicos și zimbînd merceologului Maria Sălăjan: „Am venit după seturi-motor Dacia 1300”. „Luați loc. Doriți o cafea?” — și-a invitat și întrebat merceologul musafirul. „Da! nu vă deranjați” — a răspuns „delegatul” surprins de atîta ospitalitate chiar și față de un necunoscut. „Cum vă numiți?” — a mai întrebat Maria Sălăjan, după ce a turnat cafeaua în ceașcă și a început să completeze avizul de expediție. „Mușat Aurel” — a răspuns puțin precipitat oaspetele între două sorbituri. Apoi a dictat din memorie seria și numărul B.L., locul și data nașterii, domiciliul. Merceologul a considerat că ar fi o jignire să-i pretindă actul de identitate, cum nu i-a pretins dealtfel nici delegația tip, fără de care nu se completează nici un aviz de expediție, și cu atît mai puțin se livrează produse.

„Mușat Florea” a prezentat un alt soi de „document” asupra căruia vom reveni în rîndurile de mai jos, pe care totuși M.S. îl la în considerare și completează avizul de expediție chiar și la ru-

bricile care erau de competența magazinelului. Excesul de zel al merceologului merge mai departe. Îl conduce pe „delegat” prin secțiile unde accesul persoanelor din afara întreprinderii, fără imputerniciri speciale, este interzis; solicită maistrului Florin Olaru să asambleze urgent 20 seturi motor; revine, la rugămintea „delegatului” și cere să fie asamblate 40 de seturi, în care sens modifică și avizul, apoi se îngrijește ca marfa să fie scoasă în stradă, unde „reprezentantul beneficiarului” (? ?) pretindea că trebuia să sosească autovehiculul 31-AG-892 (număr dictat tot din memorie), plecat, chipurile, după benzină la Cluj.

La poartă M.R.M. înregistrează avizul de expediție, paznicul face loc electrocarului să iasă și să descare pe trotuar pachetele cu cele 40 seturi-motor și asistat absent cum „delegatul” le încarcă într-un autoturism, de culoare verde, al cărui număr de înmatriculare nu avea nici o legătură cu cel înscris în avizul de expediție.

După un timp, conducerea întreprinderii se adresează, alarmată, Miliției municipiului Turda.

„Vă rugăm să luați măsuri” pentru cercetarea următorului caz: cu avizul de expediție nr. 5395 din ... noi am livrat unității nr. ... „service” din Timișoara, 40 seturi motor „Dacia 1300” dar beneficiarul refuză să ne onoreze factura, pe motiv că nu ar fi emis nici o comandă pe adresa noastră, nu a primit produsele specificate, iar numele delegatului Mușat Florea nu este cunoscut în unitate...”

Ofiterii Vasile Micu și Vasile Vancea de la Miliția municipală merg imediat la „Turdeana” și constată cu stupeoare că documentul în baza căruia merceologul Maria Sălăjan livrase cele 40 seturi motor în valoare de peste 65 000 lei, era o comandă emisă în condiții dubioase la unitatea din Timișoara, dar pentru o cantitate de 100 kg aracet, falsificată în modul cel mai grosolan cu putință, că ar fi putut trezi suspiciuni și unui copil din clasa a 3-a (cifra 100 și cuvintele „kg aracet” erau tăiate cu pixul, iar sub ele scris „40 seturi motor”). Tot atît de vizibile erau și stersăturile și adăugirile privind numele delegatului și alte date referitoare la identitatea acestuia.

Ofiterii de miliție își dau imediat seama că au de-a face cu isprava unui escroc deosebit de îndrăzneț „dacă avusesse curajul să uzeze de un fals atît de bătă-

tor la ochi de parcă ar fi știut dinainte că va întîlni la fabrica respectivă, de la poartă pînă la biroul desfaceri, numai de-alde „gură-cască”.

Împreună cu merceologul M.S. care nu știa cu precizie decît semnalmentele falsului delegat, au plecat de urgență la Timișoara unde încep să caute... acul în carul cu fin. Plecaseră acolo, în primul rînd, pentru a elucida împrejurările în care a fost emisă și „pierdută” comanda pentru aracet, despre care, în treacăt fie spus, factorii vizați n-au putut să dea nici o explicație și facem pe această cale apel către organele de control din unitatea tutelară să dezlege misterul acesteia pentru că nu este admisibil ca o adresă oficială cu antet, semnături și ștampilă în regulă, să ajungă pe mina oricui, în speță să fie folosite de un escroc.

Ofiterii de la Miliția municipiului Turda n-au putut afla mare lucru în legătură cu sus-amintita comandă, însă perseverînd în investigații, după semnamente și apucături specifice acestor categorii de indivizi, au dat de urma celui căutat care, la întrebarea Mariei Sălăjan „bine domnule Mușat, cum ai putut să-mi faci una ca asta?” el a răspuns prompt: „în primul rînd nu mă cheamă Mușat” (? !). Și avea dreptate, pentru că se numește Motilică Mihai, 26 ani, care mai avea la activ fapte penale, dar beneficiase de prevederile decretului de grațiere de la finele anului trecut (pe cînd lucra ca merceolog la BJATM Timișoara a sistras și vîndut un tractor). Ideea cu seturile motor îi venise în perioada de pauză îndelungată între părăsirea unui loc de muncă și căutarea altuia. A „făcut rost” de o hirtie cu antet, semnături și ștampilă, s-a urcat în autoturismul personal, a pornit spre Turda și aventura a „înit”. Un prieten din Timișoara, M. Tătaru, șeful unui atelier de reparatii auto, s-a oferit să-l ajute în valorificarea seturilor motor, drept pentru care a fost implicat și el în proces ca tăinuitor, fiind condamnat la un an închisoare.

Motilică a primit 5 ani și 6 luni, pentru înșelăciune în dauna avutului obștesc, fals material, uz de fals, fals privind identitatea și starea de recidivă, plus 2 ani și șase luni, pe care îi va executa pentru fapta care îi fusese grațiată, deoarece a confundat clementa legii, cu slăbiciunea. Deci, în total 8 ani. Cum rămîne însă cu alde „gură-cască”?

MIHAI GROZAVU ■

Zaharia Bârsan

Neîndoios începuturile teatrului românesc din Transilvania, stăpînită de monarhia austro-ungară, sunt indisolubil legate de numele lui Zaharia Bârsan. Cerul transilvan nu era limpede ca astăzi; glia își mocnea danful în coarnele de plug; și cu ochii pierduți peste crestele Carpaților, în „țară”, sufletele se tingiau, maștere... E drept că sfîdînd asuprirea, ajunseseră pînă la oful inimilor cîteva trupe de histrioni, păsări călătoare, aducînd dulcea vorbire luminată de stele și clocotul singelui, părătaș deopotrivă la ideal... Prima, talianca născută la Galați, Fanny Tardini, cu cei doi Vlădiești. Piese naționale, entuziasm delirant. O urmează marea dramatic al țimului, Pascaly, cu Eminescu în trupă, sufler și uneor actor. Pe aste drumuri la frații de-o limbă și simțire incolțește amoarea șoptitorului-stihuitor pentru una din strălucite dive din scenă, Eufrosina Popescu... Nici Millo nu se lasă, trece și el muntii, cu „Lipitorile satelor”. „Herșcu Boccegiul”, „Chir Zuliardis”, „Muza de la Burdujeni”, „Baba Hârca”. „Prăoștii Bucureștilor”. Din idealul celor doi mari rătăcitori „fură” bănăneanul Augustin Petculescu, devenit „artistul pantofar” în fruntea unei trupe ambulante. Dar acela ce se dovedește cel mai credincios slujitor provinciilor imoiate — an de an, paisprezece — este I.D. Ionescu, faimosul cupletist de la „Union”, care va sfîrși la Sinaia înmormîntat cu talerul... Plîng românii la dolnirile lui sfîșietoare în timp ce sol-găbirul își muscă mustata lustruită cu unsoare, la pîndă... „Telegraful Român” găsește să remarce: „el renaște în genul în care Millo se stînge”.

Datorită acestor magi al românismului, teatrul devine misiune sfîntă, se înmulțesc trupele de diletanți, ia ființă Societatea pentru fond de teatru român — S.T.R. Scopul: fundarea unui teatru național, ca în Regat. Acestui țel se dedică și-i va constitui fundamentul întregii existențe Zaharia Bârsan, copilul care la 7 ani în satul natal, Sîn-Pietru de lingă Brașov, se ținea după comediații care se „produceau” la crîsmă pentru zece creștari. Născut 1878, apare prima oară în fața publicului la șaptesprezece ani, la Feldioara. Mai tîrziu joacă teatru cu diletanții din Sebeșul Săsesc, „Gazeta Transilvaniei” remarcîndu-l încurajator. Se alătură Societății pentru fond de teatru român, înființînd asistența cu monologul „Greva fierarilor”. Drept recunoaștere a meritelor și talentului, numita societate îl trimite la Viena și Berlin, mai apoi la București, unde e angajatul Teatrului Național cîteva luni.

Reintors din „țară”, știe ce are de făcut. Înfăptuirea visului său: existența teatrului român în Ardeal. Se dăruiește cu o putere de muncă și de credință, unice. Sunt anii peregrinărilor lui, chinuite, din sat în sat, din oraș în oraș, spionat de autorități, cu torța Thaliei străfulgerîndu-i visul... Mai întîi o face în formațiile de diletanți, după care își alcătuiește trupă proprie. Vara turneu de trei luni, iarna lună și jumătate. Interpretează rolurile prime, traduce, adaptează, pune în scenă. La Făgăraș, autoritățile polițienesti rețin pe artiști și o parte din trupă, înfricoșată, bate în retragere... Bârsan se duce la Budapesta, la stăpînire, și obține autorizația. Reîntîlnindu-se cu „ai săi” la Sălîște, se însoară cu Olimpia Brașoveanu, viitoarea mare tragediană, care-l va fi întreaga viață prețioasă colaboratoare. Nobilul corifeu continuă ani de zile apostolatul, jucid pe scene improvizate, pe butoaie, adeseori amanetîndu-se, ca să ajungă la următoarea reprezentație. Numai așa, pe pămîntul transilvan, îmbibat de lacrimi și jele, au găsit ecou în suflute replicile din „Blănduzia”, „Ovidiu”, „Năpasta”, „Papa Lebonard”, „Slugă la doi stăpîni”, „Instinctul... La Brad, un zeflemist petec de hirtie scris cu creion albastru, lipit pe geamul circului, anunța reprezentația: „Teatrul d-lui Z. Bârsan, veniți frați, arta gustați!”

Devine și autor dramatic. Naționalul bucureștean — director Pompiliu Eliade — îi reprezintă piesa „Mărul”. Venită de la Sîn-Pietru, mumă-sa bate din palmele muncite, să aștepte mintea feciorului dusă de lingă ea, pe cele coclauri... Va veni triumful „Trandafirilor roșii”, pe aceeași scenă.

Influența lui Zaharia Bârsan asupra mișcării teatrale din Transilvania continuă covîrșitoare. În turneul din 1911 vrea să treacă în Bucovina. La ultima reprezentație de la Sîn-Georgiul Român, declamă poezia „Carmen Saeculare” găsită de autorități subversivă. Este arestat împreună cu soția și cumnata sa, Marioara Brașoveanu. Apoi expulzați, deși actele în regulă. Noaptea, orbecînd prin întunec, bătuți de ploaie și vînt, înfrigurați, înfometăți, trec munții pe la Vatra Dornei... Așa ajung soții Bârsan angajații Naționalului bucureștean, unde cîțiva ani desăvirșesc o activitate de prim ordin.

Și vine istorica zi de 1 Decembrie 1918. Ardealul revine la patria mamă. Consiliul Dirigent sub prezidenția lui Iuliu Maniu în ședința de la 13 Septembrie 1919 aprobă înființarea Teatrului Național din Cluj. Visul lui Zaharia Bârsan se împlinise.

15 Septembrie 1919: cel ce fusese expulzat din țară lui este numit director al teatrului.

GABY MICHAILESCU ■

Lumea în care trăim

Plînsetul copiilor

„Plînsetele copiilor care muncesc pot fi auzite în lumea întregă” — scris săptămânalul american „Newsweek”.

Copii care plîng, copii care muncesc. Plînsetul copiilor este firesc pînă la o anumită vîrstă. Dar revista americană nu se referă la copiii de această vîrstă, la băieții și fetițele ce plîng pentru că anii de început ai vieții impun o acomodare uneori complicată.

Plînsetul copiilor pe care-l amintește „Newsweek” este însă de altă natură. Este plînsetul acelora care încep să muncească de timpuriu, în timp ce părinții lor șomează. Sint lacrimile a milioane de copii cărora li s-a furat copilăria și care constată prea devreme cit de dură poate fi viața.

Copii care plîng, copii care muncesc. Plînsetul copiilor înseamnă tristețe, durere, neputință și acuză o lume incapabilă să-și ocrotească generațiile de mine.

Cele scrise de săptămânalul american nu reprezintă o simplă și banală figură de stil. Nu este o frază ieșită în grabă din condeiul unui ziarist ce a dorit să șocheze. În realitate lucrurile sînt mult mai complicate, deoarece gazetarul american are în vedere o situație specifică multor țări capitaliste în care, deseori, copilăria înseamnă muncă în ateliere sau hale de uzină, în mine și cariere, sau pe plantații.

Despre munca copiilor în țări ca Haiti, Columbia sau Thailanda s-a scris și se va mai scrie. Micuții lucrători, exploatați fără milă, cunosc o viață de infern. Unii ar fi tentați să plaseze fenomenul în contextul subdezvoltării, al existenței unor probleme ce grevează aceste țări rămase în urmă pe planul progresului. Dar munca neagră a copiilor este folosită și în țări dezvoltate.

Citeam undeva despre situația din Italia unde peste o cincime din copii între 10 și 15 ani, vîrsta învățurii, vîrstă a exuberanței, sînt nevoiți să muncească. Iar cel ce muncesc au abandonat învățătura. Ceea ce reprezintă un handicap pentru tot restul vieții, căci nu vor mai avea nici o șansă în dura competiție de pe piața muncii. Vor fi mereu undeva, în margine, gata să presteze orice slujbă, la orice preț, deoarece le va lipsi calificarea. Prea puțini dintre ei vor reuși să depășească acest handicap. Săptămânalul american scrie că o pătrime din tinerii britanici aflați pe scara vîrstei între 13 și 16 ani pot fi înțilniți lucrînd în diferite întreprinderi, magazine și instituții. În R.F. Germania se petrece pe scară largă

același fenomen, din moment ce numai într-un singur land, în Bavaria, s-au înregistrat peste 300 000 de violări ale legislației ce interzice munca copiilor în industrie.

Comentarii revin mereu cu întrebarea: de ce se apelează la munca copiilor cînd părinții lor șomează? Nu este nici o taină. În anumite împrejurări, acolo unde procesele de producție sînt mai simple, munca copiilor este mai rentabilă. Copiii sînt plătiți mai prost și nu au contracte de muncă. Ei nu creează obligații legale. Sînt muncitori de contrabandă. Sînt angajați după voie și concediați fără scrupule. Iar copiilor nu le rămîne decît să protesteze prin plîns. Este plînsetul copiilor pe care-l amintește „Newsweek”.

Neindoielnic, problemele copilăriei nefericite sînt multiple. Organizația Internațională a Muncii estimează că 75 000 000 de copii sub 15 ani muncesc. Alte calcule dublează cifra. Fiind vorba de o activitate „la negru”, este firesc să se întocmească cu dificultate un calcul exact. Oricum, indiferent de acest calcul, rămîne tragică realitatea a copiilor fără copilărie.

În lumea bogată ca și în cea săracă, pentru prea multe ființe vîrsta de început a vieții este dificilă, grea. Unii copii muncesc, alții hoinăresc alungăți de sărăcie, de foamete, de mizerie, de boli. Milioane și milioane de copii sînt pradă analfabetismului. Iar în anumite zone ale globului mortalitatea infantilă face ravagii fantastice. O mortalitate ce trebuie asociată subnutriției și epidemiilor.

Din nefericire, lumea noastră care cheltuiește sute de miliarde de dolari pentru inarmare, care are suficienți bani pentru a întreține armate și a aglomera arsenalele, care a dus competiția inarmărilor pînă în spațiile extraterestre, această lume se preocupă insuficient de copii și de copilăria lor. Faptele o dovedesc cu prisosință.

Scria săptămânalul american: „Plînsetele copiilor care muncesc pot fi auzite în lumea întregă”.

Pot fi auzite...

Dar sînt auzite? Din nefericire o lume preocupată de inarmare și război este mai puțin dispusă să-l audă pe copiii care plîng...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

Sfidarea japoneză

Nu plec neapărat de la faptul că un volum anterior „Sfidării mondiale” al aceluiași JJSS s-a numit „Sfidarea americană”. Și nici de la realitatea că în bună măsură era vorba acolo de japonezi. Ce mă face să alătur cuvintele din titlu pornește de la o informație descoperită prin documentarea UNESCO: în arhipelagul nipon se pune la cale o rețea de comunicație ultrarapidă și fără posibilitatea de eroare. Sisteme de informare bine puse la punct există și în prezent, unele chiar în Japonia. Ce-și propune pentru începutul secolului următor NTT — compania publică niponă de telegraf și telefon — vrea ceva mai mult decît să admire cu sufletul la gură cuceririle de ultimă oră ale tehnicii în materie de transmisiuni — telefonul digital, fibre optice, ordinatele, comunicație prin satelit.

Încotro bate? Cu ce ne-am alege, plăsați în postura de beneficiari ai unei asemenea instalații-minune, prevăzute experimental chiar pentru anul viitor? Să vedem ce se întîmplă.

Acasă fiind, unul din copii vorbește la telefon cu doi prieteni deodată; mama se conversează, tot la telefon, cu o fostă colegă de liceu din provincie, urmînd din priviri contorul pentru a nu se întinde prea mult la vorbă; tatăl își invită prietenii apropiați la un drink, folosind aparatul de telecopiat; băiatul mai mic consultă o listă de oferte de servicii; sora lui și mai mică se amuză la un joc electronic; tatăl consultă mersul autobuzelor cu care îi vor sosi prietenii.

În magazinul universal: vinzătoarele răspund solicitărilor, trimit liste de prețuri și primesc comenzi de la terminalele instalate la domiciliu.

La școală — cadrele didactice transmit liste de întrebări elevilor care se află acasă și evident primesc răspunsurile lor. În administrație: funcționarul distribuie, sub formă de telecopii, la domiciliul solicitanților, permise de conducere sau alte

documente cerute; ședințele consiliului municipal sînt retransmise la televizor în toate unitățile subordonate.

La birou: lingă masa de lucru se găsește mașina de telecopiat și procesorul de texte care ne permit să trimitem și să expediem documente; terminalul cu memorie poate interveni pentru a îngădui accesul la sistemele de control ale gestiunii și inventarului; teleconferințele video pot înlocui deplasările în interes de serviciu.

Tot ce ni se spune aici reprezintă imaginea parțială dintr-un întreg care amenință prin complexitate și sofisticare.

Avantajul său esențial: o informare rapidă în tot ce înseamnă viața de fiecare zi.

Rămîne să ne întrebăm cit va reuși o asemenea mașinărie, captivantă și teribilă în oferte, să fie un bun accesibil în cercuri de larg interes al societății. Oricum, sfidarea japoneză este deosebit de incitantă pentru toată lumea.

NEAGU UDROIU ■

O lucrare istorică de excepție

Lucrarea istoricului american David Britton Funderburk „Politica Marii Britanii față de România, 1938—1940: Studiu asupra strategiei economice și politice”, apărută de curînd, în traducere românească, la Editura Științifică și enciclopedică, surprinde atît prin noutatea informației, cit și prin concluziile sale, implicînd în bună măsură regîndirea de către specialiști a perioadei la care se referă.

Astfel, cititorul află că țara apuseană cea mai adînc implicată în lupta României pentru păstrarea statu-quo-ului, în ajutorul celui de-al doilea război mondial, a fost Marea Britanie. În timp ce francezii, din slăbiciune sau din indiferență, au rămas în urmă în organizarea unei acțiuni eficiente. Potrivit lucrării, în cea mai mare parte a perioadei interbelice, s-a manifestat un dezinteres al britanicilor față de Europa centrală și de răsărit, și în acest context și de România. În 1938 însă, politica engleză față de România a suferit o schimbare decisivă. Încercînd să făurească un bloc antigerman în răsăritul și sud-estul Europei, Marea Britanie s-a străduit să împiedice dominația economică și politică germană în

România. Aceste scopuri ale politicii britanice față de țara noastră au prezentat între anii 1938 și 1940 o continuitate. Însă în traducerea în viață a politicii adoptate, adică în tactica urmată, au intervenit, de la mijlocul lui martie 1939, unele schimbări. În acel moment, Chamberlain și cabinetul său au ajuns la concluzia că România, ca și Poloniei sau altor țări est-europene, trebuie să i se dea un sprijin urgent. Astfel, ca o reacție la agresiunea nazistă și din teamă față de următoarele inițiative ale Germaniei, în intervalul martie 1939 — iulie 1940 Marea Britanie a acționat în sensul susținerii poziției României, prin garantarea independenței ei, printr-un acord economic și prin creșterea masivă a achizițiilor de petrol.

Prin întreaga demonstrație pe care o face, cartea lui David Britton Funderburk pune în lumină o realitate de necontestat: lupta României pentru a-și apăra independența națională și integritatea teritorială. Se cunosc strădaniile, mai vechi sau mai noi — unele din ele cu ecouri și în istoriografia noastră de după război și pătrunse și în manualele de istorie — de a înfrînta politica externă a României, de după instaurarea regimului nazist în Germania (30 ianuarie 1933), ca semnificînd o apropiere progresivă de cel de-al treilea Reich, pînă la colaborarea politică și militară din anii 1940—1944.

Lucrarea istoricului american face să apară de domeniul evidenței caracterul tendențios, în vădită contradicție cu adevărul istoric, al acestei teze. Cartea confirmă concluziile istoriografiei române care, pe temeiul cercetărilor întreprinse începînd de la mijlocul anilor '60, a demonstrat cu argumente irefutabile că apărarea independenței și suveranității naționale, a integrității teritoriale, combaterea politicii revizioniste, de expansiune și agresiune și instaurarea unui cadru de legalitate și cooperare internațională, iar mai tîrziu a unui sistem de securitate colectivă, au fost obiectivele fundamentale ale politicii externe a României în perioada interbelică. Această politică externă românească de menținere a statu-quo-ului politic și teritorial în Europa, de apărare a păcii și blocare a revizionismului a fost promovată cu consecvență chiar și în condițiile lipsei de fermitate a marilor puteri față de politica statelor revizioniste și chiar și după îndepărtarea lui Nicolae Titulescu de la conducerea diplomației românești.

De o mare probitate științifică, valorificînd un bogat material documentar, în bună parte inedit, cartea lui David Britton Funderburk îmbogățește bibliografia istorică dedicată României cu o lucrare de excepție, care stimulează studiul și schimbul de opinii între istoricii români și americani.

ION D. GOIA ■

Mondo umano?

Șocul și cîntecul

Mult zgomot pentru nimic, a spus marele dramaturg, și formula lui îmi vine în minte, apărîndu-mi la fel de proaspătă în alte două cazuri. Au devenit publice la începutul lunii și. de pe urma lor, unele publicații vest-germane, franceze, engleze, italiene și spaniole și-au sporit sensibil vînzările și, desigur, și tirajele — consemnîndu-le după clasică formulă gazetărească, „cinci coloane pe a-nția”. Nu voi mai lungi vorba și voi reveni asupra „afacerii Heidemann — Hitler”, adică asupra ciudatei apariții a memoriilor conducătorului nazist. Întrebarea care se pune este următoarea: în ce măsură Gerd Heidemann — un fost reporter avizat al publicației Stern, foarte bun cunosător al perioadei naziste și al multora dintre figurile mai mari sau mai mici ale acesteia — a acționat deliberat în privința conferirii unei aure misterioase textului, ci în direcția resuscitării cultului lui Hitler în vremea în care se împlinea o jumătate de veac de la ascensiunea acestuia la putere, i se consemna ziua de naștere, ca și a altei căpetenii naziste — Hess? Faptic, Heidemann a mizat pe șocul unui asemenea eveniment, pe agitația ce se produce într-un atare context și care, în ultimă instanță, a readus în actualitate nu doar o figură, e adevărat dintre cele mai sîntre ale trecutului, ci întreaga perioadă a nazismului. Aoh, publicația respectivă — și ulterior toate celelalte care au achiziționat de la ea drepturile de a reproduce Memoriile — nu a acționat ca o prizonieră a evenimentului șocant, a acelei amintite politice a informației senzaționale în pofida avertismentelor severe ale istoricilor de certă probitate și profesionalitate? Da, e adevărat, azi, ea și-a sacrificat doi conducători dar se pot uita tirajul sporit, exemplarele în plus vîndute și alți bani încasați prin „copyright”? În fine, în tot acest context, nu este exclus ca, într-o bună zi, unul editor să-i vină ideea să scoată „pentru amatori de falsuri” aceste neautentice Memorii pentru că s-ar găsi și iubitori și colecționari pătimiși de asemenea „opere”.

Al doilea eveniment circumscris aceluiași context al smulgerii banilor printr-o politică a informației șocante s-a consemnat concomitent cu afacerea de mai sus, dar în Spania, cînd ziarul ABC publica integral, declarîndu-și cu litere de o șchioapă „cea mai mare scribă”, cuvintele unui cîntec insoțit de „un incendiar editorial”: „Un cîntec obscen, nou scandal la televiziune. Textul integral al cîntecului în paginile interioare” anunța el, după citata formulă „cinci coloane pe a-nția”. Se întîmplase că la TV, la o emisiune pentru tineri, într-o simbătă dimineață, un grup punk (format din patru fete) interpretase un cîntec ale cărui cuvinte șocau. Dar, spun unii, totul parea să treacă neobservat dacă indignarea ziarului respectiv nu s-ar fi exprimat în pagini întregi. Este adevărat, guile rele citate de agenții susțin că, încă din prima zi, el a vîndut în plus 70 000 de exemplare, că în joc au intrat alte cotidiene, că reacțiile și-au schimbat ținta și citau academicienii care spuneau că partidul de la putere — socialist — vrea „să rupă civilizația occidentală” și „să corupă tineretul”. Am uitat să scriu că peste alte cîteva zile urmau alegerile...

Și iată-mă în ceas de noapte, ascultînd un cîntec, tot meridional, dar care n-are nimic cu cele de mai sus, vocea inegalabilei Milva anunțînd acel „arlecchino gitano chi arriva da lontano”. Sigur, nu se pot pune semne de adevărată egalitate între „memoriile” false și un banal cîntec, dar vorba cuiva, banul e ban, trebuie să circule.

DUMITRU CONSTANTIN ■

În 50 de orașe ale lumii

Timp de peste două luni, trei colective românești au ridicat prestigiul și faima artei noastre interpretative, obținînd răsunătoare succese pe scene din aproape 50 de orașe din R.F.G., Olanda, Elveția și Luxemburg. Sub egida firmei „Deutsches Tournee-Theater”, 28 de instrumentiști ai Orchestrei simfonice Bacău, balerini Teatrului muzical Constanța și coriștii selectați de A.R.I.A. au colaborat foarte bine cu cîțiva soliști prestigioși, între care italianul Nuccio Saetta, scoțianul Kenneth Ross, germana de origine americană Virginia Towne, germanii Ursula Benz, Johannes Graf, Ilona Meroth, Jürgen Messerknecht, Rudolf Wollscheid

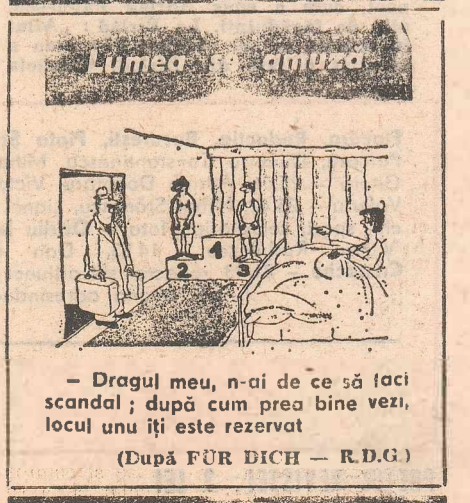
ș.a., făcînd din opereta „O noapte la Veneția” de J. Strauss unul din cele mai solicitate spectacole.

„Winterthur Zeitung”, de pildă, scria că „Muzicienii au sunat plin și dinamic. La sfîrșit au avut un lung și mare succes”, iar „Westfalenpost” sublinia că „Regizorul Kurt Rösler a reunit în spectacolul său („O noapte la Veneția”) grupuri artistice foarte disciplinate și de un înalt nivel artistic”, apreciînd „baletul din Constanța, care a dansat extraordinar mai ales pe muzica uverturii, corul din București, prezent și foarte vioi în completarea scenelor muzicale, soliștii care au imbinat foarte bine cîntecul cu

jocul de scenă, dar mai ales cei 26 de muzicleni (corzi și suflători) de la orchestra din Bacău, care au sunat minunat sub conducerea lui Frieder Meschwitz, dirijor și director al Operei regale din Stockholm”.

Cuvinte de laudă se cuvînt și coregrafei Mireille Savopol, dirijorului Constantin Daminescu, de la Teatrul muzical Constanța, pentru modul în care au contribuit la această reușită, precum și dirijorului Ovidiu Bălan, directorul simfonicei bacăuan, cel ce a condus orchestra în ultimele șase zile ale turneului, cînd spectacolul a atins cotele sale cele mai înalte.

CORNEL GALBEN ■

Teiul lui Eminescu

S-a încheiat și ultimul spectacol al stagiunii noastre la Iași. A fost o stagiune fantastică, afluența de public prin participare la actul artistic fiind fără de seamă. Încă marcați de cele două spectacole, luăm în noaptea tirziu drumul către Copou. Ca să nu fie periclitat parcul, conducătorul cenaclului decide ca întâlnirea sub teiul legendar să aibă loc a doua zi la prânz. Și acum, noaptea, vom merge acolo, dar numai în plimbare. De câte ori nu visăm în nopțile de mai o plimbare pe sub Teiul lui Eminescu. Acum, pe aleile parcului, luminate din loc în loc de Lună, ne răsună doar pașii sufletelor noastre simțindu-le parcă mai aproape ca niciodată. Am ajuns și bătrînul Tei ne apasă cu crengile lui. Poetul Adrian Păunescu ne citește telegrama primită la hotel de la Fănuș Neagu. Vom recita *Mai am un singur dor*. Artă nu este doar un bun de larg consum. Avem nevoie și de reînnoirea propriei credință, credință în Eminescu, făuritorul limbii române. Avem nevoie de momente de reculegere pentru a nu ne îndepărta de noi înșine... De aceea aici vom cita pios *Dor de Eminescu*. Nu uita că ești român, vom recita *Oda în metru antic*.

Totul în liniște de parcă ne e frică să nu spargem visarea. Timpul parcă stă. Poate simțim dintotdeauna aici. Doar un vânt subțire leagănă frunza teiului. Plecăm încet, înfiorați, mai curați în suflet. Îți mulțumim încă o dată, domn al poeziei române!

DUCU BERTZI

Huși - Vaslui - Birlad un triumf divin

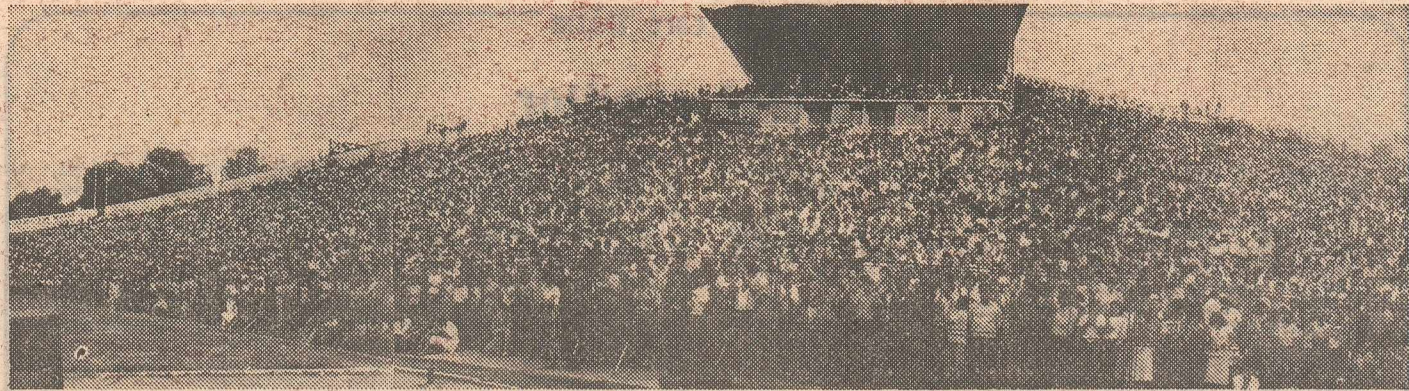
Localități: Huși, 19 mai, grădina de vară, orele 15 și 20; 20 mai, în jurul prânzului, la liceul agroindustrial din localitate (școala de viticultură); Vaslui, 20 mai, stadionul din localitate, orele 19; Birlad, 21 mai, stadionul „Rulmentul”, ora 13; duminică 22 mai, ora 13, la liceul industrial numărul 2. La toate acestea se mai adaugă și manifestările care au avut loc la plecarea cenaclului din casele respective. Astfel, la Huși s-a cîntat în fața noului hotel „Dimitrie Cantemir” care s-a inaugurat, astfel, activitatea turistică odată cu venirea noastră. La Vaslui s-a cîntat în eleganta piață din centru, lângă statuia lui Ștefan cel Mare, iar în Birlad în fața hotelului „Moldova”.

Durate: La Huși, scăzînd jumătatea de oră dintre cele două spectacole, în timpurile au ținut 10 ore și 15 minute, la Vaslui — 7 ore și 30 de minute — pînă în acel moment cel mai lung spectacol care a avut loc, în aer liber, în Moldova — record doborît chiar a doua zi prin spectacolul de la Birlad, care a durat exact 8 ore. Făcînd astfel calculul, din cele trei zile petrecute în județul Vaslui, mai mult de o zi s-a muncit pe scenă. Mai exact 26 de ore. Asta fără a mai socoti și timpul petrecut în licee și la despărțiri. O fi acest lucru un record mondial?!

Număr de spectatori: Organizatorii ne-au spus că la spectacolele cenaclului au venit peste jumătate din efectivul oamenilor din organizația județeană de tineret. Dacă ar fi să facem calculul, rezultă cifra fantastică de peste 30 000 de spectatori de la orașe și sate. Se constată o emoționantă apropiere a tinerilor din mediul rural de cenaclu.

Calitatea spectacolelor: Foarte bună. Atmosfera: Aici lucrurile au două aspecte: primul a fost acela că de îndată de cum am trecut granița județului a început să plouă. De aceea peste tot am fost numiți: „oamenii care au adus ploaia”. În al doilea rînd publicul a primit cu binecunoscuta ospitalitate și căldură moldovenească activitatea cenaclului. De fiecare dată, tot ceea ce s-a întîmplat a fost favorabil actului artistic. Ne-am simțit, fără nici un fel de exagerare, ca într-un mare amfiteatru al tineretii, al artei și culturii și nu o dată am avut senzația că ne aflăm ca la mama acasă.

Noutăți: Ionuț Văduva a cîntat magnific, la orgă sa, în spectacolul de la Huși, „Sonata lunii” de Beethoven, exact în momentul în care răsărea luna pe cerul „orașului dintre vii”. A confirmat la Vaslui, citînd din lucrările sale, muncitorul Ion Enache — poet, cum a spus Adrian Păunescu, plin de fîgăduinți. La Birlad: „Aflat în spatele scenei, Adrian Păunescu a ascultat o fată din Birlad, Gabriela

Galați, locul unui record de participare afectivă.

Coșae, și i se pare talentată. V-o propunem atenției de pe scena Cenaclului Flacăra, rugîndu-vă s-o ascultați cu grijă și fraternitate”. Și așa s-a întîmplat: eleva a debutat cu bine.

Aportul organizatorilor: foarte bun, atingînd nota maximă. S-a făcut totul în a se rezolva cu promptitudine și exactitate, din umbră, cu răbdare, fără emfază, problemele care s-au ivit. Mulțumim conducerii organizației județene de partid Vaslui, tovarășului prim-secretar Ion Bogdan Frățilă, pentru modul coplesitor de inspirat în care s-a acționat în direcția satisfacerii depline a tuturor nevoilor spirituale ale tinerilor din județul Vaslui. De asemenea, cenaclul mulțumesc tovarășului Pavel Stoica, secretar cu problemele organizatorice ale Comitetului județean Vaslui al P.C.R., a cărui acțiune directă ne-a ajutat în dificilul spectacol de la Birlad. De asemenea, aducem toate mulțumirile noastre tinerei organizații U.T.C. a județului. Un aport remarcabil — Teodor Stupu, secretar cu propaganda al Comitetului județean Vaslui al U.T.C.

Pînă să ajungem la Huși, la plecarea noastră din Iași, poetul Adrian Păunescu a fost pus într-o situație delicată și lesită din comun. Auto-carul cu membrii cenaclului (dirijat de exigentul nostru coleg Alexandru Medar, care nu admite nici un rabat în legătură cu plecările, sosirile, culcările etc.), a decolat la ora fixată spre Huși. Așa stînd lucrurile, conducătorul cenaclului s-a dus de unul singur la Teiul lui Eminescu, pentru a se putea întîlni acolo cu cei care au venit. Sub tei, parcă la umbra întregii literaturii române, așteptau cîteva mii de oameni. Adrian Păunescu a răspuns întrebărilor puse și s-a recitat poezii ale domnitorului limbii noastre. Desigur, s-a respectat și dorința scriitorului Fănuș Neagu care — întocmai ca într-o telegramă — l-a rugat pe poetul Adrian Păunescu, în ultimul număr al revistei noastre, să recite „în cel mai cald loc al visării” poezia „Mai am un singur dor”.

La ora 15 Cenaclul Flacăra s-a aflat pentru prima dată în existența sa, în Huși. Moldovenii „orașului dintre vii” ne-au primit deschis, cu sufletele curate — și așa de bucurioși au fost, așa de întîmi și frățește s-au purtat cu noi că, în timpul celui de-al doilea spectacol, atunci

cînd se apropia de sfîrșit manifestarea noastră, mașina conducătorului cenaclului (păzită cu strînicie de patru oameni de ordine) a reușit să fie spartă de cîteva răufăcători. N-au luat „mare lucru”: aproape tot ce era în portbagaj. Cinci-sase geamantane care, ce-i drept, au fost recuperate după un timp, dar fără lucrurile de preț. Comentarii suplimentare poate la rubrica: „Aflăm de la...”.

Dar, trecînd peste acest fapt care a întristat în primul rînd pe huseni — cele două spectacole de aici au fost extraordinare. Pînă și pomii grădinii de vară au devenit „comfortabile fotolii”. Și, de aici, de la Huși, de pe o scenă mirosind a brad, s-a cîntat pînă tirziu. Husiul a devenit un amfiteatru orientat către toată Moldova, către toată țara. Chiar dacă peste unele dintre cînjece s-a așternut uitare, ele au fost păstrate cu sfințenie ca o zestre în sufletul poporului nostru. Cenaclul Flacăra nu face altceva decît să le redescopere, să le steargă de praful și uitarea noastră și să le dea înapoi oamenilor. Altfel spus, nimic nu s-a pierdut cu adevărat. Poetul Adrian Păunescu a scris, cum de altfel s-a petrecut mai la toate spectacolele, cîteva versuri pe care îndrăznim să le transcriem aici fiindcă, după părerea noastră reprezintă nu numai un salut adresat husenilor, dar ele sînt și cuvinte spuse din suflet și cu toată dragostea: „Îți mulțumim Moldova pentru toate, / Și-ți scriem viu, cu sînge, nu cu tuș / Trăiască sfința noastră unitate / Trăiască moldovenii de la Huși // Cu dragoste eternă pentru țară, / Cu inimă pentru al ei destin, / Te salutăm, istorică Zghihară, / Te salutăm, istoric Bohotin...” Și: „A fost într-adevăr divin. Prea mult v-am iubit și prea mult v-am ocolit”. Încă o dată ne-am convins că nu există nici un fel de deosebire între orașele mari și mici și, totodată, nu pot exista crize de inimă și suflete în România zilelor noastre în cei 18 ani de cînd la cirna țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu...

A doua zi Adrian Păunescu a fost invitat, și a luat cu el pe cîteva din membrii cenaclului, la liceul agroindustrial din Huși. Acolo ne-am simțit într-adevăr între vii. În superba școală de viticultură fondată încă de la începutul veacului, pe o ploaie torrențială în care parcă se despicase întregul cer al Moldovei. Spectacolul de la Vaslui a fost magnific. Pînă în acel moment el a deținut și

un record, ce-i drept doar pentru o noaptea. A fost cel mai lung cenaclu ținut în Moldova în aer liber. Au început spectacolul frații Chiriac din Ghermănești — județul Vaslui. Acești doi copii, care au crescut odată cu cenaclul, au susținut un recital de notă maximă. Și, tot ca o coincidență, exact la miezul nopții, atunci cînd luna părea un reflector al instalațiilor noastre, un alt vasluian, Valeriu Penișoară, a cîntat „Viitorul” pe versurile lui Nicolae Labiș: „Să învățăm ce-nseamnă omenia / Și comuniști să învățăm să fim”. Stadionul din Vaslui era, fără nici un fel de exagerare, o imensă orgă a cenaclului. Tot folkistul vasluian a cîntat cîntecele dedicate echipei de fotbal Universitatea Craiova și Naționalei. Galeria din Vaslui a fost una din cele mai superbe galerii. Într-o atmosferă sportivă, spontană, stadionul a scandat repetat: „Flacăra, Flacăra, / Tu ești tineretea mea” și „Păunescu, Flacăra / Tinerii și muzica”. I-am ghicit în ochii lui Adrian Păunescu cîteva lacrimi. De ce să n-o recunoaștem, „Flacăra” a reprezentat în ultimii ani o școală pentru mulți gazetari cit și o scenă deschisă tinerelor talente care s-au afirmat în cenaclu. Acest lucru a reprezentat chiar tineretea multora dintre noi. Desigur, timpul care nu iartă ne-a îmbătrînit pe toți cu zece ani. Dar acest lucru nu mai contează. Experiența „Flacăra”, din toate domeniile, există și continuă să fie...

La Birlad a fost un spectacol de la minus infinit la plus infinit. A început rău și nervos, cu tot felul de probleme stupide. Dar, datorită experienței și talentului lui Adrian Păunescu, cit și al membrilor cenaclului, încet-încet stadionul „Rulmentul” a devenit chiar inima Birladului. Și, ca un pandant al vasluienilor, aici s-a cîntat „Flacăra, Flacăra / Din Birlad nu mai pleca”. Și, ca peste tot, în momentele de referință s-au aprins făclii la concurență cu lumina din ochi și exact cînd umbra nopții bătea mijlocul ei, poetul Adrian Păunescu a recitat „Manifest pentru sănătatea pămîntului”. Dacă de undeva, de sus, s-ar fi văzut pămîntul, în acea seară la Birlad, el ar fi arătat ca un cer instelat, cum zicea A. P. Și la rugămintea publicului, după miezul nopții, a început un nou spectacol pen-

(Continuare în pag. 17)

SORIN POSTOLACHE

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul cîntecelor cenaclului realizat în această săptămînă a fost întocmit pe baza scrisorilor primite din diversele colțuri ale țării. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile lor pe adresa redacției, sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, alăturîndu-le talonului de participare. Iată configurația topului acestei săptămîni:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	1 643
2. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	1 375
3. Totuși iubirea	Majay Gyözö	Majay Gyözö	792
4. Cîntec sopțit	Poesis	Poesis	600
5. Cîntec pentru Oltenia	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	521
6. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	419
7. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	399
8. Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	396
9. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	391
10. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	307

Titlurile pieselor clasate în ordine pe următoarele trei locuri, sub cele intrate în clasament, vi le oferim ca propuneri pentru topul următor: Te salut generație-n blugi (Pro Musica), Muntele (Constantin Dragomir), Maria (Costas Caracostas).

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE Talon de participare

nr. 4 mai 1983

Flacăra, Redacția, București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantin, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66), secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru Victor Niță, Horia Pătrașcu Tonia Radu — 14 57), secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30); Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioaniciu — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădearu — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănean — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24, redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii” Cîțitorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU